

Πανεπιστήμιο Πειραιά
Τμήμα Χρηματοοικονομικής & Τραπεζικής
Διοικητικής
Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στη Χρηματοοικονομική
ανάλυση για στελέχη Επιχειρήσεων

Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο Αριθ 39
Η λογιστική και οι επιπτώσεις των χρηματοοικονομικών
στοιχείων στους ισολογισμούς των τραπεζών

Φοιτητής: Αθανάσιος Διονάς
Επιβλέπων Καθηγητής: Εμμανουήλ Τσιριτάκης

Πειραιάς, Ιούλιος 2005

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α		ΣΕΛΙΔΑ
1	ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	2
2	ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ - ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ	3
3	ΒΗΜΑΤΑ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΛΠ	4
4	ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΜΕ ΑΡΙΘ. 39 Α) Ανάλυση Προτύπου Β) Λογιστικός χειρισμός	7
5	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ-ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ	12
6	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠ΄ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ Νο 39	15
7	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΥΠΑΡΧΟΝ «ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»	17
8	ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	19
9	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Α) Ιστορική αναδρομή Β) Βασιλεία ΙΙ	22
10	ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ: ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ Η σημασία των εποπτικών κεφαλαίων	32
11	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ Ανάλυση - Προσέγγιση - Μέτρηση	37
12	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ Ανάλυση - Προσέγγιση - Μέτρηση	46
13	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΛΠ	55
14	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ Α) Efg Eurobank Ergasias Α.Ε Β) Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Α.Τ.Ε	64 65 71
15	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α) Αποτίμηση χαρτοφυλακίου (ΔΛΠ 39) Β) Αποτίμηση Δανείων Γ) Παραδείγματα αποτίμησης και λογιστικών χειρισμών Δ) Βιβλιογραφία	73 74 75 82 90

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ.....

Ζούμε σε μια εποχή ραγδαίων εξελίξεων τόσο στον κοινωνικό-οικονομικό τομέα όσο και στον τεχνολογικό.

Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και η πρόοδος της τεχνολογίας έχει σαν αποτέλεσμα να έρχονται καθημερινά πιο κοντά οι λαοί, τα κράτη και οι οικονομίες τους.

Οι οικονομικές μονάδες, μοιάζουν σήμερα με οργανωμένα στρατηγεία, τα οποία καταστρώνουν επιτελικά σχέδια, σε οικονομικούς χάρτες, για την κατάκτηση των αγορών και την επιβολή των προϊόντων τους παγκοσμίως.

Οι οικονομικές μονάδες για να ανταποκριθούν στην διπλή αυτή προσπάθεια αφενός, της χαμηλότερης σε κόστος παραγωγής και αφετέρου της διάθεσης αυτών στα πλαίσια της παγκοσμιοποιημένης αγοράς, πρέπει να απαλλαγούν τόσο από τον εμπειρικό τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους όσο και από την επιρροή του παλαιού προτύπου του αυτοδημιούργητου επιχειρηματία - διευθυντή και να οργανωθούν για να λειτουργήσουν σύγχρονα και αποδοτικά.

Η διεθνής επιχειρηματική κοινότητα και η παγκόσμια αγορά βρίσκονται σε μια μεταβατική εποχή όπου νέοι κανόνες διαμορφώνονται για να διέπουν τη δράση τους.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα έρχονται για να καλύψουν την ανάγκη για την αποτελεσματικότερη διοικητική λειτουργία της επιχείρησης και επιπλέον αποτελούν ένα εργαλείο που, αν χρησιμοποιηθεί ορθά, μπορεί να αποτελέσει το συγκριτικό πλεονέκτημα που θα διαφοροποιήσει και θα καθιερώσει μία επιχείρηση στις συνθήκες του παγκόσμιου ανταγωνισμού.

Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι ένα σύνολο Λογιστικών Αρχών, Κανόνων, Μεθόδων και Διαδικασιών, γενικά αποδεκτών, η καθιέρωση των οποίων οδηγεί σε ομοιόμορφο κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων και συνεπώς σε ακριβή, αληθή και ομοιόμορφη πληροφόρηση των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων.(Μετόχων, Επενδυτών, Δημοσίων Αρχών, Πιστωτών κ.λ.π.).

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα έχουν ως σκοπό μέσα από τη Λογιστική Επιστήμη να απεικονιστούν ορθά και δίκαια οι δραστηριότητες των επιχειρήσεων.

Η Ελληνική πραγματικότητα

Όπως κάθε χώρα έτσι και η Ελλάδα έχει νομοθετήσει τα δικά της Λογιστικά Πρότυπα, (η βάση των οποίων βρίσκεται στον Κωδικοποιημένο Νόμο Περί Ανωνύμων Εταιρειών 2190/20), τα οποία όμως έχει προσαρμόσει σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Κοινοτικής Νομοθεσίας.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα ήλθαν στην Ελλάδα το 1974 από το Σώμα Ορκωτών Λογιστών (το γνωστό ΣΟΛ), και το οποίο αποτελεί μέλος της I.A.S.C (Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων). Από τότε άρχισε η μετάφραση, έκδοση και γνωριμία των ενδιαφερομένων με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εκδώσει Λογιστικές Οδηγίες (78/660, 83/349, 86/635 κ.λ.π) οι οποίες έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική νομοθεσία, στο Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο και στα αντίστοιχα Κλαδικά. (Σχ οι διατάξεις των Ν. 3148/2003 και 2992/2002).

Ουσιαστικές διαφορές

Στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα δεν περιλαμβάνονται διατάξεις που αφορούν στη λογιστική για αναβαλλόμενο φόρο και για αντιστάθμιση στα παράγωγα, την ενοποίηση εταιρειών ειδικού σκοπού, το σχηματισμό προβλέψεων στα πλαίσια των ενοποιήσεων επιχειρήσεων που μπορούν να θεωρηθούν ως εξαγορές, το χειρισμό των μελλοντικών υποχρεώσεων για παροχές σε εργαζόμενους, την αποτίμηση των δικαιωμάτων σε κοινοπραξίες, που μπορεί να γίνει με βάση την αξία κτήσης.

Επιπλέον, με βάση τα ισχύοντα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, δεν υπάρχουν ορισμένες υποχρεώσεις προς γνωστοποίηση, στις οποίες οι εταιρείες ακολουθώντας τα Διεθνή Πρότυπα οφείλουν να ανταποκριθούν. Μεταξύ άλλων οι εν λόγω υποχρεώσεις αφορούν την κατάσταση μεταβολών στα Ίδια Κεφάλαια, την ακριβοδίκαια αξία των χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και των επενδύσεων σε ακίνητα. Παράλληλα, στα Ελληνικά Πρότυπα δεν υπάρχει η υποχρέωση γνωστοποίησης των συναλλαγών μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων, εκτός από αυτές που δεν εμπίπτουν στα πλαίσια της κανονικής δραστηριότητας της εταιρείας, των αποτελεσμάτων των εργασιών εκείνων της επιχείρησης που δεν συνεχίζονται και στο μέλλον, καθώς και των αποτελεσμάτων κατά τομέα δραστηριότητας, εκτός από αυτών που αφορούν πωλήσεις. Επίσης, στην παρούσα φάση οι ελληνικές επιχειρήσεις δεν είναι υποχρεωμένες να παρουσιάζουν καταστάσεις ταμιακών ροών και τα κέρδη ανά μετοχή. Με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα μπορούν να δημιουργηθούν διαφορές, καθώς δεν υπάρχουν διατάξεις που να ρυθμίζουν το χειρισμό των σωρευμένων συναλλαγματικών διαφορών κατά τη διάθεση οικονομικής μονάδας του εξωτερικού. Ακόμη, δεν υπάρχουν διατάξεις που να ρυθμίζουν τη μετατροπή των οικονομικών καταστάσεων των θυγατρικών που λειτουργούν σε χώρες με υπερπληθωρισμό. Μιά άλλη διαφορά είναι ότι οι επιχορηγήσεις που λαμβάνονται για την απόκτηση παγίων στοιχείων εμφανίζονται στα ίδια κεφάλαια και αποσβένονται με τον ίδιο συντελεστή που χρησιμοποιείται για την απόσβεση των παγίων που αφορούν. Στα ΔΛΠ δεν υπάρχουν διατάξεις που να ρυθμίζουν το χειρισμό των κινήτρων που δίδονται για χρηματοδοτικές μισθώσεις.

Περιπτώσεις διαφορετικής ρύθμισης μπορούν να προκύψουν και στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Για παράδειγμα, το κριτήριο για το διαχωρισμό μεταξύ συγχωνεύσεων και εξαγορών επί ενοποίησης επιχειρήσεων, γίνεται με βάση τη νομική μορφή, παρά με βάση το αν μπορεί να προσδιοριστεί ο αγοραστής. Τα κέρδη από συναλλαγματικές διαφορές καταχωρούνται σαν αναβαλλόμενα έσοδα και όχι στο αποτέλεσμα, μέχρι τον οριστικό διακανονισμό των απαιτήσεων ή υποχρεώσεων που αφορούν. Οι ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές δανείων που ελήφθησαν για την κτήση παγίων στοιχείων κεφαλαιοποιούνται και αποσβένονται κατά την περίοδο αποπληρωμής του δανείου.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς, που είναι διαθέσιμα προς πώληση και παράγωγα δεν καταχωρούνται σε πραγματικές αξίες. Τα χρηματοπιστωτικά μέσα του εκδότη λογίζονται με βάση τη νομική τους μορφή, ενώ τα σύνθετα μέσα δεν διαχωρίζονται μεταξύ υποχρεώσεων και στοιχείων Καθαρής Θέσης. Οι ίδιες μετοχές εμφανίζονται ως στοιχείο ενεργητικού, ενώ σχηματίζεται ένα ισόποσο αποθεματικό μέσω της διανομής και εμφανίζεται στα ίδια κεφάλαια. Τα κέρδη και οι ζημιές από την πώλησή τους αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Η αξία των εδαφικών εκτάσεων και των ακινήτων αναπροσαρμόζεται περιοδικά -κάθε τέσσερα χρόνια-, με βάση συντελεστές που ορίζει ο νόμος και όχι με βάση την πραγματική τους αξία.

Οι δαπάνες και τα έσοδα κατασκευαστικών έργων που διαρκούν περισσότερο από ένα έτος, δεν λογίζονται κανονικά, με βάση τη μέθοδο της τμηματικής ολοκλήρωσης του έργου. Οι προβλέψεις λογίζονται, με βάση τη φορολογική νομοθεσία, στις περιπτώσεις που δεν υφίσταται και τυπικά η σχετική υποχρέωση κατά την ημερομηνία στην οποία αναφέρεται ο Ισολογισμός. Μία ακόμη περίπτωση, με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, στην οποία μπορεί να δημιουργηθούν διαφορές είναι ότι τα προτεινόμενα μερίσματα λογίζονται ως υποχρέωση πριν ακόμη εγκριθούν από τη γενική συνέλευση των μετόχων.

ΤΕΣΣΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΔΛΠ

Στην Ελλάδα με βάση τις διατάξεις των Ν. 3148/2003 και 2992/2002 η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αποτελεί υποχρέωση για τις εισηγμένες εταιρείες κατά την προετοιμασία των οικονομικών τους καταστάσεων εντός του έτους 2004.

Η μεταβατική περίοδος απαιτεί την υιοθέτηση των κάτωθι βημάτων:
- **Δημοσίευση της ετήσιας έκθεσης του 2003 (συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών καταστάσεων του έτους 2003).**

Στο στάδιο αυτό, συνιστάται οι εκδότριες εταιρείες να ανακοινώνουν μαζί με τις οικονομικές καταστάσεις τους για το έτος 2003, πώς προτίθενται να διεξάγουν τη μετάβαση στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και να εξηγήσουν με αφηγηματική μορφή τις βασικές διαφορές μεταξύ των τρεχουσών λογιστικών μεθόδων και εκείνων που γνωρίζουν με επαρκή βεβαιότητα ότι θα πρέπει να εφαρμόσουν με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

- **Δημοσίευση της ετήσιας έκθεσης του 2004 (συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών καταστάσεων του έτους 2004).**

Συνίσταται ότι μόλις μία εκδότρια εταιρεία μπορεί να ποσοτικοποιήσει την επίπτωση από τη μετάβαση στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα στις οικονομικές καταστάσεις του 2004 με επαρκώς αξιόπιστο τρόπο, η εκδότρια εταιρεία θα πρέπει να ενθαρρύνεται να δημοσιοποιεί τα ποσοτικά στοιχεία της επίπτωσης από την εφαρμογή των νέων αυτών προτύπων στις οικονομικές καταστάσεις του 2004.

Αυτή η δημοσιοποίηση θα πρέπει να γίνεται με τρόπο που δεν θα είναι παραπλανητικός (π.χ. αποκαλύπτοντας όλες τις πιθανές επιπτώσεις, θετικές και αρνητικές). Εάν μία εκδότρια εταιρεία δεν δύναται να παράσχει τέτοια ποσοτικά στοιχεία κατ' ελάχιστον θα πρέπει να παράσχει την αφηγηματική πληροφορία που αναφέρθηκε στο (α).

- **Οι περιοδικές οικονομικές καταστάσεις του 2005 (τριμηνιαίες και εξαμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις).** Ο σκοπός της σύστασης δεν είναι να δώσει εντολή για τη δημοσίευση περιοδικών οικονομικών καταστάσεων, καθώς αυτό είναι θέμα που ρυθμίζεται από τους εφαρμοστέους εθνικούς και Ευρωπαϊκούς κανόνες δικαίου. Οι περιοδικές οικονομικές καταστάσεις μπορούν επίσης να δημοσιεύονται σε εθελοντική βάση.

Όπου δημοσιεύονται περιοδικές οικονομικές καταστάσεις το 2005, οι εκδότριες εταιρείες θα πρέπει να αρχίσουν να εφαρμόζουν από την 1η Ιανουαρίου 2005 το IAS 34 περί «Σύνταξης Περιοδικών Οικονομικών Καταστάσεων», ή όπου κάτι τέτοιο δεν είναι εφικτό, κατ' ελάχιστον οι εκδότριες εταιρείες θα πρέπει να ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τις αρχές αναγνώρισης και μέτρησης των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων που θα είναι εφαρμοστέες στο τέλος του έτους.

Σχετικά με τα συγκριτικά στοιχεία για την αντίστοιχη προηγούμενη περίοδο, οι εκδότριες εταιρείες πρέπει να τα παράσχουν και να τα προετοιμάζουν σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, χρησιμοποιώντας τις ίδιες λογιστικές μεθόδους με αυτές που πρόκειται να εφαρμοστούν το έτος 2005.

- **Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις του 2005**
Στις περισσότερες περιπτώσεις οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις του 2005 θα είναι το πρώτο πλήρες σύνολο οικονομικών καταστάσεων που θα παρουσιαστούν από τις εκδότριες εταιρείες στην Ευρώπη με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Λόγω ποικίλων περιπτώσεων όπου οι εκδότριες εταιρείες θα πρέπει να δημοσιεύσουν ή επιλέγουν να δημοσιεύσουν στοιχεία τριών διαδοχικών περιόδων, αλλά δεν έχουν αναδιαμορφώσει τα στοιχεία που αφορούν στην πιο παλιά περίοδο (π.χ. του έτους 2003) με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, προτείνεται μία μορφή για την παρουσίαση των συγκριτικών στοιχείων (ετών 2004 και 2003 στο παράδειγμα) ("προσέγγιση γέφυρας") για να επιτρέψει όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συγκρισιμότητα ακόμη και εάν όλα τα στοιχεία δεν έχουν προετοιμασθεί με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Η σύσταση αντανακλά τα ληφθέντα σχόλια, και ειδικότερα:

- ενισχύει το μήνυμα ότι οι εκδότριες εταιρείες θα πρέπει να ανακοινώνουν με αφηγηματική και ποσοτικοποιημένη μορφή στοιχεία κατά τη μεταβατική περίοδο, μόνο όταν έχουν επαρκή γνώση των λογιστικών προτύπων που τελικά θα εφαρμοσθούν το 2005 και - ειδικά για τα ποσοτικά στοιχεία - όταν θα είναι έτοιμες να ανακοινώσουν τις επιπτώσεις με επαρκώς αξιόπιστο τρόπο και με σχετικά στοιχεία. Έχει επίσης τονισθεί η ανάγκη να αποφευχθούν παραπλανητικά στοιχεία.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΜΕ ΑΡΙΘ. 39

Σκοπός του προτύπου.

1. Η καθιέρωση αρχών και κανόνων για την καταχώρηση και αποτίμηση των χρηματοπιστωτικών μέσων των επιχειρήσεων και η παροχή πληροφοριών σχετικά με αυτά.
2. Η αύξηση της χρήσης της πραγματικής αξίας (fair value) στην αποτίμηση των χρηματοπιστωτικών μέσων και η εμφάνιση τους εντός του Ισολογισμού.

Τι είναι χρηματοπιστωτικά μέσα;

Χρηματοπιστωτικό μέσο (Financial Instrument) είναι κάθε σύμβαση, η οποία δημιουργεί χρηματοοικονομικά στοιχεία (Financial Assets/Liabilities) σε μια επιχείρηση ή συμμετοχικό τίτλο σε άλλη επιχείρηση.

Χρηματοπιστωτικά στοιχεία ενεργητικού.

Κάθε περιουσιακό στοιχείο Ενεργητικού, που αφορά:

- Ταμιακά διαθέσιμα
- Δικαίωμα λήψης μετρητών ή άλλων χρηματοπιστωτικών στοιχείων
- Δικαίωμα ανταλλαγής χρηματοπιστωτικών μέσων (με όρους πιθανώς ευνοϊκούς)
- Τίτλους συμμετοχής σε άλλη επιχείρηση.

Χρηματοπιστωτικά στοιχεία Παθητικού

Κάθε υποχρέωση(δέσμευση) που αφορά:

- Παράδοση μετρητών
- Παράδοση άλλων χρηματοοικονομικών στοιχείων σε τρίτους
- Ανταλλαγή χρηματοπιστωτικών μέσων (με όρους πιθανώς δυσμενείς).

Πεδίο εφαρμογής του προτύπου 39

Σε όλα τα ανωτέρω εκτός:

- Δικαιώματα σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες (ΔΛΠ 27,28,31).
- Δικαιώματα και υποχρεώσεις από μισθώσεις (ΔΛΠ 17).
- Προγράμματα παροχών προς εργαζομένους (ΔΛΠ 19).
- Δικαιώματα και υποχρεώσεις από μισθώσεις από ασφαλιστήρια συμβόλαια (ΔΛΠ 32).
- Συμμετοχικούς τίτλους και δικαιώματα που έχουν εκδοθεί από την επιχείρηση και εμφανίζονται αφαιρετικά της Καθαρής Θέσης.
- Συμβάσεις χρηματοοικονομικών εγγυήσεων για πληρωμές από αδυναμία του οφειλέτη και συμβάσεις πληρωμών με βάση κλιματολογικές κ.λ.π μεταβλητές (ΔΛΠ 37).

Διάκριση χρηματοοικονομικών στοιχείων

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 τα χρηματοοικονομικά στοιχεία διακρίνονται στις κάτωθι κατηγορίες:

- Δάνεια και εισπρακτέες αξίες. Είναι αυτά που δημιουργούνται από την επιχείρηση, όταν η επιχείρηση παρέχει χρήματα σε ένα χρεώστη (π.χ. δάνεια Τραπεζών προς πελάτες).
- Κρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις. (Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο /Held to maturity). Είναι χρηματοοικονομικά στοιχεία με συγκεκριμένη λήξη και σταθερές ή προσδιορισμένες πληρωμές και τα οποία η επιχείρηση έχει πρόθεση αλλά και την ικανότητα να τα κρατήσει ως τη λήξη τους.(π.χ. ομόλογα, προθεσμιακές καταθέσεις κ.λ.π)
- Κρατούμενες για Εμπορικούς σκοπούς επενδύσεις. Είναι χρηματοοικονομικά στοιχεία που σκοπό έχουν την αποκόμιση κέρδους σε βραχύ χρονικό διάστημα. (Εμπορικό χαρτοφυλάκιο /Held for Trading).
- Διαθέσιμα προς πώληση στοιχεία. Όλα τα υπόλοιπα στοιχεία , εκτός των δανείων και των εισπρακτέων αξιών, που δημιουργούνται από τη επιχείρηση και δεν ανήκουν στις προηγούμενες κατηγορίες.

Μεταφορές σε άλλο χαρτοφυλάκιο

Από το Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο. Επιτρέπεται μόνο αν:

- Διαρκούντος του τρέχοντος έτους ή των δύο προηγούμενων ετών πωληθεί, μεταβιβαστεί ή ασκηθεί δικαίωμα προαίρεσης πώλησης (put option) για σημαντική ποσότητα των κατεχομένων στοιχείων.
- Έχει μεσολαβήσει εξόφληση του μεγαλύτερου μέρους του αρχικού κεφαλαίου.
- Η λήξη τους είναι πολύ κοντά.
- Μεσολάβησε μεμονωμένο γεγονός, πέραν του ελέγχου της επιχείρησης, που δεν ανεμένετο από αυτή και δεν πρόκειται να ξανασυμβεί.

Από το Εμπορικό χαρτοφυλάκιο προς τα άλλα δύο χαρτοφυλάκια κατά βάση δεν επιτρέπεται.

Για τα ανωτέρω το ΔΛΠ 39 προβλέπει:

Χρόνος καταχώρησης: Δυνατότητα για καταχώρηση η ημερομηνία συναλλαγής (Deal/Trade Date) ή η ημερομηνία διακανονισμού (Settlement Date). Όποια όμως επιλεγεί πρέπει να εφαρμόζεται παγίως.

Αξία καταχώρησης (Αρχική): Όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία (περιουσιακά και υποχρεώσεις), περιλαμβανομένων και των εντόκων, καταχωρούνται στο κόστος, που είναι η πραγματική αξία του δοθέντος ανταλλάγματος (για περιουσιακά στοιχεία) ή του ληφθέντος ανταλλάγματος (αν πρόκειται για υποχρεώσεις), στο οποίο κόστος, περιλαμβάνονται και τα έξοδα συναλλαγής.(Κόστος συν έξοδα).

Μεταγενέστερη αποτίμηση.

1.Επενδύσεις, δάνεια και εισπρακτέες αξίες καθορισμένης λήξης: Αποτίμηση στο αναπόσβεστο κόστος, με τη χρήση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου (effective interest rate) και εξέταση για τυχόν οριστική μείωση της αξίας τους (απαξίωση) κατά την σύνταξη του ισολογισμού. Το **πραγματικό επιτόκιο** είναι ένα επιτόκιο που προεξοφλεί ακριβώς τις αναμενόμενες ροές των μελλοντικών ταμειακών πληρωμών μέχρι την λήξη ή την επομένη ημερομηνία επανακαθορισμού του επιτοκίου του χρηματοοικονομικού στοιχείου.

2.Επενδύσεις, δάνεια και εισπρακτέες αξίες αορίστου λήξης: Αποτίμηση στο κόστος και εξέταση για τυχόν οριστική μείωση της αξίας τους κατά την σύνταξη του ισολογισμού.

3.Υπόλοιπες κατηγορίες επενδύσεων (Διαθέσιμα προς πώληση και για εμπορικούς σκοπούς). Αποτίμηση στην **πραγματική αξία** (Fair Value). Εξαιρούνται αυτά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία για τα οποία δεν υφίστανται αγοραίες τιμές σε ενεργό αγορά και δεν μπορούν να αποτιμηθούν με κάποιο αξιόπιστο γενικά παραδεκτό τρόπο.

Η έννοια της πραγματικής αξίας (Fair Value): Είναι το ποσό στο οποίο ένα περιουσιακό στοιχείο θα μπορούσε να ανταλλαγεί ή μια υποχρέωση να διακανονιστεί, ανάμεσα σε δύο μέρη, αν τα τελευταία υπεισέρχονταν σ' αυτή τη συναλλαγή με την θέλησή τους, με πλήρη επίγνωση των συνθηκών της αγοράς και με προθέσεις για μια δίκαιη συναλλαγή.

ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ

1. Διαφορών Αποτίμησης.

Οριστική μείωση αξίας (μόνιμη απαξίωση-ζημιά):

Για τις επενδύσεις που κρατούνται στο κόστος, εφόσον έχουν υποστεί οριστική υποτίμηση θα πρέπει να σχηματίζεται πρόβλεψη σε βάρος των αποτελεσμάτων.

Για τις επενδύσεις, που αποτιμώνται σε πραγματικές αξίες, των οποίων οι σχετικές ζημιές έχουν μεταφερθεί απευθείας στην Καθαρή θέση, εφόσον υφίσταται μόνιμη υποτίμηση, το ποσό της ζημίας μεταφέρεται από την Καθαρή θέση στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

2. Διαφορών διαθεσίμων προς πώληση στοιχείων.

Οι διαφορές από την επανεκτίμηση της αξίας των χρηματοπιστωτικών μέσων, που έχουν χαρακτηριστεί ως «Διαθέσιμα προς πώληση» απεικονίζονται, είτε στην κατάσταση αποτελεσμάτων είτε στην Καθαρή θέση. Όποια όμως μέθοδος επιλεγεί θα πρέπει να εφαρμόζεται παγίως.

3. Αντιμετώπιση μεταφορών

α) Από επενδυτικό χαρτοφυλάκιο σε εμπορικό.

Γίνεται αποτίμηση στην πραγματική αξία και οι διαφορές μεταφέρονται άμεσα στα αποτελέσματα.

β) Από επενδυτικό χαρτοφυλάκιο σε διαθέσιμα προς πώληση.

Γίνεται αποτίμηση στην πραγματική αξία και οι διαφορές μεταφέρονται είτε άμεσα στα αποτελέσματα είτε στην καθαρή θέση, ανάλογα με την εκάστοτε ακολουθούμενη παγίως τακτική της επιχείρησης. Το ποσό που θα μεταφερθεί στην Καθαρή θέση παραμένει σ' αυτή μέχρι την πώληση του στοιχείου και μόνο τότε μεταφέρεται στα αποτελέσματα.

γ) Από τα διαθέσιμα προς πώληση στις κρατούμενες μέχρι τη λήξη.

Δεν υπάρχουν περιορισμοί. Η μεταφορά γίνεται στην τρέχουσα - πραγματική αξία. Τυχόν διαφορές, που είχαν καταχωρηθεί στην καθαρή θέση, αποσβένονται σταδιακά (αν υπάρχει λήξη), παραμένουν στη Καθαρή θέση (αν η επένδυση είναι αορίστου διάρκειας) ή εκκαθαρίζονται κατά την πώληση.

δ) Από τα διαθέσιμα προς πώληση στο εμπορικό χαρτοφυλάκιο.

Η μεταφορά γίνεται στην τρέχουσα - πραγματική-αξία. Τυχόν διαφορές, που είχαν καταχωρηθεί στην καθαρή θέση, αποσβένονται σταδιακά (αν υπάρχει λήξη), παραμένουν στη Καθαρή θέση (αν η επένδυση είναι αορίστου διάρκειας) ή εκκαθαρίζονται κατά την πώληση.

ΠΑΡΑΓΩΓΑ

Το ΔΛΠ 39 θεωρεί ότι κάθε παράγωγο εντάσσεται στο εμπορικό χαρτοφυλάκιο (Trading), εκτός αν πληροί του όρους της αντιστάθμισης (Hedging).

Αρχική καταχώρηση. Όλα τα παράγωγα καταχωρούνται στον Ισολογισμό στην ημερομηνία συναλλαγής (Deal/Trade Date) με την αρχική τους αξία πλέον των εξόδων.

Αποτίμηση. Όλα τα παράγωγα αποτιμώνται στην πραγματική τους αξία (Fair Value), με εξαίρεση τα παράγωγα για τα οποία δεν μπορεί να υπολογιστεί μια πραγματική τιμή και τα οποία αποτιμώνται στο κόστος.

Οι διαφορές αποτίμησης των παραγώγων του Εμπορικού χαρτοφυλακίου απεικονίζονται άμεσα στα αποτελέσματα της επιχείρησης.

Αντισταθμιστική Λογιστική.

Είδη αντιστάθμισης:

- Πραγματικής αξίας
- Ταμιακών ροών
- Καθαρής επένδυσης σε αλλοδαπή επιχείρηση.

Ιδιότητες της αντιστάθμισης.

- Πλήρη τεκμηρίωση της αντιστάθμισης κατά την έναρξη (αντισταθμιζόμενο στοιχείο, κίνδυνος που καλύπτεται κ.λ.π).
- Στρατηγική διαχείρισης κινδύνων.
- Αναμενόμενα αποτελέσματα, συνεπή με την στρατηγική διαχείρισης κινδύνων.
- Αξιόπιστη αποτίμηση της αποτελεσματικότητας.
- Η αποτελεσματικότητα πρέπει να εκτιμάται σε τακτά χρονικά διαστήματα και καθ' όλη τη διάρκεια της σχέσης αντιστάθμισης.

Αποτελεσματική αντιστάθμιση.

Μια αντιστάθμιση θεωρείται αποτελεσματική όταν η σχέση στις μεταβολές των αξιών του αντισταθμισμένου στοιχείου και του χρησιμοποιούμενου μέσου αντιστάθμισης κυμαίνεται στην περιοχή του 80% - 125%.

Όταν μια αντιστάθμιση πραγματικής αξίας θεωρείται αποτελεσματική οι μεταβολές στην αξία του αντισταθμισμένου στοιχείου και του παραγώγου απεικονίζονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

Όταν μια αντιστάθμιση δεν πληροί τους όρους της αποτελεσματικότητας η λογιστική της αντιστάθμισης διακόπτεται και:

- Οι μεταβολές στην αξία του αντισταθμισμένου στοιχείου απεικονίζονται είτε στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων είτε στην Καθαρή θέση (σύμφωνα με την πρακτική που εφαρμόζει παγίως η επιχείρηση),
- Οι μεταβολές στην αξία του παραγώγου απεικονίζονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

(Η ίδια αντιμετώπιση υφίσταται και στην περίπτωση αντιστάθμισης ταμιακών ροών).

Βασικός κανόνας.

Οι διαφορές από την επανεκτίμηση (αποτίμηση) της αξίας του αντισταθμισμένου (καλυπτόμενου) στοιχείου ακολουθούν τη λογιστική των μεταβολών του αντισταθμιστικού εργαλείου (παραγώγου), όπως αυτή ορίζεται ανάλογα με το είδος της αντιστάθμισης.

Αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης στην αλλοδαπή.

Επιτρέπεται μόνο για αντιστάθμιση μεταβολών στις τιμές συναλλάγματος (κάλυψη ζημιών από υποτίμηση της αξίας της συμμετοχής). Και εδώ εφαρμόζονται οι κανόνες, που ισχύουν στην αντιστάθμιση αξίας η ταμιακών ροών.

**ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΛΠ Νο 39
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΠΡΟΤΥΠΟ Νο 39**

Όλα τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού καταχωρούνται στο κόστος κτήσης το οποίο αντιπροσωπεύει το τίμημα που εισπράχθηκε ή πληρώθηκε ενώ τα παρεπόμενα έξοδα κτήσης είτε κεφαλαιοποιούνται και αποσβένονται εντός 5ετίας είτε εξοδοποιούνται.

Στα ελληνικά πρότυπα, τα αντίστοιχα στοιχεία είναι κυρίως τα χρεόγραφα.

Στις ελληνικές τράπεζες η ταξινόμηση των χρεογράφων

γίνεται βάσει του ΚΛΣΤ

A) επί του ενοποιημένου ισολογισμού σε:

- i) Δεκτά για επαναχρηματοδότηση (ομόλογα που λήγουν εντός των επομένων 2,5 μηνών)
- ii) συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις που ενοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης
- iii) λοιπά χρεόγραφα, όπου ανήκουν όλες οι υπόλοιπες κατηγορίες.

Η αποτίμησή τους γίνεται στη συνολικά χαμηλότερη τιμή μεταξύ κόστους και τρέχουσας. (Αυτό ισχύει στη πράξη, στους επιμέρους ατομικούς ισολογισμούς των ενοποιούμενων θυγατρικών).

Αυτό γίνεται επειδή οι κανόνες αποτίμησης που τηρεί ο όμιλος (δηλαδή οι ενοποιημένες καταστάσεις) πρέπει να είναι ομοιογενείς.

B) Το ΚΛΣΤ έχει προβλέψει δύο ειδών λογαριασμούς οι οποίοι εκφράζουν το διαχωρισμό των χρεογράφων σε 2 κατηγορίες :

- i) συμμετοχές ή τίτλοι με πρόθεση διαρκούς κατοχής (λογ/μός 17)
- ii) συμμετοχές ή τίτλοι με πρόθεση διακράτησης εντός της επόμενης χρήσης (λογ/μος 34).

Η αποτίμηση τους όμως γίνεται στην συνολικά χαμηλότερη μεταξύ κτήσης και τρέχουσας.

Τα Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού καταχωρούνται στο κόστος κτήσης το οποίο προσδιορίζεται από την εύλογη αξία του τιμήματος το οποίο προσδιορίζεται από την εύλογη αξία του τιμήματος το οποίο πληρώθηκε ή εισπράχθηκε και συμπεριλαμβάνει όλα τα παρεπόμενα έξοδα αγοράς ή πληρωμής.

Η καταχώρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού γίνεται μόνο όταν η επιχείρηση καθίσταται συμβατικό μέρος (με δικαίωμα ή υποχρέωση προς / από τον αντισυμβαλλόμενο) της σύμβασης, η οποία δεσμεύει τα δύο μέρη. Δηλαδή με την υπογραφή της σύμβασης και ανεξάρτητα τότε αυτή θα τεθεί εν ισχύ στο μέλλον η εγγραφή πρέπει να γίνει στον ισολογισμό, εκφράζοντας την παρούσα αξία των μελλοντικών ενδεχόμενων απαιτήσεων ή υποχρεώσεων, που απορρέουν από την σύμβαση.

Για κάθε μία από τις 4 κατηγορίες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού για τα οποία υπάρχει και παράδοση, η ημερομηνία καταχώρησης κατά την αγορά, δύναται να είναι

- η ημερομηνία της αρχικής διενέργειας (συμφωνίας) της πράξης κατά την οποία η επιχείρηση δεσμεύεται να αγοράσει το στοιχείο ενεργητικού, είτε
 - η ημερομηνία διακανονισμού, δηλαδή αυτή κατά την οποία το στοιχείο ενεργητικού περνάει στην κατοχή της επιχείρησης
- Η πώληση αναγνωρίζεται μόνο κατά την ημερομηνία διακανονισμού.

Διαχωρισμός χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Στον ενοποιημένο ισολογισμό κατατάσσονται σε 4 κατηγορίες ανάλογα με τον σκοπό κατοχής και την αποδεδειγμένη συμπεριφορά τους στην διάρκεια κατοχής τους από την τράπεζα.

1)Εμπορικό χαρτοφυλάκιο : για όσα υπάρχει σκοπός πώλησης εντός της επόμενης περιόδου για αποκόμιση κέρδους. Αποτιμώνται σε τρέχουσες αξίες με λογισμό της υπέρ (υπό) αξίας στα αποτελέσματα χρήσης.

2)Διακρατηθέντα έως τη λήξη :Όλα τα χρεόγραφα (εκτός μετοχών) από τα οποία θα εισπραχθούν τόκοι και κεφάλαιο για όλη την διάρκεια τους. Αποτιμώνται στην αναπόσβεστη αξία κτήσης, με βάση το πραγματικό επιτόκιο απόδοσης.

3)Δάνεια παρασχεθέντα πρωτογενώς από την τράπεζα (όχι εμπορικά):αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος κτήσης μείον μειώσεις για τυχόν απώλειες αξίας από προβλήματα εισπραξιμότητας.

Επίσης, στα ομόλογα, η απόσβεση της υπέρ (υπό) αξίας αγοράς, γίνεται με το ονομαστικό επιτόκιο του τίτλου. Αυτό συνάγεται από τον 2190, ο οποίος ομιλεί περί παρούσας αξίας με βάση το επιτόκιο του τίτλου.

Επίσης η απόσβεση αυτή λογίζεται στα έσοδα /έξοδα από χρηματοοικονομικές πράξεις και όχι στα έσοδα /έξοδα από τόκους.

Δεν υπάρχει διάταξη σχετική στην ελληνική νομοθεσία που να ορίζει συγκεκριμένα την λογιστική και την αποτίμηση των παραγώγων και πράξεων αντιστάθμισης.

Οι ελληνικές τράπεζες στην πλειοψηφία τους εφαρμόζουν την μέθοδο των δεδουλευμένων για την λογιστική παρακολούθηση των παραγώγων και έχουν εμμέσως υιοθετήσει την έννοια του macro-hedging.

Υπάρχει μόνο μία γνωμάτευση του ΕΣΥΛ για τη χρήση λογαριασμών για τα δικαιώματα προαίρεσης (options), βάσει της οποίας τα ποσά των κεφαλαίων πρέπει να εμφανίζονται σε λογαριασμούς τάξεως.

Με βάση τους κανόνες αποτίμησης του 2190, οι επιμέρους υπολογισμοί τυχόν μόνιμης απαξίωσης λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό της συνολικά χαμηλότερης αξίας μεταξύ κόστους και τρέχουσας.

Η αποτίμηση των δανείων δεν λογιστικοποιείται σε ατομική βάση.

Το χαρτοφυλάκιο των δανείων εμφανίζεται στο κόστος κτήσης ενώ διενεργείται μία γενική πρόβλεψη (ΑΝ 396/68) για να καλύψει θεωρητικά συνολικά την τυχόν απαξίωση των δανείων.

Διαγραφέντα ολικώς ή μερικώς δάνεια τα οποία μεταγενέστερα αναβιώνουν, λογίζονται στα έκτακτα έσοδα.

4) Διαθέσιμα -προς-πώληση : Όσα χρεόγραφα δεν ανήκουν στις λοιπές κατηγορίες. Αποτιμώνται στην εύλογη αξία και η υπέρ (υπό)αξία δύναται να μεταφερθεί είτε σε λογαριασμό ειδικού αποθεματικού είτε στα αποτελέσματα χρήσης.

Το ΔΛΠ 39 δεν ισχύει για την κατηγοριοποίηση και αποτίμηση των χρεογράφων στις οικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας, όπου οι συμμετοχές στις ενοποιούμενες θυγατρικές αποτιμώνται σύμφωνα με τα ΔΛΠ 27 και 28.

Παράγωγα και Hedging

Σαν βασική αρχή, τα παράγωγα προϊόντα θεωρούνται ότι έγιναν όλα για κερδοσκοπικούς σκοπούς (trading) εκτός εάν αποδειχθεί ότι έγιναν για αντιστάθμιση κινδύνου (hedging).

Όλα τα παράγωγα αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους (fair value) και εμφανίζονται στον ισολογισμό.

Όταν τα παράγωγα γίνονται μόνο για κερδοσκοπικούς λόγους, τότε η εξ' αποτιμήσεως διαφορά στην τρέχουσα αξία τους, καταχωρίζεται στα αποτελέσματα.

Όταν το παράγωγο αφορά αντιστάθμιση κινδύνου, τότε ισχύουν τα εξής :

Δεν αναγνωρίζεται πλέον η γενική αντιστάθμιση κινδύνου (macro-hedging).

Δεν είναι αποδεκτό το εσωτερικό (intra-division και intra-group) hedging: (μεταξύ banking book και trading book).

Δεν γίνεται αποδεκτό το hedging σε επίπεδα χαρτοφυλακίων που δεν μοιράζονται τον ίδιο κίνδυνο.

Δεν γίνεται αποδεκτό το hedging επιτοκιακού κινδύνου στα στοιχεία που διακρατούνται έως την λήξη τους.

Το hedging πρέπει να βασίζεται και να αφορά συγκεκριμένη συναλλαγή και κίνδυνο και να εφαρμόζεται με συγκεκριμένη αντίστοιχη πράξη αντιστάθμισης.

Πρέπει να υπάρχει συγκεκριμένη και ξεκάθαρη τεκμηρίωση και συνέπεια με την πολιτική διαχείρισης κινδύνου (risk management strategy).

Το hedging πρέπει να είναι επαρκώς αποτελεσματικό (highly effective) και η αποτελεσματικότητα πρέπει να αποτιμάται και να επανεκτιμάτε σε συνεχή βάση.

Η επαρκής αποτελεσματικότητα του hedging ισχύει μόνο όταν : η μεταβολή της αγοραίας αξίας ή των ταμιακών ροών της καλυπτόμενης συναλλαγής αντισταθμίζεται επαρκώς από την αντίστοιχη μεταβολή της αγοραίας αξίας ή των χρηματοροών της πράξης αντιστάθμισης. Το ΔΛΠ 39, αποδέχεται ένα εύρος αποτελεσματικότητας 80%-125%. Εάν υπάρξει υπέρβαση αυτών των ποσοστών, τότε η παράγωγη πράξη αντιστάθμισης δεν θεωρείται ότι έγινε για σκοπούς αντιστάθμισης (hedging).

Ο λογιστικός χειρισμός των πράξεων αντιστάθμισης (hedging) βασίζεται σε τρεις σχέσεις:

A) Hedging εύλογης (τρέχουσας) αξίας (Fair value hedging): Το παράγωγο προϊόν αποτιμάται σε εύλογη αξία και απεικονίζεται στον ισολογισμό ενώ κάθε μεταβολή της αξίας του μεταφέρεται στα αποτελέσματα διότι και η αντίστοιχη μεταβολή της αξίας της καλυπτόμενης συναλλαγής μεταφέρεται στα αποτελέσματα.

B) Hedging χρηματοροών (Cash flow hedging): Δεδομένης της επαρκούς αποτελεσματικότητας του hedging, το παράγωγο προϊόν αποτιμάται σε εύλογη αξία, απεικονίζεται στον ισολογισμό, ενώ κάθε μεταβολή της αξίας του μεταφέρεται απευθείας στην καθαρή θέση (εδώ η καλυπτόμενη συναλλαγή δεν υφίσταται μεταβολή της εύλογης αξίας της επειδή αφορά χρηματοροή).

Γ) Hedging επένδυσης σε εταιρεία του εξωτερικού: Κατά κανόνα ακολουθείται το ΔΛΠ 21, όμως, το ποσοστό που εμπίπτει μέσα στο αποδεκτό εύρος αποτελεσματικότητας μεταφέρεται στην καθαρή θέση ενώ κάθε υπέρβαση αυτού μεταφέρεται στα αποτελέσματα.

Επανεκτίμηση αξίας χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Κατά την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού, πρέπει να ελέγχεται εάν η λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού είναι υψηλότερη της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας τους, τότε η διαφορά λογίζεται στα αποτελέσματα για όσα φέρονται στο αναπόσβεστο κόστος κτήσης, και για όσα υπήρχε λογαριασμός Υπέρ (υπό) αξίας αποθεματικού, τότε αυτός μεταφέρεται στα αποτελέσματα.

Όταν υπάρξει μεταγενέστερη ανάκτηση της αξίας, τότε η ζημιά αντिलογίζεται δια μέσου των αποτελεσμάτων.

Επανεκτίμηση αξίας δανείων

Ομοίως με τα παραπάνω, με τη διαφορά ότι η ανάκτηση της αξίας μεταγενέστερα, αναγνωρίζεται έως το ύψος της αναπόσβεστης αξίας του δανείου κατά εκείνη τη χρονική στιγμή.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΥΠΑΡΧΟΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ Νο 39

A. Αποτίμηση των χορηγήσεων

Με το καθεστώς των ΔΛΠ, οι χορηγήσεις αντιμετωπίζονται εν πολλοίς ως χρηματοοικονομικά στοιχεία και υπόκεινται σε αποτίμηση. Οι διαφορές από την αποτίμηση μεταφέρονται κατά περίπτωση στα αποτελέσματα ή, υπό προϋποθέσεις, απευθείας στην καθαρή θέση.

Στο άρθρο 28 του Π.Δ.186/1992 (ΚΒΣ), που ρυθμίζει την αποτίμηση για φορολογικούς σκοπούς, δεν περιλαμβάνεται διάταξη για αποτίμηση χορηγήσεων. Τίθεται επομένως το ζήτημα αν οι κανόνες περί αποτίμησης των χορηγήσεων ανάλογα με τις διακρίσεις που προβλέπουν τα ΔΛΠ θα εφαρμόζονται μόνο για σκοπούς οικονομικών καταστάσεων, ή θα επεκτείνονται και στην αποτίμηση για φορολογικούς σκοπούς.

Εξάλλου, στο βαθμό που θα προκύπτει διαφορά από την εν λόγω αποτίμηση, θα πρέπει να εξετασθεί με ποιο τρόπο και σε ποια βάση το σχετικό κέρδος ή ζημία θα επηρεάζει το φορολογητέο αποτέλεσμα, με αντίστοιχη προσθήκη στις σχετικές διατάξεις του Ν. 2238/1994 (ΚΦΕ).

B. Χρεόγραφα

Οι κανόνες αποτίμησης των χρεογράφων που προβλέπονται από τα ΔΛΠ (και που κατά κανόνα παραπέμπουν στην εύλογη αξία κατά την ημέρα αποτίμησης) δύνανται να δημιουργούν τόσο θετικές (κέρδος), όσο και αρνητικές διαφορές (ζημία) από την αποτίμηση.

Το άρθρο 28 παρ. 5 του ΚΒΣ προβλέπει αποτίμηση στη συνολικά χαμηλότερη τιμή μεταξύ τιμής κτήσης και τρέχουσας. Ως τρέχουσα αξία ρυθμίζεται, ειδικά για τα χρεόγραφα που είναι εισηγμένα σε Χρηματιστήριο, η μέση χρηματιστηριακή τιμή τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσης.

Τίθεται επομένως το ζήτημα αν οι κανόνες περί αποτίμησης των χρεογράφων ανάλογα με τις διακρίσεις που προβλέπουν τα ΔΛΠ θα εφαρμόζονται μόνο για σκοπούς οικονομικών καταστάσεων, ή θα επεκτείνονται και στην αποτίμηση για φορολογικούς σκοπούς, με αντίστοιχη τροποποίηση του ΚΒΣ.

Αυτό, περαιτέρω θα επηρεάσει το χειρισμό από φορολογικής πλευράς του σχετικού κέρδους ή ζημίας. Συγκεκριμένα:

Με βάση τα ΔΛΠ, τα κέρδη και οι ζημίες από αποτίμηση χρεογράφων μεταφέρονται κατά κανόνα στα αποτελέσματα της χρήσης, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να μεταφέρονται απευθείας στην καθαρή θέση.

Από την άλλη, με βάση το άρθρο 38 παρ. 3 του ΚΦΕ, η ζημία που τυχόν προκύπτει από την αποτίμηση χρεογράφων δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα αλλά μεταφέρεται σε ειδικούς λογαριασμούς αποθεματικών

«Αποθεματικά από Χρεόγραφα» προς συμψηφισμό με κέρδη από πώληση χρεογράφων ή από ανταλλαγή / λήψη δωρεάν χρεογράφων με βάση τις διατάξεις νόμων περί αναπροσαρμογής της αξίας των ακινήτων. Κέρδος από αποτίμηση δεν νοείται με βάση τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις.

Τίθεται λοιπόν το ζήτημα αν η μεταβολή στους κανόνες αποτίμησης για σκοπούς οικονομικών καταστάσεων αποτελεί λόγο για μεταβολή της διάταξης που προβλέπει τον φορολογικό χειρισμό των ζημιών από αποτίμηση, ενώ στις οικείες διατάξεις του ΚΦΕ πρέπει να γίνει πρόβλεψη για την φορολογική μεταχείριση των κερδών από αποτίμηση χρεογράφων.

Γ. Παράγωγα και hedging: Εμφάνιση στον ισολογισμό - Αποτίμηση - Χειρισμός διαφοράς

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η σημαντική διαφορά μεταξύ των ΔΛΠ και της ισχύουσας ελληνικής νομοθεσίας έγκειται στο ότι τα παράγωγα εμφανίζονται στον Ισολογισμό και αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους (fair value).

Η ισχύουσα φορολογική νομοθεσία περιλαμβάνει διατάξεις μόνο για τη φορολόγηση των πραγματοποιηθέντων κερδών από πράξεις ή συμβάσεις επί παραγώγων (άρθρ. 28§3 περ. θ' ΚΦΕ που προβλέπει ότι φορολογείται ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις η απόδοση από τις πράξεις αυτές), και για την έκπτωση της πραγματοποιηθείσας ζημίας από πράξεις ή συμβάσεις παραγώγων μόνο όταν πραγματοποιούνται για σκοπούς hedging (άρθρ. 31 παρ.1 περ. ιζ' ΚΦΕ). (Η Ελληνική νομοθεσία δεν περιέχει περαιτέρω κριτήρια εξειδίκευσης για το ποιες συναλλαγές θεωρούνται ότι γίνονται για σκοπούς hedging. Τίθεται λοιπόν το ζήτημα αν θα αρκεί να γίνεται παραπομπή στους οικείους λογιστικούς κανόνες των ΔΛΠ, ή αν το ζήτημα θα αντιμετωπίζεται διαφορετικά για σκοπούς της φορολογικής νομοθεσίας).

Τίθεται λοιπόν το ζήτημα συνολικής φορολογικής αντιμετώπισης του κέρδους ή της ζημίας που λογίζεται τόσο κατά τη λήξη των σχετικών συμβάσεων όσο και κατά την αποτίμηση των παραγώγων στην εύλογη αξία τους, με περαιτέρω ενδεχομένως διάκριση ανάλογα με τον επενδυτικό ή εμπορικό χαρακτήρα τυχόν σχετικών πράξεων.

Η Ελληνική νομοθεσία δεν περιέχει περαιτέρω κριτήρια εξειδίκευσης για το ποιες συναλλαγές θεωρούνται ότι γίνονται για σκοπούς hedging. Το ερώτημα το οποίο γεννάται είναι αν θα αρκεί να γίνεται παραπομπή στους οικείους λογιστικούς κανόνες των ΔΛΠ, ή αν το ζήτημα θα αντιμετωπίζεται διαφορετικά για σκοπούς της φορολογικής νομοθεσίας.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΥΠΑΡΧΟΝ «ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»

Α. Ίδια Κεφάλαια

Για τους σκοπούς εφαρμογής των κανόνων τραπεζικής εποπτείας, τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων προσδιορίζονται κατά κύριο λόγο από την ΠΔΤΕ 2053/1992. Με βάση αυτή την πράξη, μεταξύ των παραγόντων που προσδιορίζουν το μέγεθος των ιδίων κεφαλαίων αναφέρονται:

- Οι διορθώσεις αξίας μετοχών, ομολογιών και άλλων τίτλων σταθερής ή μεταβλητής απόδοσης, εφόσον οι διορθώσεις αυτές προβλέπονται και γίνονται σύμφωνα με τους ειδικούς κανόνες αποτίμησης που ισχύουν για τα πιστωτικά ιδρύματα.
- Το υπόλοιπο κερδών (ή ζημία) εις νέο
- Αποθεματικά από αναπροσαρμογή παγίων στοιχείων ενεργητικού.

Ήδη από την απαρίθμηση των πιο πάνω στοιχείων καθίσταται σαφές ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τον καθορισμό του μεγέθους των ιδίων κεφαλαίων. Επομένως, η εφαρμογή των ΔΛΠ θα επιφέρει μεταβολή στην ουσιαστική εφαρμογή μιας σειράς διατάξεων που άπτονται της τραπεζικής εποπτείας και για τις οποίες τα ίδια κεφάλαια αποτελούν σημείο αναφοράς.

Οι διατάξεις αυτές είναι:

- Το άρθρο 16 του Ν. 2076/1992, που απαγορεύει στα πιστωτικά ιδρύματα την κατοχή ειδικής συμμετοχής σε επιχείρηση μεγαλύτερης του 15% των ιδίων κεφαλαίων τους.
- Η απόφαση 80/15/2000, που ρυθμίζει το ζήτημα της συμμετοχής των πιστωτικών ιδρυμάτων στο μετοχικό κεφάλαιο επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα.
- Τα άρθρα 32-38 σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια, τον συντελεστή φερεγγυότητας και τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα των ΕΠΕΥ και των πιστωτικών ιδρυμάτων.
- Η ΠΔΤΕ 2397/1996 σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων.
- Η ΠΔΤΕ 2054/1992 σχετικά με τον συντελεστή φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων.
- Η ΠΔΤΕ 2246/1993 σχετικά με την εποπτεία και τον έλεγχο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Β. Πράξεις εκτός ισολογισμού

Μια από τις σημαντικότερες διαφορές που θα επιφέρουν τα ΔΛΠ στις οικονομικές καταστάσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων είναι η εμφάνιση των πράξεων και συμβάσεων επί παραγώγων εντός ισολογισμού.

Με το καινούργιο αυτό καθεστώς, τίθεται το ζήτημα του χειρισμού των διατάξεων εκείνων της τραπεζικής νομοθεσίας, οι οποίες αντιμετωπίζουν στο σύνολό τους τα παράγωγα ως στοιχεία εκτός ισολογισμού. Τέτοιες διατάξεις είναι:

- Οι διατάξεις της ΠΔΤΕ 2291/1994, που αφορά τα στοιχεία που υποβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα προς την Τράπεζα της Ελλάδος για την εποπτεία του κινδύνου από ανοικτές συναλλαγματικές θέσεις και που προβλέπουν ότι τα πιστωτικά ιδρύματα υποβάλουν ξεχωριστές καταστάσεις για τις απαιτήσεις και υποχρεώσεις τους από εκτός ισολογισμού στοιχεία,
- Οι διατάξεις ΠΔΤΕ 2458/2000 που αφορά την υποχρέωση υποβολής απ τα πιστωτικά ιδρύματα μηνιαίας λογιστικής κατάστασης, και που προβλέπουν ότι τα πιστωτικά ιδρύματα υποβάλλουν στοιχεία για τις απαιτήσεις και υποχρεώσεις τους από εκτός ισολογισμού στοιχεία, καθώς επίσης και ξεχωριστή ανάλυση των εκτός ισολογισμού στοιχείων,
- Οι διατάξεις της ΠΔΤΕ 2054/1992, που αφορά το συντελεστή φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων, που προβλέπουν ότι ο συντελεστής φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων εκφράζει τα ίδια κεφάλαια ως ποσοστό επί του συνόλου των εντός και εκτός ισολογισμού στοιχείων του ενεργητικού. Στα εκτός ισολογισμού στοιχεία κατατάσσονται και οι πράξεις ή συμβάσεις επί παραγώγων (συμβάσεις επί επιτοκίων και επί τιμών συναλλάγματος).
- Η ΠΔΤΕ 2246/1993 σχετικά με την εποπτεία και τον έλεγχο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων, που προβλέπουν ότι ως χρηματοδοτικό άνοιγμα ορίζονται τα στοιχεία ενεργητικού και τα εκτός ισολογισμού στοιχεία που αναφέρονται στην ΠΔΤΕ 2054/1992.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι ανωτέρω διατάξεις αποτελούν ουσιαστικά ενσωμάτωση αντιστοίχων οδηγιών της ΕΕ και επομένως οποιαδήποτε προσαρμογή στην υιοθέτηση των IAS θα αναμένεται να πραγματοποιηθεί και σε Κοινοτικό επίπεδο.

Γ. Προβλέψεις

Πέρα από τους ισχύοντες κανόνες που αφορούν το σχηματισμό προβλέψεων από τις τράπεζες για σκοπούς οικονομικών καταστάσεων, αλλά και για φορολογικούς σκοπούς, και οι οποίοι ενδεχομένως να μεταβληθούν σημαντικά με την εισαγωγή των ΔΛΠ, η τραπεζική νομοθεσία περιέχει και αυτή διατάξεις που ρυθμίζουν το σχηματισμό επαρκών προβλέψεων από τις τράπεζες, για σκοπούς εποπτείας της Τραπεζικής της Ελλάδος.

Έτσι, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΠΔΤΕ 2442/1999, οι τράπεζες υποχρεούνται να σχηματίζουν προβλέψεις για τις απαιτήσεις που έχουν από

πιστοδοτήσεις. Οι προβλέψεις αυτές ανέρχονται σε ένα συγκεκριμένο ποσοστό επί του συνόλου της κάθε πίστωσης, το οποίο προσδιορίζεται με βάση το βαθμό συνέπειας κατά την εξυπηρέτησή τους.

Επιπλέον, με βάση τις διατάξεις της ΠΔΤΕ 2438/98, που αφορά τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου των πιστωτικών ιδρυμάτων, τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να ακολουθούν συγκεκριμένη πολιτική για την ανάληψη, παρακολούθηση και διαχείριση κάθε κινδύνου, καθορίζοντας για του ποσοτικά μετρήσιμους κινδύνους τα εκάστοτε αποδεκτά όρια ανάληψης κινδύνου για κάθε κατηγορία κινδύνου και περαιτέρω κατανομή του ορίου αυτού όπου ενδείκνυται (π.χ. κατά πελάτη, νόμισμα, κλάδο κλπ) καθώς και θέσπιση όπου χρειάζεται ορίων διακοπής ζημιογόνων δραστηριοτήτων. Τίθεται το ερώτημα ότι η εισαγωγή των ΔΛΠ και των κανόνων σχηματισμού προβλέψεων και ετήσιας αποτίμησης των χορηγήσεων θα επηρεάσει και τους κανόνες σχηματισμού προβλέψεων και τους σκοπούς εποπτείας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθούμε στις αλλαγές που αναφέρονται στις οικονομικές καταστάσεις επειδή αυτές αποτελούν την « εικόνα » της εταιρείας και επιπλέον αποτελούν πηγή πληροφόρησης και άντλησης στοιχείων. Το πρότυπο Νο 1 περιγράφει αυτές .

Το Πρότυπο αυτό έχει εφαρμογή για την παρουσίαση όλων των γενικού σκοπού οικονομικών καταστάσεων, οι οποίες καταρτίζονται σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, τόσο σε επίπεδο μεμονωμένης επιχειρήσεως, όσο και σε επίπεδο ομίλου επιχειρήσεων. Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων τελεί υπό την ευθύνη του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης.

Στοιχεία που συνθέτουν τις Οικονομικές Καταστάσεις:

- A) Ισολογισμός**
- B) Κατάσταση Αποτελεσμάτων**
- Γ) Κατάσταση μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων**
- Δ) Κατάσταση ταμειακών ροών**
- Ε) Επεξηγηματικές σημειώσεις**

Γενικές Αρχές και Λογιστικές μέθοδοι:

- 1) Οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να παρουσιάζουν ακριβοδίκαια την οικονομική θέση, την οικονομική απόδοση και τις ταμειακές ροές της επιχείρησης.
- 2) Η επιχείρηση πρέπει να γνωστοποιεί τη συμμόρφωση των οικονομικών καταστάσεων με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα μόνο όταν ικανοποιούνται όλες οι απαιτήσεις κάθε εφαρμοστέου Προτύπου.

Ακατάλληλοι λογιστικοί χειρισμοί δεν αποκαθίστανται με σημειώσεις ή επεξηγηματικό υλικό.

3) Κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με την αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

4) Τήρηση της αυτοτέλειας των χρήσεων

5) Ομοιομορφία της παρουσίασης και ταξινόμησης των στοιχείων.

6) Κάθε ουσιώδες στοιχείο πρέπει να απεικονίζεται ξεχωριστά στις οικονομικές καταστάσεις.

7) Συμψηφισμός περιουσιακών στοιχείων και εσόδων-εξόδων δεν επιτρέπεται, εκτός αν απαιτείται ή επιτρέπεται από κάποιο Πρότυπο ή αν κέρδη και ζημίες από όμοιες συναλλαγές δεν είναι ουσιώδη.

8) Συγκριτική πληροφόρηση πρέπει να γνωστοποιείται σε σχέση με την προηγούμενη χρήση για όλες τις αριθμητικές πληροφορίες των οικονομικών καταστάσεων. Όταν η παρουσίαση των στοιχείων μεταβάλλεται, τα συγκριτικά κονδύλια πρέπει να ανακατατάσσονται με ανάλογη γνωστοποίηση.

9) Ποιοτικά χαρακτηριστικά (Σαφήνεια, συνέπεια, αξιοπιστία, σημαντικότητα και επικράτηση της ουσίας επί του τύπου.)

ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να εξατομικεύονται σαφώς και να παρουσιάζονται τουλάχιστον ετησίως.

Για την κατάλληλη κατανόηση των πληροφοριών που παρουσιάζονται, θα πρέπει επίσης να αναφέρονται ευκρινώς, η επωνυμία της επιχειρήσεως, η περίοδος που καλύπτεται, το τηρούμενο νόμισμα, ο βαθμός ακρίβειας των ποσών που παρουσιάζονται και το αν αφορούν την επιχείρηση μεμονωμένα ή όμιλο επιχειρήσεων.

A) ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Για την κατάρτιση του ισολογισμού θα πρέπει να γίνει ο διαχωρισμός των κυκλοφοριακών και μη, περιουσιακών στοιχείων καθώς και των τρεχουσών και μη τρεχουσών υποχρεώσεων. Ο διαχωρισμός αυτός γίνεται με βάση του αν τα περιουσιακά στοιχεία ή οι υποχρεώσεις, έχουν περίοδο ρευστοποίησης ή διακανονισμού αντίστοιχα, τους δώδεκα μήνες(περίοδος που καλύπτεται από τις οικονομικές καταστάσεις).

B) ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Η παρουσίαση της Κατάστασης Αποτελεσμάτων μπορεί να γίνει είτε με την μέθοδο των κατά είδος δαπανών, είτε με την μέθοδο της λειτουργίας δαπανών ή του «κόστους πωλήσεων», ανάλογα με το είδος οργανώσεως της επιχειρήσεως και σύμφωνα με την ανάγκη για ακριβοδίκαιη παρουσίαση.

Γ) ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Η κατάσταση αυτή πρέπει να παρουσιάζει:

i) Το καθαρό κέρδος ή τη ζημιά της χρήσης

ii) Κάθε έσοδο και έξοδο και κάθε κέρδος ή ζημιά που καταχωρείται κατ' ευθείαν στα ίδια κεφάλαια.

iii) Την σωρευτική επίδραση των μεταβολών στις λογιστικές μεθόδους και των διορθώσεων βασικών λαθών που αντιμετωπίστηκαν σύμφωνα με το ΔΛΠ 8.

Επιπρόσθετα πρέπει να παρουσιάζονται:

iv) Μεταφορές κεφαλαίων από και προς τους ιδιοκτήτες και διανομές μερισμάτων.

v) Το υπόλοιπο του σωρευμένου κέρδους ή ζημίας στην αρχή της χρήσης και κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού, καθώς και την κίνηση της χρήσεως.

vi) Συμφωνία μεταξύ της λογιστικής αξίας ενάρξεως και τέλους χρήσεως για κάθε κατηγορία κεφαλαίου και αποθεματικού, γνωστοποιώντας ξεχωριστά κάθε μεταβολή.

Τα στοιχεία (iv) μέχρι (vi) είναι δυνατόν να μην παρουσιάζονται στην κατάσταση μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων αλλά στο προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων.

Δ) ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

Το ΔΛΠ 7 θέτει τις ρυθμίσεις για την παρουσίαση της καταστάσεως ταμειακών ροών και των σχετικών γνωστοποιήσεων.

Ε) ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Το προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων (Σημειώσεις) πρέπει να περιλαμβάνει:

i) παρουσίαση πληροφοριών για τις βάσεις καταρτίσεως των οικονομικών καταστάσεων και για τις συγκεκριμένες λογιστικές μεθόδους που επιλέγηκαν για σημαντικές συναλλαγές και γεγονότα.

ii) Γνωστοποίηση των πληροφοριών που απαιτούνται από τα ΔΛΠ, οι οποίες δεν παρουσιάζονται αλλού στις οικονομικές καταστάσεις.

iii) Παροχή πρόσθετων πληροφοριών που είναι αναγκαίες για μια ακριβοδίκαιη παρουσίαση.

iv) Παρουσίαση των μεθόδων αποτίμησης που χρησιμοποιήθηκαν

v) Γνωστοποίηση οποιουδήποτε ειδικότερου λογιστικού χειρισμού που κρίνεται απαραίτητη για την ορθή κατανόηση των οικονομικών καταστάσεων.

Κάθε στοιχείο των οικονομικών καταστάσεων πρέπει να παραπέμπει σε τυχόν σχετική πληροφορία του προσαρτήματος.

Τέλος πρέπει να γνωστοποιούνται, αν αυτό δεν γίνεται αλλού στις οικονομικές καταστάσεις, η έδρα και η νομική μορφή της επιχείρησης, η χώρα ίδρυσης, μια περιγραφή της φύσης των εργασιών και των κυριότερων δραστηριοτήτων της, η επωνυμία της μητρικής αν πρόκειται για όμιλο επιχειρήσεων και ο αριθμός των εργαζομένων στο τέλος της χρήσης ή ο μέσος όρος κατά τη διάρκεια αυτής.

Σχόλια

Τα ΔΛΠ εισάγουν νέες μορφές οικονομικών καταστάσεων (π.χ. πίνακας ταμειακών ροών, πίνακας κίνησης καθαρής θέσης), ενώ παράλληλα αγνοούν τον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

Ιστορική αναδρομή.

Η παγκοσμιοποίηση της χρηματοοικονομικής δραστηριότητας, η ταχύτητα διακίνησης των κεφαλαίων λόγω της εισαγωγής της σύγχρονης τηλεπικοινωνιακής τεχνολογίας και η μετάδοση των κρίσεων επιβάλλει τη θέσπιση ενιαίων κανόνων προληπτικής εποπτείας ώστε να εξασφαλίζεται η χρηματοοικονομική σταθερότητα. Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης το πλαίσιο των κοινών εποπτικών κανόνων εισήχθη με Οδηγίες οι οποίες ενσωματώθηκαν στη συνέχεια στις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών. Οι Οδηγίες επέβαλλαν τη βασική εναρμόνιση ενώ οι εθνικές αρχές έχουν την ευχέρεια να καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής. Οι κυριότερες ρυθμίσεις (που αφορούσαν τους δείκτες φερεγγυότητας και κεφαλαιακής επάρκειας) ήταν οι ακόλουθες:

1) Οι Οδηγίες 89/299/17-4-89 και 91/633/3-12-91 για τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων και η σχετική Πράξη Διοικητή της Τ.Ε. υπ' αριθ. 2053/18-3-92 για τον ορισμό των ιδίων κεφαλαίων των Π.Ι. που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα. Τα ίδια κεφάλαια διακρίνονται σε:

1α) Βασικά στοιχεία: η αξία του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, η διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο, τα αποθεματικά πάσης φύσεως με εξαίρεση τα αποθεματικά παγίων στοιχείων του ενεργητικού από αναπροσαρμογή, υπόλοιπο κερδών εις νέο, προσωρινά κέρδη τρέχουσας χρήσης. Από τα πιο πάνω στοιχεία αφαιρούνται η λογιστική αξία των ιδίων μετοχών που κατέχει το Π.Ι., το υπόλοιπο ζημιών χρήσης και παρελθουσών χρήσεων, τα έξοδα ίδρυσης και εγκατάστασης, τα άυλα πάγια στοιχεία και τα προσωρινά αρνητικά αποτελέσματα τρέχουσας χρήσης.

1β) Κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους: Τα ποσά που το Π.Ι. μεταφέρει σε ειδικό λογαριασμό με χρέωση των αποτελεσμάτων χρήσης για κάλυψη κινδύνων από τραπεζικές εργασίες.

1γ) Συμπληρωματικά στοιχεία: αποθεματικά από αναπροσαρμογή παγίων στοιχείων του ενεργητικού, διορθώσεις αξίας έναντι Π.Ι. και πελατών καθώς

και διορθώσεις αξίας μετοχών, ομολογιών και άλλων τίτλων, τίτλοι εκδοθέντες από Π.Ι. μη καθορισμένης διάρκειας, προνομιούχες μετοχές ορισμένης διάρκειας που παρέχουν δικαίωμα σωρευτικού μερίσματος και δάνεια μειωμένης εξασφάλισης.

Κατά τον υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων σε ενοποιημένη βάση προστίθενται στα βασικά στοιχεία τα δικαιώματα μειοψηφίας, η διαφορά της πρώτης ενοποίησης, η διαφορά που προκύπτει στην περίπτωση που για την καταχώρηση ορισμένων συμμετοχών σε μη λογιστικά ενοποιούμενες θυγατρικές εταιρίες εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης - ισοδυναμίας και οι διαφορές που προκύπτουν κατά την ενοποίηση των σε συνάλλαγμα εκφρασμένων ιδίων κεφαλαίων.

Το άθροισμα των συμπληρωματικών στοιχείων των ιδίων κεφαλαίων δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 100% του αθροίσματος του συνόλου των βασικών στοιχείων και των κεφαλαίων για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους.

2) Η Οδηγία για το **συντελεστή φερεγγυότητας** των πιστωτικών ιδρυμάτων (89/647/18-12-89) και η συναφής για την Ελλάδα Πράξη Διοικητή της Τ.Ε. υπ' αριθ. 2054/18-3-92 για το συντελεστή φερεγγυότητας των Π.Ι. που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα. Η ανωτέρω Οδηγία εισήγαγε μία μέθοδο ενός ειδικού συντελεστή φερεγγυότητας (the solvency ratio) που δείχνει το ποσοστό κάλυψης της συνολικής έκθεσης στον κίνδυνο ενός Π.Ι. έναντι των ιδίων του κεφαλαίων. Πρόκειται για ένα εργαλείο διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου. Ο συντελεστής προκύπτει από ένα κλάσμα με αριθμητή τα ίδια κεφάλαια και παρανομαστή το άθροισμα των στοιχείων ενεργητικού και των εκτός ισολογισμού στοιχείων σταθμισμένα κατά τον κίνδυνο. Τα Π.Ι. υποχρεούνται να διατηρούν μονίμως τον ανωτέρω συντελεστή σε ύψος όχι κατώτερο του 8%. Σε περίπτωση που πέσει κάτω από 8% η κεντρική τράπεζα μεριμνά όπως το Π.Ι. λάβει τα κατάλληλα μέτρα για να επαναφέρει το συντομότερο δυνατόν το συντελεστή στο ελάχιστο όριο. Για τους σκοπούς των ρυθμίσεων υπάρχουν δύο ζώνες:

α) "Ζώνη Α" στην οποία υπάγονται όλα τα κράτη που είναι πλήρη μέλη του ΟΟΣΑ καθώς και οι χώρες που έχουν συνάψει ειδικές συμφωνίες δανειοδότησης με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και συνδέονται με τις γενικές συμφωνίες δανειοληψίας του Δ.Ν.Τ.

β) "Ζώνη Β" όλες οι άλλες χώρες εκτός από εκείνες της Ζώνης Α.

Όσον αφορά τους συντελεστές στάθμισης ορίζονται τέσσερα επίπεδα:

α) Μηδενικός συντελεστής στάθμισης: υπάγονται το ταμείο και ισοδύναμα στοιχεία, στοιχεία ενεργητικού που αντιπροσωπεύουν απαιτήσεις έναντι κεντρικών κυβερνήσεων και κεντρικών τραπεζών της Ζώνης Α', έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που καλύπτονται από τη ρητή εγγύηση κεντρικών κυβερνήσεων και κεντρικών τραπεζών της ζώνης Α' ή έναντι κεντρικών κυβερνήσεων και κεντρικών τραπεζών της ζώνης Β' που είναι αποτιμημένα και έχουν χρηματοδοτηθεί στο εθνικό νόμισμα του οφειλέτη, στοιχεία του ενεργητικού που αντιπροσωπεύουν απαιτήσεις που καλύπτονται από τη ρητή εγγύηση κεντρικών κυβερνήσεων και κεντρικών τραπεζών της ζώνης Β' που είναι αποτιμημένα και έχουν χρηματοδοτηθεί στο κοινό εθνικό νόμισμα του εγγυητή και του οφειλέτη ή στοιχεία που είναι εξασφαλισμένα με τίτλους που έχουν εκδοθεί από κεντρικές κυβερνήσεις ή κεντρικές τράπεζες της ζώνης Α' ή τίτλους που έχουν εκδοθεί από την Ε.Ε. ή με κατάθεση μετρητών στο δανειοδοτούν ίδρυμα ή με πιστοποιητικά καταθέσεων (CDs) ή άλλα παρόμοια αξιόγραφα που έχει εκδώσει το ίδιο ίδρυμα και είναι κατατεθειμένα σε αυτό.

β) Συντελεστής στάθμισης 20%: στοιχεία ενεργητικού που αντιπροσωπεύουν απαιτήσεις έναντι της ΕΤΕπ, πολυμερών τραπεζών ανάπτυξης, ΟΤΑ, περιφερειακών κυβερνήσεων ή τοπικών αρχών λοιπών κρατών της Ζώνης Α', πιστωτικών ιδρυμάτων της Ζώνης Α' τα οποία δεν κατατάσσονται στα ίδια κεφάλαια αυτών, απαιτήσεις ληξιπρόθεσμες εντός έτους έναντι Π.Ι. της ζώνης Β', απαιτήσεις που καλύπτονται από ρητή εγγύηση Π.Ι. της ζώνης Β', στοιχεία ταμείου σε διαδικασία είσπραξης, στοιχεία ενεργητικού που αντιπροσωπεύουν απαιτήσεις που καλύπτονται από ρητή εγγύηση της ΕΤΕπ, πολυμερών τραπεζών ανάπτυξης, ΟΤΑ, περιφερειακών ή τοπικών αρχών της ζώνης Α', πιστωτικών ιδρυμάτων της ζώνης Β' με την προϋπόθεση οι απαιτήσεις να είναι ληξιπρόθεσμες εντός έτους ή που είναι εξασφαλισμένα με τίτλους της ΕΤΕπ ή πολυμερών τραπεζών ανάπτυξης.

γ) Συντελεστής στάθμισης 50%: δάνεια που καλύπτονται με υποθήκες σε κατοικίες και έξοδα επομένων χρήσεων ή έσοδα χρήσεως εισπρακτέα εφόσον το Π.Ι. δεν είναι σε θέση να προσδιορίσει το συντελεστή στάθμισης του αντισυμβαλλομένου.

δ) Συντελεστής στάθμισης 100%: στοιχεία ενεργητικού που αντιπροσωπεύουν απαιτήσεις έναντι κεντρικών κυβερνήσεων και κεντρικών τραπεζών της ζώνης Β' εκτός εκείνων που είναι αποτιμημένα και έχουν χρηματοδοτηθεί στο νόμισμα του οφειλέτη, έναντι περιφερειακών και τοπικών αρχών της ζώνης Β', έναντι των μη τραπεζικών τομέων των ζωνών Α' και Β' ή απαιτήσεις ληξιπρόθεσμες εντός διαστήματος μεγαλύτερου του έτους. Επίσης πάγια στοιχεία, δηλαδή γήπεδα και κτίρια, τεχνικές εγκαταστάσεις και

μηχανήματα, εργαλεία, έπιπλα, λοιπές εγκαταστάσεις και εξοπλισμοί και προκαταβολές για τα ανωτέρω ή και για πρόσθετα υπό κατασκευή στοιχεία, χαρτοφυλάκια μετοχών, συμμετοχές και άλλα συστατικά στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων άλλων Π.Ι. και όλα τα υπόλοιπα στοιχεία ενεργητικού εκτός από εκείνα που έχουν αφαιρεθεί από τα ίδια κεφάλαια. Στους απρόοπτους κινδύνους των συμβάσεων που αφορούν επιτόκια και τιμές συναλλάγματος εφαρμόζεται εναλλακτικά μία από τις παρακάτω μεθόδους μέτρησης των κινδύνων: α) η μέθοδος των τρεχουσών τιμών (marking to market), β) η μέθοδος του αρχικού ανοίγματος (the original exposure approach). Τα εκτός ισολογισμού στοιχεία, που δεν αφορούν κινδύνους από επιτόκια και τιμές συναλλάγματος, κατατάσσονται σε ομάδες ανάλογα με το βαθμό κινδύνου. Συνυπολογίζεται η αξία των στοιχείων υψηλού κινδύνου, το 50% της αξίας των στοιχείων μέσου κινδύνου, το 20% της αξίας μέτριου κινδύνου ενώ θεωρείται ως μηδενική η αξία των στοιχείων χαμηλού κινδύνου. Η οδηγία 89/647/18-12-89 τροποποιήθηκε ως προς τις ενυπόθηκες πιστώσεις από την Οδηγία 98/32/22-6-98. **Προβλέπει:**

α) τίτλοι που εξασφαλίζονται με υποθήκη μπορούν να εξομοιωθούν με στοιχεία ενεργητικού συντελεστή στάθμισης 50% που αφορούν καλύψεις με υποθήκη επί ήδη αποπερατωμένων κατοικιών, γραφείων ή εμπορικών χώρων πολλαπλής χρήσης υπό τον όρο ότι το ποσό του δανείου δεν υπερβαίνει το 60% της αξίας του συγκεκριμένου ακινήτου και οι εθνικές αρχές κρίνουν ότι είναι ισοδύναμοι ως προς τον πιστωτικό κίνδυνο. Ειδικότερα, οι εθνικές αρχές πρέπει να έχουν πεισθεί ότι οι τίτλοι αυτοί εξασφαλίζονται καθ' ολοκληρία από ένα σύνολο ενυπόθηκων δανείων και έχει εγγραφεί επί των υπεγγύων περιουσιακών στοιχείων και σε αποδεκτό βαθμό υψηλής τάξης υποθήκη, β) έως τις 31 Δεκεμβρίου 2006 οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μπορούν να επιτρέπουν στα Π.Ι. να εφαρμόζουν συντελεστή στάθμισης 50% στα δάνεια που εξασφαλίζονται πλήρως με υποθήκη επί γραφείων ή εμπορικών χώρων πολλαπλής χρήσης. Ο συντελεστής στάθμισης 50% εφαρμόζεται στο μέρος του δανείου που δεν υπερβαίνει ένα όριο που υπολογίζεται είτε σύμφωνα με το 50% της αγοραίας αξίας είτε με το 50% της αγοραίας αξίας του ακινήτου ή 60% της υποθηκής αξίας όποια μεταξύ των δύο είναι χαμηλότερη. Στο μέρος του δανείου που υπερβαίνει τα ανωτέρω όρια εφαρμόζεται συντελεστής στάθμισης 100%.

γ) τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν συντελεστή στάθμισης κινδύνου 50% στις χρηματοδοτικές μισθώσεις ακινήτων που θα έχουν συναφθεί μέχρι 31/12/2006 και αφορούν στοιχεία για επαγγελματική χρήση. Η Οδηγία 89/647/18-12-89 τροποποιήθηκε και πάλι από την Οδηγία 98/33/22-6-1998. Η τελευταία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα εξής: α) προσθέτει στις αρμόδιες αρχές τα αναγνωρισμένα χρηματιστήρια που λειτουργούν με

συγκεκριμένο κανονιστικό πλαίσιο και διαθέτουν συμφηφιστικό μηχανισμό μέσω του οποίου οι συμβάσεις επιτοκίου, οι συμβάσεις συναλλάγματος και χρυσού και οι συμβάσεις επί μετοχών, πολυτίμων μετάλλων και εμπορευμάτων υπόκεινται σε υποχρεωτικά καθημερινά όρια καλύμματος που παρέχουν επαρκή διασφάλιση β) στην έννοια των περιφερειακών κυβερνήσεων και τοπικών αρχών οι αρμόδιες αρχές μπορούν να περιλάβουν και τις εκκλησίες και θρησκευτικές κοινότητες με τη μορφή ΝΠΔΔ στο βαθμό που μπορούν να επιβάλλουν φόρους. Ωστόσο, στην περίπτωση αυτή τα κράτη μέλη δεν μπορούν να ορίζουν στάθμιση 0% μόνο εξ αυτού του λόγου γ) το τμήμα του εγγεγραμμένου κεφαλαίου του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων που δεν έχει κληθεί να καταβληθεί μπορεί να σταθμίζεται με συντελεστή 20%, δ) οι μέθοδοι που περιγράφονται στο παράρτημα ΙΙ (των τρεχουσών τιμών και του αρχικού ανοίγματος) εφαρμόζονται στα εκτός ισολογισμού στοιχεία του παραρτήματος ΙΙΙ εκτός από τις συμβάσεις: 1) που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε αναγνωρισμένα χρηματιστήρια, 2) πράξεων συναλλάγματος-εκτός χρυσού-αρχικής διάρκειας μέχρι 14 ημερών. Έως την 31/12/2006 οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μπορούν να εξαιρούν από την εφαρμογή των ανωτέρω δύο μεθόδων τις συμβάσεις εξωχρηματιστηριακών παραγώγων που συμφηφίζονται από γραφείο συμφηφισμού που ενεργεί ως νόμιμος αντισυμβαλλόμενος και όλοι οι συμμετέχοντες καλύπτουν πλήρως με εγγυήσεις όλα τα ανοίγματά τους, ε) τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν συντελεστή στάθμισης 50% στα στοιχεία εκτός ισολογισμού που αντιπροσωπεύουν εγγυοδοσίες ή εγγυήσεις πιστώσεων που έχουν χαρακτήρα υποκατάστατων πιστώσεων και εξασφαλίζονται πλήρως με υποθήκες υπό την επιφύλαξη ότι ο εγγυητής έχει άμεσο δικαίωμα επί των υπεγγύων.

ζ) η μηδενική στάθμιση που τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν για τις δικές τους περιφερειακές κυβερνήσεις ή τοπικές αρχές ισχύει και στην περίπτωση που οι απαιτήσεις είναι εξασφαλισμένες με τίτλους που έχουν εκδοθεί από τις αρχές αυτές,

η) η στάθμιση 20% που τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν στα στοιχεία ενεργητικού ισχύει και στην περίπτωση που αυτά είναι εξασφαλισμένα με τίτλους που εκδίδονται από περιφερειακές κυβερνήσεις ή τοπικές αρχές της ζώνης Α, με καταθέσεις σε ΠΙ της ζώνης Α πλην του δανειοδοτούντος ιδρύματος ή με πιστοποιητικά καταθέσεων ή άλλα παρόμοια μέσα που εκδίδονται από αυτά τα ΠΙ. Η Τράπεζα της Ελλάδος εξέδωσε την ΠΔ/ΤΕ 2479/27-8-2001 με την οποία τροποποίησε την ΠΔ/ΤΕ 2054/18-3-1992 για το συντελεστή φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Με την Πράξη αυτή ενσωματώθηκαν στο Εθνικό Θεσμικό Πλαίσιο οι Οδηγίες 98/32 και 98/33. Ειδικότερα με τη νέα πράξη έγιναν οι εξής συμπληρώσεις:

α) στην έννοια των τοπικών αρχών περιλαμβάνονται και οι εκκλησίες και θρησκευτικές κοινότητες με τη μορφή ΝΠΔΔ που έχουν δικαίωμα επιβολής φόρων χωρίς όμως μόνο εκ του λόγου αυτού να μπορούν να υπαχθούν αυτόματα σε μηδενικό συντελεστή στάθμισης

β) προστέθηκαν στις αρμόδιες αρχές τα αναγνωρισμένα χρηματιστήρια με τους αναφερθέντες όρους της Οδηγίας 98/33/22-6-1998

γ) στα εκτός ισολογισμού στοιχεία του παραρτήματος ΙΙΙ, για τα οποία το ενδεχόμενο κόστος αντικατάστασης των συμβάσεων σε περίπτωση αθέτησης υποχρεώσεων υπολογίζεται με τις μεθόδους του παραρτήματος ΙΙ, προστίθενται εκτός από τις συμβάσεις επιτοκίου και τις συμβάσεις συναλλάγματος και χρυσού και παρεμφερείς συμβάσεις όπως π.χ. επί μετοχών, πολυτίμων μετάλλων

δ) ο συντελεστής στάθμισης 20% εφαρμόζεται όχι μόνο στα στοιχεία ενεργητικού που αντιπροσωπεύουν απαιτήσεις έναντι των Ελληνικών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης αλλά και όσα εξ αυτών είναι εξασφαλισμένα, κατά την κρίση της ΤτΕ, με τίτλους που έχουν εκδοθεί από τους Οργανισμούς αυτούς

ε) συντελεστής στάθμισης 20% εφαρμόζεται στα στοιχεία ενεργητικού που αντιπροσωπεύουν απαιτήσεις που φέρουν τη ρητή εγγύηση, συμπεριλαμβανομένων των εγγυήσεων υπό μορφή τίτλων, Ελληνικών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακών κυβερνήσεων ή τοπικών αρχών λοιπών κρατών της ζώνης Α' διατηρούμενης της ευχέρειας της ΤτΕ να μεταβάλει το συντελεστή στάθμισης

ζ) συντελεστής στάθμισης 50% εφαρμόζεται όχι μόνο στα δάνεια που εξασφαλίζονται με υποθήκες σε κατοικίες αλλά και σε τίτλους που εξασφαλίζονται με υποθήκη (Mortgage-backed securities) και οι οποίοι μπορούν να εξομοιωθούν με δάνεια εάν η ΤτΕ θεωρεί ότι οι εν λόγω τίτλοι είναι ισοδύναμοι ως προς τον πιστωτικό κίνδυνο με τα δάνεια αυτά. Ειδικότερα οι τίτλοι αυτοί θα πρέπει να εξασφαλίζονται πλήρως και άμεσα από ένα σύνολο ενυπόθηκων ενήμερων, δανείων και να έχει εγγραφεί επί των υπεγγύων περιουσιακών στοιχείων και σε αποδεκτό βαθμό υψηλής τάξης υποθήκη

η) οι μέθοδοι που περιγράφονται στο παράρτημα ΙΙ εφαρμόζονται στα εκτός ισολογισμού στοιχεία του παραρτήματος ΙΙΙ εκτός από τις συμβάσεις που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε αναγνωρισμένα χρηματιστήρια και τις συμβάσεις πράξεων συναλλάγματος -πλην χρυσού- αρχικής διάρκειας μέχρι 14 ημερών

θ) σταθμίζονται με συντελεστή στάθμισης 50% τα εκτός ισολογισμού στοιχεία που αντιπροσωπεύουν εγγυοδοσίες ή εγγυήσεις πιστώσεων που έχουν χαρακτήρα υποκατάστατων πιστοδοτήσεων και τα οποία εξασφαλίζονται πλήρως, κατά την κρίση της ΤτΕ, με υποθήκες σε κατοικίες ή τίτλους με υποθήκη (mortgage-backed securities), με την επιφύλαξη ότι ο εγγυητής έχει άμεσο δικαίωμα επί των υπεγγύων

ι) εφαρμόζεται μηδενικός συντελεστής στάθμισης στα Ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα για τις εργασίες τους είτε εντός είτε εκτός ισολογισμού που αφορούν χορηγήσεις προς ή εξασφαλισμένες με τίτλους που έχουν εκδοθεί από τοπικές αρχές ή περιφερειακές κυβερνήσεις άλλων κρατών μελών της Ε.Ε. εφόσον τα κράτη αυτά εφαρμόζουν το συντελεστή αυτό για τις εργασίες αυτές και πάντα εάν συμφωνήσει η ΤτΕ.

κ) εφαρμόζεται συντελεστής στάθμισης 20% στα στοιχεία ενεργητικού, που κατά την κρίση της ΤτΕ, είναι εξασφαλισμένα με τίτλους που εκδίδονται από περιφερειακές κυβερνήσεις ή τοπικές αρχές κρατών της Ζώνης Α', με καταθέσεις σε ΠΙ κρατών της Ζώνης Α, πλην του παρέχοντος την πίστωση ΠΙ, ή με πιστοποιητικά καταθέσεων ή άλλα παρόμοια που εκδίδονται από αυτά τα ΠΙ με την προϋπόθεση ότι τα ανωτέρω κράτη εφαρμόζουν το συντελεστή αυτό

λ) παρατείνεται έως την 31/12/2006 η δυνατότητα ευνοϊκότερης αντιμετώπισης των δανείων που εξασφαλίζονται με υποθήκες επί γραφείων ή εμπορικών χώρων πολλαπλής χρήσης και επιτρέπεται η εφαρμογή συντελεστή επικινδυνότητας 50%, εφόσον παρακολουθείται συστηματικά η εξέλιξη της αγοραίας αξίας των και δη από δύο διαφορετικούς και ανεξάρτητου εκτιμητές εκτός από την περίπτωση που το ακίνητο ευρίσκεται σε περιοχή για την οποία υφίστανται Πίνακες Αντικειμενικής Αξίας Ακινήτων οπότε η αξία αυτή υποκαθιστά το δεύτερο εκτιμητή.

3) Η Οδηγία για την κεφαλαιακή επάρκεια των επενδυτικών εταιριών και των πιστωτικών ιδρυμάτων (93/6/15-3-93, capital adequacy) όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 98/31/22-6-98, ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με το Ν. 2396/96 και εξειδικεύθηκε με την Πράξη Διοικητή της Τ.Ε. υπ' αριθ. 2397/7-11-96. Οι κεντρικές τράπεζες παρακολουθούν την υποβολή στοιχείων και υπολογίζουν με τη βοήθεια ειδικού λογισμικού την τήρηση των πολύπλοκων διατάξεων περί κεφαλαιακής επάρκειας που στόχο έχουν την κάλυψη κινδύνων και τελικά τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Το σύστημα ελέγχου βασίζεται: α) στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών που αποτελείται από: αα) περιουσιακά στοιχεία σε χρηματοοικονομικά εργαλεία, τίτλους και παράγωγα προς επαναπώληση ή απόκτηση κέρδους από τις βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις μεταξύ των τιμών αγοράς και πώλησης, ββ) ανοίγματα που οφείλονται σε μη διακανονισθείσες συναλλαγές και εξωχρηματοπιστηριακά παράγωγα μέσα, β) στην υποχρέωση τήρησης σε διαρκή βάση των ιδίων κεφαλαίων σε ένα επίπεδο ώστε να καλύπτονται οι εξής κίνδυνοι: βα) κίνδυνος θέσης από ανοίγματα σε χρεωστικούς τίτλους, μετοχές και σε παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα επί χρεωστικών τίτλων, μετοχών, επιτοκίων και συναλλάγματος, ββ) κίνδυνος τιμών συναλλάγματος λόγω της μεταβλητότητας των ισοτιμιών. Για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής απαίτησης εφαρμόζεται συντελεστής 10% επί του ποσού το οποίο υπερβαίνει το 2% των ιδίων κεφαλαίων, βγ) κίνδυνος αντισυμβαλλομένου και διακανονισμού / παράδοσης. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η κατηγορία των "εγκεκριμένων στοιχείων" που περιλαμβάνει όλες τις θέσεις (long and short positions) σε στοιχεία που σταθμίζονται με συντελεστή 20%, σε χρεωστικούς τίτλους που εκδίδονται από ΕΠΕΥ και θετικές ή αρνητικές θέσεις σε χρεωστικούς τίτλους που είναι διαπραγματεύσιμοι σε οργανωμένη αγορά, είναι επαρκώς ρευστοποιήσιμοι και διαβαθμισμένοι ως επενδυτικής ποιότητας από δύο τουλάχιστον οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας ή από ένα μόνο εφόσον ουδείς άλλος έχει αξιολογήσει τους συγκεκριμένους τίτλους. Για τον υπολογισμό του συνολικού δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας για εποπτικούς σκοπούς: 1) υπολογίζονται πρώτα οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις για τους κινδύνους θέσης, τιμών συναλλάγματος, αντισυμβαλλομένου και διακανονισμού, μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων. Στη συνέχεια το άθροισμα των απαιτήσεων (κίνδυνος αγοράς) αυτών πολλαπλασιάζεται επί 12,5 δημιουργώντας έτσι το ονομαστικό / πλασματικό σταθμισμένο ενεργητικό του χαρτοφυλακίου συναλλαγών, 2) υπολογίζεται η ελάχιστη κεφαλαιακή απαίτηση 8% για το εκτός χαρτοφυλακίου συναλλαγών σταθμισμένο ενεργητικό και τα εκτός ισολογισμού στοιχεία (πιστωτικός κίνδυνος), 3) ο δείκτης συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας υπολογίζεται ως ποσοστό που προκύπτει από το κλάσμα με παρανομαστή το άθροισμα των εκτός χαρτοφυλακίου συναλλαγών σταθμισμένου ενεργητικού και του

ονομαστικού / πλασματικού σταθμισμένου ενεργητικού του χαρτοφυλακίου συναλλαγών και με αριθμητή τα συνολικά εποπτικά ίδια κεφάλαια.

4) Η Οδηγία 92/30/6-4-92 σχετικά με την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων σε ενοποιημένη βάση και το Προεδρικό Διάταγμα 367/94 για την Ελλάδα. Η εποπτεία σε ενοποιημένη βάση (supervision on a consolidated basis) στηρίζεται σε λογιστικούς και εποπτικούς κανόνες που επιβάλλουν ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις σε κάθε όμιλο που αποτελείται από ένα Π.Ι. το οποίο έχει θυγατρικές άλλα Π.Ι. ή χρηματοδοτικά ιδρύματα. Την ίδια υποχρέωση έχει και η χρηματοδοτική εταιρία η οποία είναι μητρική εταιρία Π.Ι. Ο έλεγχος της φερεγγυότητας, της επάρκειας των ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με τους κινδύνους της αγοράς και των μεγάλων ανοιγμάτων διενεργείται σε ενοποιημένη βάση. Όταν η μητρική επιχείρηση ενός Π.Ι. είναι χρηματοδοτική εταιρία η εποπτεία ασκείται από τις αρχές που χορήγησαν στο Π.Ι. την άδεια λειτουργίας.

Ωστόσο, στην περίπτωση κατά την οποία Π.Ι. που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη και έχουν ως μητρική επιχείρηση την ίδια χρηματοδοτική εταιρία, η εποπτεία σε ενοποιημένη βάση ασκείται από τις αρμόδιες αρχές του Π.Ι. που έχει λάβει άδεια λειτουργίας στο κράτος μέλος στο οποίο συστήθηκε η χρηματοδοτική εταιρία.

Στην Ελλάδα, από τα τέλη του 1994 είναι υποχρεωτικά δημοσιεύσιμες οι ετήσιες ενοποιημένες καταστάσεις των τραπεζικών ομίλων ενώ από το 1998 οι όμιλοι των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χ.Α.Α. οφείλουν να δημοσιεύουν και τριμηνιαίες ενοποιημένες καταστάσεις. Μία ελληνική τράπεζα οφείλει να δημοσιεύει θεωρημένους ενοποιημένους ισολογισμούς και αποτελέσματα χρήσεως εάν:

α) κατέχει άμεσα ή έμμεσα την πλειοψηφία των μετοχών ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας ή περισσότερων τραπεζών ή χρηματοδοτικών ιδρυμάτων.

β) ασκεί τον ανωτέρω έλεγχο με άλλους μετόχους με βάση μιας συμφωνίας με αυτούς.

γ) κατέχει συμμετοχές που της επιτρέπουν να διορίζει ή να απολύει τις διοικήσεις των ανωτέρω ιδρυμάτων,

δ) ασκεί δεσπόζουσα επιρροή.

ε) είναι μεγαλύτερη από τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα με τα οποία έχει συνάψει συμφωνία για κοινή άσκηση διοίκησης,

ζ) τα ίδια πρόσωπα ή η πλειοψηφία αυτών αποτελούν τη διοίκηση τραπεζών ή /και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων. Οι τράπεζες που έχουν συμμετοχικά δικαιώματα σε άλλες τράπεζες ή /και χρηματοδοτικά ιδρύματα υπόκεινται σε εποπτεία σε ενοποιημένη βάση υπό τις ίδιες προϋποθέσεις που ισχύουν για τους ενοποιημένους λογαριασμούς πλην ελαχίστων εξαιρέσεων. Η Τράπεζα της Ελλάδος ασκεί εποπτεία σε ενοποιημένη βάση με βάση τα ακόλουθα ενοποιημένα στοιχεία: 1) αναφορές αξιολόγησης κινδύνων, 2) συμμετοχές σε μη χρηματοδοτικές επιχειρήσεις, 3) αναφορές για μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, 4) εκθέσεις κινδύνου αγοράς στην περίπτωση ισχυρών επενδυτικών εταιριών του ομίλου.

5) Η Οδηγία 92/121/5-2-93 για την εποπτεία και τον έλεγχο των **μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων** των πιστωτικών ιδρυμάτων και η σχετική υπ' αριθ. 2246/16-9-93 Πράξη του Διοικητή της Τ.Ε. Το άνοιγμα ενός Π.Ι. προς ένα πελάτη ή μια ομάδα συνδεδεμένων πελατών - που αντιπροσωπεύουν ενιαίο κίνδυνο καθόσον ο ένας ελέγχει τον άλλο ή σε περίπτωση αδυναμίας του ενός αντιμετωπίζει πρόβλημα πληρωμής και ο άλλος- θεωρείται μεγάλο όταν το ύψος του είναι ίσο ή μεγαλύτερο του 10% των ιδίων κεφαλαίων του Π.Ι. Τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα των Π.Ι. απαγορεύεται να υπερβαίνουν ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό 40% των ιδίων κεφαλαίων. Ειδικά για τα χρηματοδοτικά ανοίγματα προς κάθε μία και το σύνολο των κατωτέρω επιχειρήσεων δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το συνολικό ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό 30% των ιδίων κεφαλαίων του Π.Ι.: α) τη μητρική τους επιχείρηση, β) τη θυγατρική ή τις θυγατρικές τους επιχειρήσεις, γ) τη θυγατρική ή τις θυγατρικές επιχειρήσεις της μητρικής τους επιχείρησης και δ) τις επιχειρήσεις που ελέγχονται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία κατέχουν ειδική συμμετοχή στο Π.Ι. ή συμπεριλαμβάνονται στους πέντε μεγαλύτερους μετόχους. Από 1/1/99 τα ανωτέρω όρια μειώθηκαν ως εξής: α) το 40% σε 25% και β) το 30% σε 20% των ιδίων κεφαλαίων. Το άθροισμα των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων κάθε Π.Ι. δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 800% των ιδίων κεφαλαίων του Π.Ι.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ: ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Η σημασία των εποπτικών κεφαλαίων

Η Λογική των νέων προτάσεων της Βασιλείας

Το προτεινόμενο από την Επιτροπή της Βασιλείας (Βασιλεία ΙΙ) καθεστώς για τα εποπτικά κεφάλαια θα έχει στην πράξη σημαντικές επιπτώσεις στον τρόπο με τον οποίο οι τράπεζες αξιοποιούν τα ίδια κεφάλαιά τους. Η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων (ROE) έχει δύο συνιστώσες. Το επίπεδο των κερδών και την κεφαλαιακή βάση για την επίτευξη αυτών των κερδών. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο ο κανόνας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (το ύψος του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας) επηρεάζει τη λήψη αποφάσεων καθώς προσδιορίζει το ποσό του κεφαλαίου που μία τράπεζα χρησιμοποιεί. Συνεπώς, μεταβάλλοντας τους κανόνες για το πόσα κεφάλαια απαιτείται να διαθέτει η τράπεζα μεταβάλλεται και ο τρόπος με τον οποίο η τράπεζα δρα. Επηρεάζονται αποφάσεις που αφορούν τη διάρθρωση των δαπανών (π.χ. εξαγορές), το δανεισμό (π.χ. ποιότητα του χαρτοφυλακίου), και τέλος, το ύψος των διανεμόμενων κερδών στους μετόχους.

Οι στόχοι του αρχικού Συμφώνου της Βασιλείας το 1988 ήσαν δύο. Πρώτον, η δημιουργία μιας πλατφόρμας που να επιβάλλει δίκαιο και θεμιτό ανταγωνισμό στο τραπεζικό τομέα διεθνώς (level playing field). Τούτο θεωρήθηκε απαραίτητο λόγω της μεγάλης ανομοιογένειας των εποπτικών θεσμικών πλαισίων μεταξύ των διαφόρων χωρών. Δεύτερον, η διάχυτη ανησυχία μεταξύ των κεντρικών τραπεζών των βιομηχανικών χωρών ότι τα ίδια κεφάλαια των μεγάλων πολυεθνικών τραπεζικών ιδρυμάτων είχαν φθάσει σε χαμηλά επίπεδα ως αποτέλεσμα του σκληρού ανταγωνισμού στη διεθνοποιημένη τραπεζική αγορά.

Το αρχικό Σύμφωνο επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους του. Βοήθησε μέσα σε μία δεκαετία σημαντικά στην εναρμόνιση των συστημάτων τραπεζικής εποπτείας στις περισσότερες χώρες του κόσμου επιβάλλοντας έναν ελάχιστο δείκτη κεφαλαιακών απαιτήσεων. Πολλές εμπειρικές μελέτες έχουν δείξει ότι με τον τρόπο αυτό βελτιώθηκε σημαντικά τόσο η κεφαλαιακή επάρκεια όσο και η ποιότητα του χαρτοφυλακίου των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Το χρηματοοικονομικό περιβάλλον, ωστόσο, μεταβλήθηκε σημαντικά τα προηγούμενα χρόνια. Το νέο προτεινόμενο πλαίσιο απομακρύνεται από την ιδέα ότι οι κανόνες πρέπει να είναι οι ίδιοι για όλα τα τραπεζικά ιδρύματα και αναγνωρίζει ότι όσο πιο προηγμένα συστήματα εσωτερικού ελέγχου διαθέτει μία τράπεζα (sophisticated bank) τόσο λιγότερα κεφάλαια πρέπει να απαιτούνται για την ίδια δραστηριότητα. Η διακριτική εποπτική μεταχείριση

(unlevel playing field) δεν είναι άδικη. Αντίθετα, άδικη ήταν η προσέγγιση ότι οι ίδιοι κανόνες ισχύουν απaráγκλιτα για όλους. Παράλληλα, οι νέες προτάσεις επιχειρούν να αμβλύνουν και το πρόβλημα του «εποπτικού arbitrage» που δημιούργησε το ισχύον Σύμφωνο και συνδέεται με την έλλειψη διαφοροποιήσεων των κεφαλαιακών απαιτήσεων ανάλογα με το ύψος του κινδύνου. Υπάρχει πράγματι σήμερα η ίδια εποπτική μεταχείριση ανάμεσα σε δάνεια προς μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες και σε δάνεια προς μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις με αποτέλεσμα να διευρύνονται τα spreads σε δανειακά προϊόντα χαμηλής διαβάθμισης (χειροτέρευση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου) χωρίς παράλληλη αύξηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων.

Οι νέες προτάσεις έναντι του ισχύοντος πλαισίου

Το νέο πλαίσιο στηρίζεται σε τρεις πυλώνες. Πρώτον, τον εποπτικό έλεγχο, δεύτερον, την πειθαρχία της αγοράς, και τρίτον, τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις. Οι επιμέρους εθνικές εποπτικές αρχές αναμένεται να υιοθετήσουν τις νέες προτάσεις.

Εποπτικός Έλεγχος

Η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής του νέου πλαισίου θα εξαρτηθεί από το εάν θα ερμηνευθεί στην πράξη ευέλικτα και όχι μηχανιστικά. Σύμφωνα με τον πρώτο πυλώνα, οι εποπτικές αρχές οφείλουν να παρακολουθούν (α) την επάρκεια των συστημάτων διαχείρισης κινδύνου (risk management systems), (β) την ποιότητα της εταιρικής διακυβέρνησης (corporate governance), (γ) την έκθεση κινδύνων, (δ) την κεφαλαιακή επάρκεια, (ε) την ρευστότητα, (στ) τις λογιστικές αρχές και (ζ) την ποιότητα κερδοφορίας μιας τραπεζής.

Πειθαρχία της αγοράς

Ο δεύτερος πυλώνας επιχειρεί την επιβολή κανόνων στην διαφάνεια και παρουσίαση των αναλαμβανομένων κινδύνων. Εκχωρείται δηλαδή στις ίδιες τις αγορές σημαντικό μέρος του εποπτικού έργου. Οι τράπεζες που η αγορά θεωρεί ότι έχουν χαμηλής ποιότητας χαρτοφυλάκιο και ανεπαρκές σύστημα διαχείρισης κινδύνων, θα αντιμετωπίζουν υψηλότερα περιθώρια επιτοκίου στον διατραπεζικό δανεισμό και στο εκδιδόμενο χρέος, ιδιαίτερα εκείνο μειωμένης εξασφάλισης (subordinated debt).

Η διαφάνεια των στοιχείων θα πρέπει να είναι υποχρεωτική, ομοιόμορφη σε παρουσίαση και να επικεντρώνεται σε τρεις τομείς: (α) στοιχεία για την κεφαλαιακή επάρκεια και την σύνθεση των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων (β)

αναλυτική παρουσίαση των εκθέσεων σε κίνδυνο ανά προϊόν και (γ) διαφάνεια των διαδικασιών διαχείρισης των κινδύνων.

Ελάχιστες Κεφαλαιακές Απαιτήσεις:

Οι προτεινόμενες αλλαγές Το τρέχον σύστημα απαιτεί η τράπεζα να κρατά τουλάχιστον το 4% του κεφαλαίου Tier I και τουλάχιστον το 8% των συνολικών ιδίων κεφαλαίων της για κάλυψη έναντι των κινδύνων που αναλαμβάνει. Διακρίνει δε δύο είδη κινδύνων. Πρώτον, τον πιστωτικό κίνδυνο που υπολογίζεται από τα στοιχεία του ενεργητικού σταθμισμένα ως προς τον κίνδυνο. Δεύτερον, τον κίνδυνο αγοράς που εισήχθη το 1996 και συνήθως εκτιμάται χρησιμοποιώντας τα γνωστά στατιστικά υποδείγματα VaR.

Ειδικότερα θα πρέπει να ισχύει η σχέση:

Εποπτικά Κεφάλαια / (Πιστωτικός Κίνδυνος + Κίνδυνος Αγοράς) = Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας (Tier 1 \geq 4%, Σύνολο \geq 8%).

Στο προτεινόμενο νέο πλαίσιο η σχέση έχει ως εξής:

Εποπτικά Κεφάλαια / (Πιστωτικός Κίνδυνος + Κίνδυνος Αγοράς + Λειτουργικός Κίνδυνος) = Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας (Tier 1 \geq 4%, Σύνολο \geq 8%).

Οι τράπεζες έχουν αρχίσει να δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη μελέτη και καλύτερη αξιολόγηση των κινδύνων που αντιμετωπίζουν. Η έννοια του «οικονομικού κεφαλαίου» έχει εισαχθεί για αυτόν ακριβώς το λόγο. Το «οικονομικό κεφάλαιο» μιας τράπεζας είναι το ποσό της μη αναμενόμενης απώλειας που έχει μία μικρή, αλλά συγκεκριμένη, πιθανότητα να συμβεί.

Όπως παρατηρούμε οι προτεινόμενες ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις δεν πρόκειται να αντικαταστήσουν την τρέχουσα βασική προσέγγιση (standardized approach), αλλά να την εμπλουτίσουν. Πρόκειται να εφαρμοστούν από τράπεζες, στις οποίες οι εποπτικές αρχές δεν θα αναγνωρίσουν τα εσωτερικά συστήματα μετρήσεως του πιστωτικού κινδύνου. Οι κύριες αλλαγές αφορούν σε δύο μεταβλητές που βρίσκονται στον παρανομαστή. Τις προτεινόμενες εκτεταμένες αλλαγές στον πιστωτικό κίνδυνο (ΠΚ Ι I) και την εισαγωγή του λειτουργικού κινδύνου. Εάν η αλλαγή στον πιστωτικό κίνδυνο σε συνδυασμό με την εισαγωγή του λειτουργικού κινδύνου αυξάνει (μειώνει) το παρανομαστή, τότε ο αριθμητής - το κεφάλαιο - πρέπει να αυξηθεί (μειωθεί) κατά την ίδια αναλογία ώστε να διατηρηθεί ο λόγος αμετάβλητος. Ο αριθμητής παραμένει αμετάβλητος. Οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις (4% και 8%

αντίστοιχα) παραμένουν αμετάβλητες. Ο ορισμός του κινδύνου αγοράς παραμένει επίσης αμετάβλητος. Οι σταθμίσεις πιστωτικού κινδύνου συνεχίζουν να ορίζονται ανά κατηγορία οφειλέτου: Κεντρικές Κυβερνήσεις - Κεντρικές Τράπεζες, Πιστωτικά Ιδρύματα και Επιχειρήσεις. Οι σταθμίσεις πιστωτικού κινδύνου για έκθεση έναντι κεντρικών κυβερνήσεων και κεντρικών τραπεζών θα βασίζονται στις διαβαθμίσεις εξωτερικών εταιριών πιστοληπτικής αξιολογήσεως (S&P, Moody's, Fitch-IBCA κλπ.), αντί του παλαιού διαχωρισμού σε κράτη Ζώνης Α' (κράτη-μέλη του ΟΟΣΑ) και κράτη Ζώνης Β' (λοιπά κράτη). Οι διαβαθμίσεις των εξωτερικών εταιριών πιστοληπτικής αξιολογήσεως θα μπορούν επίσης να εφαρμοσθούν κατ' ανάλογο τρόπο και στην στάθμιση του πιστωτικού κινδύνου επί τραπεζών και επιχειρήσεων. Δίνεται ακόμη η δυνατότητα στα πιστωτικά ιδρύματα να αναπτύξουν εσωτερικά συστήματα αξιολογήσεως του πιστωτικού κινδύνου (internal risk based - IRB), σε δύο διαφορετικά επίπεδα πολυπλοκότητας, για την ακριβέστερη στάθμιση κινδύνου, υπό την προϋπόθεση να έχουν εγκριθεί από τις τοπικές εποπτικές αρχές. Τέλος, η Επιτροπή ενδιαφέρεται να αναπτύξει ειδική κεφαλαιακή απαίτηση έναντι του λειτουργικού κινδύνου (operational risk).

Εποπτικά και Οικονομικά Κεφάλαια: Η άποψη του τραπεζικού τομέα

Όταν σήμερα μία τράπεζα που μεγιστοποιεί την κερδοφορία των εποπτικών της κεφαλαίων συγκρίνει την αποδοτικότητα διαφόρων τραπεζικών δραστηριοτήτων που υπόκεινται στη ίδια στάθμιση έναντι του κινδύνου, έχει κάθε κίνητρο να επιλέγει στοιχεία του ενεργητικού που έχουν υψηλότερο τόκο. Μία τέτοια συμπεριφορά αυξάνει την πιστωτική επέκταση προς επενδυτικές ευκαιρίες υψηλής προσδοκώμενης απόδοσης προκαλώντας μία συστηματική υποτιμολόγηση των χαρτοφυλακίων χαμηλής ποιότητας. Το διεθνές τραπεζικό σύστημα γνώρισε τις επιπτώσεις αυτής της πρακτικής πολύ έντονα στις πρόσφατες κρίσεις στη Ν. Α. Ασία. Οι ίδιες οι τράπεζες έχουν αρχίσει λοιπόν να δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη μελέτη και καλύτερη αξιολόγηση των κινδύνων που αντιμετωπίζουν. Η έννοια του «οικονομικού κεφαλαίου» έχει εισαχθεί για αυτόν ακριβώς το λόγο. Το «οικονομικό κεφάλαιο» μιας τράπεζας είναι το ποσό της μη αναμενόμενης απώλειας που παρουσιάζει μία μικρή, αλλά συγκεκριμένη, πιθανότητα να συμβεί. Στο βαθμό που οι τράπεζες διακρατούν ένα ποσό των κεφαλαίων τους για να απορροφά τους κραδασμούς από την υλοποίηση ενδεχομένων που είναι αδύνατο να συνυπολογιστούν στον επιχειρησιακό τους σχεδιασμό, το τραπεζικό σύστημα συνολικά θα είναι ασφαλές. Η ανακατανομή του κεφαλαίου της τράπεζας στις διάφορες δραστηριότητες της με βάση τον ορισμό των «οικονομικών κεφαλαίων» προϋποθέτει τον υπολογισμό των δυνητικών απωλειών για κάθε επιμέρους χαρτοφυλάκιο ή δραστηριότητα

της τράπεζας. Συνεπώς μία δραστηριότητα θα πρέπει να υποκατασταθεί από μία άλλη (αναδιάταξη του μείγματος εργασιών / προϊόντος), στο βαθμό που η δεύτερη έχει υψηλότερη προσδοκώμενη απόδοση επί των απαιτούμενων «οικονομικών κεφαλαίων» που υπολογίστηκαν με αυτόν τον τρόπο. Η πρακτική αυτή διασφαλίζει ότι οι κίνδυνοι τιμολογούνται ορθά. Συνεπώς δεν υπάρχει κανένα ουσιαστικό πρόβλημα με την ανάληψη ακόμη και υψηλότερων κινδύνων. Αντιθέτως, η χρηματοδότηση αυτών των επενδυτικών σχεδίων αποτελεί σημαντικό αναπτυξιακό εργαλείο για την οικονομία συνολικά. Πολλά μεγάλα τραπεζικά ιδρύματα έχουν αναπτύξει μεθόδους διαχείρισης των οικονομικών κεφαλαίων. Εκτιμούν δε ότι το ύψος των απαραίτητων «οικονομικών κεφαλαίων» με βάση τις μεθόδους τους και τη συγκεκριμένη ποιότητα του χαρτοφυλακίου τους είναι αρκετά μικρότερο σε σχέση με το ύψος των εποπτικών κεφαλαίων που απαιτείται με βάση το ισχύον εποπτικό καθεστώς. Συγκεκριμένα, η Barclays και η Deutsche Bank εκτιμούν ότι θα εξοικονομούσαν το 26% και 27% των εποπτικών τους κεφαλαίων, αντιστοίχως, εάν υιοθετούσαν τα δικά τους συστήματα διαχείρισης "οικονομικών κεφαλαίων".

Ο βασικός έτσι στόχος του προτεινόμενου από την Επιτροπή της Βασιλείας νέου εποπτικού πλαισίου είναι η υιοθέτηση μιας μεθόδου υπολογισμού των εποπτικών κεφαλαίων, που να είναι όσο το δυνατό πλησιέστερη προς αυτή των οικονομικών κεφαλαίων. Τούτο θα επιτρέψει στον τραπεζικό τομέα εν γένει (και ιδιαίτερα τις μεγάλες τράπεζες) να λειτουργούν με λιγότερα εποπτικά κεφάλαια από ό,τι σήμερα. Είναι προφανές ότι επιθυμία της Επιτροπής της Βασιλείας είναι να διαμορφώσει ένα πλαίσιο στο οποίο όλες οι διεθνείς τράπεζες που δραστηριοποιούνται σε ένα ευρύ φάσμα εργασιών θα υιοθετήσουν άμεσα τις σύγχρονες μεθόδους διαχείρισης κινδύνων. Οι υπόλοιπες τράπεζες θα εποπτεύονται με βάση μία βελτιωμένη έκδοση της τυποποιημένης μεθόδου εκτίμησης του πιστωτικού κινδύνου έως ότου αναπτύξουν και αυτές αντίστοιχα συστήματα εσωτερικού ελέγχου (IRB). Στην παρούσα φάση, ωστόσο, δεν βρισκόμαστε μπροστά σε ένα ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο έτοιμο προς εφαρμογή από τις τοπικές εποπτικές αρχές. Αντίθετα, μία καλύτερη περιγραφή της σημερινής κατάστασης είναι ότι βρισκόμαστε μπροστά σε ένα πλέγμα εντατικών διαπραγματεύσεων ανάμεσα στις εποπτικές αρχές και τον τραπεζικό τομέα. Και οι δύο πλευρές επιθυμούν την αντικατάσταση του υφιστάμενου πλαισίου με ένα που θα στηρίζεται σε γενικές γραμμές στην πρόταση της Επιτροπής της Βασιλείας του Ιανουαρίου του 2001. Και για τις δύο πλευρές η επιλογή ενός δίκαιου και καλά σχεδιασμένου πλαισίου είναι σημαντικότερη από τη γρήγορη εισαγωγή του, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι επιθυμούν άσκοπες καθυστερήσεις. Αξιοσημείωτο είναι ότι οι απόψεις του τραπεζικού τομέα έχουν πολύ μεγαλύτερο βάρος στις μελέτες που διεξάγει η Επιτροπή της

Βασιλείας από ότι αρχικώς αναμενόταν. Αλλά και η ανταπόκριση των τραπεζικών ιδρυμάτων στην πρόσκληση της Επιτροπής για διατύπωση σχολίων στο αρχικό σχέδιο μεταρρύθμισης ήταν μεγάλη. Στο δικτυακό τόπο της Επιτροπής της Βασιλείας έχουν δημοσιευθεί περί τα 300 περίπου σχόλια πιστωτικών ιδρυμάτων και υπάρχουν σίγουρα αρκετά ακόμη που δεν κοινοποιήθηκαν. Τον Ιούνιο του 2001 η Επιτροπή της Βασιλείας ανακοίνωσε ότι αφού έλαβε υπόψη τα σχόλια που κατατέθηκαν μέχρι το Μάιο του 2001 θα δημοσιεύσει ένα νέο σχέδιο, το οποίο θα θέσει εκ νέου προς συζήτηση με τον τραπεζικό τομέα μέχρι να τελειοποιηθεί τα επόμενα χρόνια. Τέλος, μετέφερε ένα χρόνο αργότερα (αρχές του 2005) το χρονικό όριο εφαρμογής του από τις τοπικές εποπτικές αρχές.

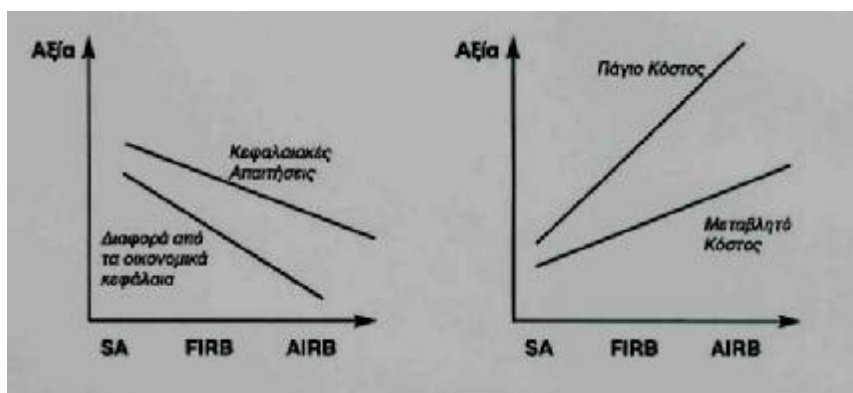
Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΣΤΟ ΝΕΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Οι τρεις προτεινόμενες προσεγγίσεις είναι:

- Η τυποποιημένη προσέγγιση (SA)
- Η θεμελιώδης προσέγγιση εσωτερικού ελέγχου (FIRB)
- Η προηγμένη προσέγγιση εσωτερικού ελέγχου (AIRB)

Όσο περισσότερη αναλυτική είναι η προσέγγιση, τόσο πιο ευαίσθητη είναι έναντι των κινδύνων και τόσο λιγότερα είναι τα απαιτούμενα κεφάλαια. Επιπλέον, όσο πιο αναλυτική είναι η υιοθετούμενη προσέγγιση τόσο πιο μικρή γίνεται η διαφορά των εποπτικών από τα οικονομικά κεφάλαια (Γράφημα 1). Από την άλλη πλευρά, όμως, όσο πιο αναλυτική είναι η προσέγγιση τόσο υψηλότερο είναι το πάγιο και το μεταβλητό κόστος υλοποίησης της.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1
Απελευθέρωση Εποπτικών Κεφαλαίων
και Κόστος Υιοθέτησης του Νέου Πλαισίου

Η βασική διάκριση είναι μεταξύ της τυποποιημένης προσέγγισης και των δύο προσεγγίσεων εσωτερικού ελέγχου. Η πρώτη είναι ουσιαστικά μία γενναία τροποποίηση του τρέχοντος συστήματος σταθμίσεων έναντι του κινδύνου, με τη χρησιμοποίηση των εξωτερικών αξιολογητών (π.χ. Moody's, S&P κ.λ.π). Είναι η βασική μέθοδος με την έννοια ότι όλες οι τράπεζες θα πρέπει να είναι σε θέση να την υιοθετήσουν μετά το 2005. Η βασική βελτίωση που περιέχει η τυποποιημένη προσέγγιση σε σχέση με το τρέχον σύστημα είναι ότι διακόπτει τη διάκριση του δανεισμού μεταξύ των χωρών εντός και εκτός ΟΟΣΑ καθώς και τη διάκριση με βάση τη διάρκεια του τίτλου. Το νέο σύστημα είναι απλούστερο αλλά και πιο αναλυτικό από την πλευρά της διαφοροποίησης των σταθμίσεων. Ο Πίνακας 1 δίδει μία λεπτομερή παρουσίαση των προτεινόμενων αλλαγών. Οι απαιτήσεις έναντι κρατών και κεντρικών τραπεζών υψηλής ποιότητας (που έχουν ελάχιστη κατάταξη AA- σύμφωνα με το σύστημα της Standard & Poor's) σταθμίζονται με 0%. Οι απαιτήσεις έναντι κρατών και κεντρικών τραπεζών που κατατάσσονται μεταξύ A+ και A- σταθμίζονται με 20% έναντι του κινδύνου, ενώ οι απαιτήσεις που κατατάσσονται μεταξύ BBB+ και BBB- σταθμίζονται με 50%. Οι απαιτήσεις έναντι χωρών που έχουν αξιολογηθεί μεταξύ BB+ και B- ή δεν έχουν τύχει καμίας αξιολόγησης, σταθμίζονται με 100%. Τέλος, οι απαιτήσεις έναντι χωρών με αξιολόγηση χαμηλότερη από B- θα σταθμίζονται με 150%.

ΠΊΝΑΚΑΣ 1 Σταθμίσεις έναντι του Κινδύνου: ΒΙ έναντι ΒΙΙ

	Προτεινόμενες (ΒΙΙ)	Τρέχουσες (ΒΙ)
Κρατικό Χρέος και Χρέος Κεντρικών Τραπεζών	0% AAA έως AA- 20% A+ έως A- 50% BBB+ έως BBB- 100% BB+έωςB- 150% κάτω από B- 100% χωρίς αξιολόγηση	0/10/20/50/100% ανάλογα με τη διάρκεια και το εάν η χώρα προορισμού ανήκει στον ΟΟΣΑ
Τράπεζες και Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου	<u>Option 1:</u> 20% AAA έως AA- 50% A+ έως A- 100%BBB+έωςBBB- 100%BB+έωςB- 150% κάτω από B- 100% χωρίς αξιολόγηση <u>Option 2:</u> 20% AAA έως AA- 50% A+ έως A- 50% BBB+ έως BBB- 100% BB+έωςB- 150% κάτω από B- 50% χωρίς αξιολόγηση	20 ή 100% ανάλογα με τη διάρκεια και το εάν η χώρα προορισμού ανήκει στον ΟΟΣΑ
Επιχειρήσεις	20% AAA έως AA- 100%A+έωςA- 100%BBB+έωςBBB- 100%BB+έωςB- 150% κάτω από B- 100% χωρίς αξιολόγηση	100%
Προϊόντα τιτλοποίησης	20% AAA έως AA- 50% A+ έως A- 100%BBB+έωςBBB- 150% BB+έως B- (κάτω από BB-) αφαιρούνται από τα εποπτικά ίδια κεφάλαια(χωρίς αξιολόγηση) αφαιρούνται από τα εποπτικά ίδια κεφάλαια	0%, 20%, 100% ανάλογα με τον εκδότη/εγγυητή

Σχετικά με τις απαιτήσεις έναντι τραπεζικών ιδρυμάτων, η Επιτροπή της Βασιλείας θέτει προς συζήτηση δύο επιλογές, και συγκεκριμένα είτε τη χρήση της αξιολογήσεως του χρέους των χωρών προελεύσεως (Option I) είτε τη χρήση της αξιολογήσεως των τραπεζών (Option II). Αντίστοιχα, η Επιτροπή προτείνει συγκεκριμένα κλιμάκια αξιολογήσεως για τον προσδιορισμό των σταθμίσεων στις απαιτήσεις προς επιχειρήσεις, εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και στεγαστικές τράπεζες (βλέπε Πίνακα 1). Η προσπάθεια να μεταβληθούν οι σταθμίσεις έναντι κινδύνων για δανεισμό προς τις επιχειρήσεις ανάλογα με την αξιολόγηση κάθε επιχείρησης βρίσκεται μεν προς την σωστή κατεύθυνση αλλά έχει περιορισμένη πρακτική σημασία για ορισμένες τοπικές αγορές όπως η Ελλάδα, αφού είναι πολύ περιορισμένος ο αριθμός των επιχειρήσεων που έχουν λάβει αξιολογήσεις από εξειδικευμένες εταιρίες. (Πίνακας 2). Αυτό δημιουργεί ένα ανταγωνιστικό μειονέκτημα στην Ευρώπη σε σχέση με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Στην Ευρώπη μόνο ένα μικρό ποσοστό εταιριών αξιολογείται. Σύμφωνα με τον οίκο Moody's, υπόκεινται σε αξιολόγηση 1.792 εταιρίες (εκτός χρηματοοικονομικού τομέα) στις ΗΠΑ έναντι μόλις 554 στην Ευρώπη (Ευρωζώνη, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο, Σουηδία, Δανία, Πολωνία και Ισλανδία). Αυτό προσφέρει κίνητρα σε μικρές εταιρίες με υψηλό δείκτη μόχλευσης να μην ζητούν αξιολογήσεις. Και αυτό διότι οι αξιολογήσεις με διαβάθμιση από BB+ και κάτω έχουν τον ίδιο ή μικρότερο συντελεστή στάθμισης. *Η προσπάθεια να μεταβληθούν οι σταθμίσεις έναντι κινδύνων για δανεισμό προς τις επιχειρήσεις ανάλογα με την αξιολόγηση κάθε επιχείρησης βρίσκεται μεν προς την σωστή κατεύθυνση αλλά έχει περιορισμένη πρακτική σημασία για ορισμένες τοπικές αγορές όπως η Ελλάδα, αφού είναι πολύ περιορισμένος ο αριθμός των επιχειρήσεων που έχουν λάβει αξιολογήσεις από εξειδικευμένες εταιρίες.*

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Κατανομή των Διαβαθμίσεων Αξιολόγησης της Moody's ανά χώρα

Χώρα	Aaa/Aa	A	Baa	Ba	B	Caa	Σύνολο
						και κάτω	
Αυστρία	1	1		1			3
Βέλγιο	4	3	3		1	1	12
Δανία	1	2	1				4
Γαλλία	6	19	13	2	1	2	43
Γερμανία	9	12	7	2	3	2	35
Ελλάς	0	1	1	1	2	2	7
Ιρλανδία	0	2	5	0	1	1	9
Ιταλία	3	2	4	1	0	0	10
Πορτ/λία	3	1	1	0	0	0	5
Ισπανία	4	3	0	0	0	0	7
Ελβετία	3	4	0	1	1	1	10
Ηνωμένο Βασίλειο	24	80	66	6	27	18	221
Ηνωμ. Πολιτείες	167	397	565	213	215	172	1.729
Ιαπωνία	20	49	77	35	9	1	191

Πηγή: Schroder Salomon Smith Barney

Σχόλια στα ανωτέρω

Υπάρχουν ορισμένες ατέλειες στις νέες προτάσεις της Επιτροπής της Βασιλείας που ενδεχομένως να επιδέχονται διορθώσεων. Οι σταθμίσεις είναι π.χ. περισσότερες τώρα αλλά είναι ωστόσο ανεπαρκείς για τη στήριξη μιας πιο λεπτομερούς τιμολόγησης του πιστωτικού κινδύνου. Για παράδειγμα, τα ιστορικά στοιχεία πιθανότητας χρεοκοπίας καταδεικνύουν ότι υπάρχει πολύ μικρή διαφορά μεταξύ της διαβαθμίσεως AAA και A3 (σταθμίζονται με 0%).

Η Επιτροπή προβλέπει ειδική επιβάρυνση για τον λειτουργικό κίνδυνο. Τα τελευταία χρόνια, τόσο η ακαδημαϊκή όσο και η τραπεζική βιβλιογραφία

δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην κατανομή του λειτουργικού κινδύνου. Για χαμηλότερες διαβαθμίσεις η καμπύλη της πιθανότητας απώλειας (default rate) ως προς την μειούμενη διαβάθμιση αποκτά έντονα πτωτική τάση. Για διαβάθμιση B2, η πιθανότητα αστοχίας στο επόμενο έτος είναι σχεδόν διπλάσια της διαβαθμίσεως B1 και 8 φορές μεγαλύτερη της Ba2. Παρόλα αυτά, η Βασιλεία σταθμίζει όλες τις παραπάνω διαβαθμίσεις με 100%. Η αύξηση του αριθμού, συνεπώς, των σταθμίσεων πιστωτικού κινδύνου θα ήταν ένα αναγκαίο ενδιάμεσο βήμα, το οποίο, στην επόμενη φάση, θα οδηγούσε στην αναγνώριση των εσωτερικών μοντέλων πιστοληπτικής αξιολογήσεως. Η διασπορά εξάλλου του πιστωτικού κινδύνου επί χαρτοφυλακίου δανείων δεν αναγνωρίζεται. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι πραγματικές κεφαλαιακές απαιτήσεις να μην έχουν σχέση με τους πραγματικούς κινδύνους σε επίπεδο τραπεζής, επειδή εστιάζονται περισσότερο σε επίπεδο δανειζομένου. Ιδιαίτερα τα δάνεια καταναλωτικής και στεγαστικής πίστωσης καθώς και πιστωτικών καρτών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τα οποία μπορούν να αντιμετωπισθούν ως χαρτοφυλάκια δανείων με κοινά χαρακτηριστικά, θα πρέπει να σταθμίζονται με βάση την ομαδοποιημένη συμπεριφορά τους και όχι με βάση το συγκεκριμένο αντισυμβαλλόμενο. Αυτό θα είχε βεβαίως ευεργετικές συνέπειες στις μικρότερες τράπεζες, των οποίων ο μεγάλος όγκος των πελατών προέρχεται από τις παραπάνω κατηγορίες. Το κόστος παρακολουθήσεως κάθε αντισυμβαλλομένου συμπεριλαμβανομένης της δαπάνης σε ανθρώπους, συστήματα και κεφάλαια, θα καταστεί επομένως απαγορευτικό με βάση τις προτάσεις της Βασιλείας και θα επηρεάσει την ανταγωνιστική θέση των τραπεζών της ανωτέρω κατηγορίας. **Η προσέγγιση IRB** κάνει χρήση της εσωτερικής πληροφόρησης για την ποιότητα των δανείων. Για να γίνει χρήση αυτής της προσέγγισης, οι τράπεζες πρέπει να έχουν συγκεντρώσει επαρκή ιστορικά στοιχεία σχετικά με την κατανομή κινδύνων διαφόρων τύπων δανείων (τουλάχιστον 5 χρόνια θεωρητικώς, αλλά μόλις 2 χρόνια για να ξεκινήσει όταν θα τεθεί σε εφαρμογή το νέο καθεστώς το 2005) και να έχουν αποδείξει στις εποπτικές αρχές ότι γνωρίζουν πως να χρησιμοποιούν και να αξιοποιούν αυτά τα στοιχεία. Η συγκεκριμένη μαθηματική έκφραση (υπόδειγμα) για τον υπολογισμό του πιστωτικού κινδύνου με την προσέγγιση αυτή θα περιγράφεται από τις εποπτικές αρχές και θα είναι η ίδια για όλες τις τράπεζες. Η θεμελιώδης IRB προσέγγιση διαφέρει από την προηγούμενη ως προς το ποιες εισροές παρέχει η τράπεζα στο υπόδειγμα και στο πως οι τράπεζες μπορούν να χρησιμοποιούν τεχνικές κάλυψης (CRMs - credit risk mitigation). Υπό αυτή την έννοια, η προηγμένη IRB μέθοδος έχει ως βασικό κανόνα τη μη εφαρμογή άλλων κανόνων πέραν του υποδείγματος που ορίζεται από τις εποπτικές αρχές. Όλα τα υπόλοιπα παρέχονται από την τράπεζα. Αντίθετα, η θεμελιώδης προσέγγιση IRB εμπεριέχει πολλές

εξειδικευμένες ρυθμίσεις που περιορίζουν την επίδραση των τραπεζών στις τελικές κεφαλαιακές απαιτήσεις.

Ο Λειτουργικός Κίνδυνος: το νέο πεδίο διαμάχης

Στο τελευταίο προσχέδιο της η Επιτροπή προβλέπει ειδική επιβάρυνση για τον λειτουργικό κίνδυνο. Τα τελευταία χρόνια, τόσο η ακαδημαϊκή όσο και η τραπεζική βιβλιογραφία δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην κατανομή του λειτουργικού κινδύνου. Ο τελευταίος αναφέρεται στις απώλειες που μπορεί να προκύψουν λόγω της ανεπάρκειας των εσωτερικών ελέγχων, της τεχνολογικής υποδομής, των ανθρώπινων σφαλμάτων κ.λπ., δηλαδή σε όλα τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν από την αδυναμία ανάληψης προληπτικής δράσης.

Η μόνη εκτίμηση για το ύψος της επιβάρυνσης για το λειτουργικό κίνδυνο, που περιέχεται στις προτάσεις της Βασιλείας, είναι ότι μπορεί να φθάσει το 20% των συνολικών εποπτικών κεφαλαίων. Η συμπερίληψη αυτής της εκτίμησης προκάλεσε σοβαρή αντίδραση από τα πιστωτικά ιδρύματα. Οι λόγοι είναι αρκετοί. Πρώτον, η Επιτροπή άφησε να διαφανεί ότι υπάρχει κάποιος «πολιτικός στόχος» μερικής αντιστάθμισης της μείωσης των εποπτικών κεφαλαίων από την υιοθέτηση των I RB στον πιστωτικό κίνδυνο.

Δεύτερον, ο λειτουργικός κίνδυνος είναι υψηλότερος στις μη πιστωτικές δραστηριότητες όπως η επενδυτική τραπεζική, το asset management, το custody κλπ.

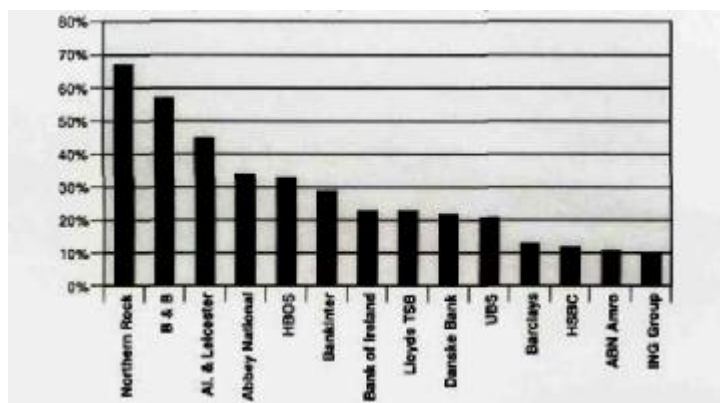
Τούτο, μπορεί να θέτει την υψηλή κερδοφορία των τραπεζών που τα τελευταία χρόνια έχουν αυξήσει σημαντικά τις θέσεις τους και την έκθεσή τους σε κίνδυνο σε αυτές τις δραστηριότητες. Τέλος, οι τράπεζες που κινδυνεύουν από λειτουργικούς κινδύνους στην πράξη δεν διακρατούν κεφάλαια αλλά ενισχύουν την Εσωτερική τους Επιθεώρηση και απαιτούν μεγαλύτερο έλεγχο από πλευράς Ορκωτών Ελεγκτών επί των διαδικασιών.

Οι ενδεχόμενες επιπτώσεις του προτεινόμενου πλαισίου

Οι περισσότεροι αναλυτές συμφωνούν ότι το προτεινόμενο καθεστώς θα προκαλέσει μείωση των απαιτούμενων εποπτικών κεφαλαίων στο παγκόσμιο τραπεζικό σύστημα. Η επιβάρυνση από την είσοδο του λειτουργικού κινδύνου στη φόρμουλα της Επιτροπής της Βασιλείας, θα είναι κατά πολύ μικρότερη από την απελευθέρωση κεφαλαίων που θα προέλθει από την διαφορετική μεταχείριση του πιστωτικού κινδύνου. Άλλωστε το μερίδιο αγοράς που κατέχουν στη παγκόσμια αγορά οι μεγάλες τράπεζες (που είναι οι ευνοημένες από την εκχώρηση του εποπτικού ρόλου στο σύστημα του εσωτερικού ελέγχου), έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια ως αποτέλεσμα του κύματος συγχωνεύσεων - εξαγορών. Στο Γράφημα 2 παρουσιάζουμε μια

εκτίμηση της Salomon Smith Barney για το ύψος της εξοικονόμησης κεφαλαίων με την υιοθέτηση των νέων προτάσεων σε μια σειρά διεθνών τραπεζών.

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

Δυνητική Απελευθέρωση Κεφαλαίων από την υιοθέτηση των νέων προτάσεων

Πηγή: Schroder Salomon Smith Barney

Η πιθανή μείωση των κεφαλαιακών απαιτήσεων συνιστά, *ceteris paribus*, μια αύξηση του δείκτη μόχλευσης και της αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων. Συνεπώς θα πρέπει να αναμένεται να αυξηθεί η αξία για τους μετόχους (*shareholder value*). Η τελευταία θα ενισχυθεί από δυο ακόμη παράγοντες. **Πρώτον, το πλεόνασμα κεφαλαίων θα υποβοηθήσει τον ρυθμό ανόδου των μερισμάτων. Δεύτερον, το κλείσιμο της ψαλίδας ανάμεσα στο ύψος των οικονομικών και εποπτικών κεφαλαίων συνεπάγεται καλύτερη τιμολόγηση των κινδύνων. Αυτό αυξάνει την εμπιστοσύνη του επενδυτικού κοινού και τη σταθερότητα του παγκόσμιου χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος.** Μια άλλη επίπτωση αφορά στο μείγμα εργασιών. Η σύγκλιση μεταξύ οικονομικών και εποπτικών κεφαλαίων θα βελτιώσει την ποιότητα των χαρτοφυλακίων. Η είσοδος όμως, του λειτουργικού κινδύνου μπορεί να έχει, όπως είδαμε, επιπτώσεις στις εργασίες υψηλότερης κερδοφορίας σήμερα, όπως το *asset management* και το *investment banking*.

Οι επιπτώσεις στον ανταγωνισμό μπορούν να διακριθούν σε δυο κατηγορίες. Πρώτον, θα ενισχυθούν οι μεγάλες και ήδη εγκατεστημένες τράπεζες. Αυτό σημαίνει ότι οι τράπεζες που έχουν ήδη αναπτύξει συστήματα εσωτερικού ελέγχου (*IRB*) και συνεπώς θα αποφύγουν την τυπική προσέγγιση στον πιστωτικό κίνδυνο, βρίσκονται σε πλεονεκτική θέση. Δεύτερον, το ευχάριστο νέο από την εξοικονόμηση κεφαλαίων μετριάζεται από το γεγονός ότι λόγω του ανταγωνισμού οι τράπεζες θα πρέπει να προετοιμαστούν να δεχτούν πολύ μικρότερα *margins*, ώστε να επιτύχουν την ίδια αποδοτικότητα κεφαλαίων.

Οι επιπτώσεις στον ελληνικό τραπεζικό τομέα

Όπως αναλύσαμε ανωτέρω, τα μεγαλύτερα κέρδη από την αλλαγή του εποπτικού πλαισίου θα τα προσπορίζονται οι τράπεζες που έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν συστήματα εσωτερικού ελέγχου υψηλής ποιότητας, ώστε να τύχουν της έγκρισης των εποπτικών αρχών. Συνεπώς, οι τράπεζες που έχουν επιτύχει μεγάλο μέγεθος μπορούν να αξιοποιήσουν τις οικονομίες κλίμακας επιμερίζοντας το μεγάλο πάγιο κόστος ανάπτυξης τέτοιων συστημάτων. (Υπενθυμίζεται ότι οι συνέργιες από την από κοινού επένδυση στη τεχνολογία και στα συστήματα ήταν από τους κύριους λόγους της συνένωσης της Alpha Bank με την Εθνική Τράπεζα).

Οι ελληνικές τράπεζες που θα επιλέξουν υποχρεωτικά την τυπική προσέγγιση για τον πιστωτικό κίνδυνο θα αντιμετωπίσουν σοβαρά προβλήματα από το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των ελληνικών επιχειρήσεων (βλέπε Πίνακα 2) δεν τυγχάνουν αξιολόγησης. Τα κίνητρα για να προβούν σε αξιολόγηση δεν είναι πάντα επαρκή, δεδομένου ότι στην περίπτωση κακής αξιολόγησης θα υποχρεωθούν να δεχτούν χειρότερη διαβάθμιση από ότι εάν παρέμεναν εκτός αξιολόγησης. Δεν πρέπει να ξεχνούμε άλλωστε ότι η αξιολόγηση του κρατικού χρέους των υπολοίπων ευρωπαϊκών χωρών είναι AA και άνω ενώ της Ελλάδος είναι A. Τούτο σημαίνει ότι καμία ελληνική επιχείρηση δεν μπορεί να λάβει καλύτερη αξιολόγηση από αυτή που έχει το ελληνικό κράτος. Ωστόσο, η είσοδος της Ελλάδας στην ΟΝΕ και η υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος σύντομα (πριν την εφαρμογή του νέου εποπτικού πλαισίου) θα οδηγήσει σε περαιτέρω βελτίωση της αξιολόγησης της πιστοληπτικής της επιφάνειας.

Η επιβολή επιβάρυνσης για το λειτουργικό κίνδυνο και η τιμολόγηση των στεγαστικών δανείων σε ατομική και όχι ενοποιημένη βάση ενδέχεται να δυσχεράνουν την επίτευξη του μείγματος προϊόντων στο οποίο αποσκοπούν οι ελληνικές τράπεζες. Ως γνωστόν οι ελληνικές τράπεζες επιχειρούν τη στρατηγική ανάπτυξη τομέων όπως το asset management, το investment banking, την καταναλωτική και την στεγαστική πίστη. Όπως ήδη εξηγήσαμε ανωτέρω, η επιβολή της επιβάρυνσης για το λειτουργικό κίνδυνο θα αυξήσει τα εποπτικά κεφάλαια για τις δραστηριότητες όπως το asset management και το investment banking και θα μειώσει την κερδοφορία. Επίσης, η διασπορά του πιστωτικού κινδύνου επί χαρτοφυλακίου δανείων δεν αναγνωρίζεται. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα οι πραγματικές κεφαλαιακές απαιτήσεις να μην έχουν σχέση με τους πραγματικούς κινδύνους σε επίπεδο τραπεζής, επειδή εστιάζονται περισσότερο σε επίπεδο δανειζομένου. Ιδιαίτερα τα δάνεια καταναλωτικής και στεγαστικής πίστωσης καθώς και πιστωτικών καρτών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τα οποία μπορούν να αντιμετωπισθούν ως χαρτοφυλάκια δανείων με κοινά χαρακτηριστικά δεν σταθμίζονται με βάση την ομαδοποιημένη συμπεριφορά αλλά με βάση το συγκεκριμένο αντι-

συμβαλλόμενο. Αυτό θα έχει αρνητικές συνέπειες στις τράπεζες, των οποίων ο μεγάλος όγκος των πελατών προέρχεται από τις παραπάνω κατηγορίες. Το κόστος παρακολούθησης κάθε αντισυμβαλλομένου θα είναι ιδιαίτερα υψηλό με βάση τις προτάσεις της Βασιλείας και θα επηρεάσει την ανταγωνιστική θέση των μικρών τραπεζών.

Τέλος, ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του τραπεζικού συστήματος είναι η τάση του να ενισχύει τις οικονομικές κυκλικές διακυμάνσεις. Κεφάλαια και προβλέψεις συσσωρεύονται κατά την διάρκεια της ανόδου του οικονομικού κύκλου (επέκταση δανεισμού, αύξηση κερδών), ώστε να καλυφθούν οι κίνδυνοι από διαγραφές δανείων και μείωση κερδών κατά την διάρκεια της καθοδικής φάσεως. Αυτό έχει ως συνέπεια την έντονη διακύμανση κεφαλαίου και στοιχείων ενεργητικού με σκοπό την σταθεροποίηση του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας. **Οι νέες προτάσεις τείνουν, πράγματι, να μεγεθύνουν την ευαισθησία των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι των διακυμάνσεων του οικονομικού κύκλου. Και τούτο διότι η κεφαλαιακή εποπτεία τείνει να δεσμεύει τις τράπεζες κατά την διάρκεια της καθοδικής φάσης του κύκλου, ιδιαίτερα όταν ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας πλησιάζει στο ελάχιστο όριο του 8%. Οι τράπεζες τότε αναγκάζονται να περιορίσουν τις χορηγήσεις και/ή να αυξήσουν τα κεφάλαια τους με υψηλό κόστος.** Σύμφωνα με τις νέες προτάσεις, η χρήση εξωτερικών διαβαθμίσεων και εσωτερικών συστημάτων πιστωτικού κινδύνου θα έχει ως συνέπεια την διακύμανση των σταθμίσεων πιστωτικού κινδύνου, ιδιαίτερος σε εποχές καθοδικής φάσης του κύκλου, οπότε και παρατηρούνται οι περισσότερες μειώσεις διαβαθμίσεως, καθυστερήσεις πληρωμών και χρεοκοπίες. Τούτο δυσχεραίνει σοβαρά το σχεδιασμό πολιτικής στην Ελλάδα. Η είσοδος στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης την υποχρεώνει να τηρεί το Σύμφωνο Σταθερότητας και να μην μπορεί να εξομαλύνει τον οικονομικό κύκλο με δημοσιονομική επεκτατική πολιτική.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Ιστορική αναδρομή

Η διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου αποτελεί ένα διακριτό τομέα επιχειρησιακής δράσης με ξεχωριστή διοικητική διάρθρωση, εργαλεία και διαδικασίες όπως ακριβώς συμβαίνει με την παρακολούθηση και διαχείριση των υπολοίπων κινδύνων, όπως ο κίνδυνος αγοράς ή ο πιστωτικός κίνδυνος. Το ενδιαφέρον των τραπεζών για το λειτουργικό κίνδυνο έχει αυξηθεί κατακόρυφα τα τελευταία χρόνια εξαιτίας κυρίως τεσσάρων παραγόντων, τους εξής. Πρώτον, τη διαφαινόμενη αύξηση του λειτουργικού κινδύνου που συνδέεται με την αναδιάρθρωση των επιχειρησιακών δομών και την εισαγωγή νέων τεχνολογικών υποδομών. Δεύτερον, την αντίδραση σε επεισόδια που

οδήγησαν σε μεγάλες ζημιές στο εσωτερικό των ίδιων των εταιριών. Τρίτο, την ολοένα μεγαλύτερη έμφαση που δίνεται στη διαχείριση κινδύνων σε κεντρικό επίπεδο. Τέταρτον, η διαρκώς αυξανόμενη προσοχή των εποπτικών αρχών στο ζήτημα.

Από τους ανωτέρω παράγοντες ο τρίτος είναι ίσως ο πιο σημαντικός. Ορισμένες καταρρεύσεις τραπεζών που σε πρώτη ανάλυση μπορεί να εκτιμηθεί ότι οφείλονταν στον πιστωτικό κίνδυνο ή τον κίνδυνο αγοράς, σε τελική ανάλυση ταξινομούνται ως κλασσικές πλέον περιπτώσεις λειτουργικού κινδύνου. Το Φεβρουάριο του 1995 κατέρρευσε π.χ. μία βρετανική τράπεζα ηλικίας 233 ετών, η Barings. Φαινομενικά η πτώση συνδέθηκε με τη δράση ενός μόνο διαπραγματευτή, του 28χρονου Nick Leeson που απώλεσε 1,3 δις δολάρια σε διαπραγμάτευση παραγώγων. Οι απώλειες προεκλήθησαν από την τεράστια έκθεση στην ιαπωνική κεφαλαιαγορά μέσω χρηματοοικονομικών συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures). Ο Leeson ήταν ο επικεφαλής των διαπραγματευτών της Barings στη Σιγκαπούρη. Καθώς η αγορά υποχώρησε κατά 15% τους 2 πρώτους μήνες το 1995 οι ζημιές ήσαν τεράστιες. Ο Leeson αρνούμενος να αποδεχτεί την πραγματικότητα στοιχημάτισε ότι θα "γυρίσει ο τροχός", έτσι ώστε να ανακτηθούν οι απώλειες, αποκρύπτοντας το ύψος τους από τους προϊσταμένους του. Στην περίπτωση της Barings το πραγματικό πρόβλημα, πάνω από τα επιφανή, ήταν η αποτυχία των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου η οποία, με τη σειρά της, ήταν συνέπεια του γεγονότος ότι ο Leeson είχε τον έλεγχο τόσο των συναλλαγών όσο και των διαδικασιών απεικόνισης των συναλλαγών.

Ανάλογη περίπτωση ήταν της Orange County, μιας διοικητικής περιφέρειας της Καλιφόρνιας, το 1994. Πρόκειται για την πιο ακραία περίπτωση που ο κίνδυνος αγοράς βρισκόταν εκτός κάθε συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Εμπιστεύθηκαν στα χέρια ενός μόνο διαπραγματευτή, του Bob Citron, 7,5 δις δολάρια που ανήκαν σε σχολεία, δήμους και την ίδια τη διοικητική περιφέρεια. Ακόμη, η περίπτωση της Daiwa Bank είναι το πιο κλασσικό παράδειγμα έλλειψης συστημάτων προληπτικού ελέγχου και διερεύνησης περιπτώσεων διαφθοράς. Ο διευθυντής του καταστήματος της Νέας Υόρκης της 12ης μεγαλύτερης τράπεζας της Ιαπωνίας, ο Toshihide Igushi, απέκρυπτε επί 11 συναπτά έτη ζημιές που είχαν προκληθεί επί της θητείας του συσσωρεύοντας απώλειες 1,1 δις δολάρια. Τέλος, πιο πρόσφατη περίπτωση λειτουργικού κινδύνου είναι η περίπτωση της Allied Irish Bank που τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου δεν κατέστη δυνατό να «προλάβουν» απώλειες που προεκλήθησαν από ένα διαπραγματευτή σε πράξεις ξένου συναλλάγματος σε μία από τις αμερικανικές θυγατρικές της τράπεζας.

Ανάλυση του Λειτουργικού Κινδύνου

Ο λειτουργικός κίνδυνος αναφέρεται στις απώλειες που μπορεί να προκύψουν λόγω της ανεπάρκειας των συστημάτων και των εσωτερικών ελέγχων, των ανθρώπινων σφαλμάτων, αποτυχιών του management και ενδεχόμενων δυσχερειών μεταξύ των βασικών παραγόντων της εταιρικής διακυβέρνησης (μετόχων, διευθυντικών στελεχών ή εκπροσώπων εργαζομένων). Τέτοια προβλήματα μπορεί να προκύψουν από την αδυναμία ανάληψης προληπτικής δράσης.

Ένα σημαντικό είδος λειτουργικού κινδύνου αφορά στον τεχνολογικό κίνδυνο, δηλαδή στον κίνδυνο βλάβης ή ανεπάρκειας των συστημάτων τεχνολογίας πληροφορικής. Τούτο σημαίνει ότι υπάρχει ανάγκη προστασίας των συστημάτων από ενδογενείς δυσχέρειες ή εξωτερικές παρεμβάσεις. Άλλες όψεις του λειτουργικού κινδύνου μπορούν να προκύψουν από εξωτερικούς παράγοντες όπως πυρκαγιές, σεισμούς ή άλλες φυσικές καταστροφές.

Ο ανωτέρω ορισμός επιδέχεται πολλές προσαρμογές ή ακόμη και διατύπωση διαφορετικής έμφασης σε διάφορα σημεία ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε τράπεζας. Μπορούμε να τον θεωρήσουμε, ωστόσο, ένα ικανοποιητικό ορισμό σε επίπεδο κλάδου.

Η Επιτροπή της Βασιλείας συμπεριλαμβάνει στον ορισμό του λειτουργικού κινδύνου και το νομικό κίνδυνο. Ο τελευταίος προκύπτει από τις συχνές αλλαγές του νομικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία των τραπεζών επηρεάζοντας την κερδοφορία των τραπεζικών ιδρυμάτων. Για παράδειγμα, μία δικαστική απόφαση που αφορά σε μία συγκεκριμένη τράπεζα μπορεί να έχει ευρύτερες επιπτώσεις για τη διευθέτηση σημαντικών τραπεζικών ζητημάτων στο σύνολο του τραπεζικού συστήματος. Οι εσφαλμένες νομικές συμβουλές ή η πλημμελής νομική τεκμηρίωση (π.χ. αποδεικτικά στοιχεία, υποστηρικτικό υλικό κ.λ.π.) μπορεί να οδηγήσουν σε απώλεια αξίας. Επιπλέον, οι τράπεζες πρέπει να διερευνούν με προσοχή το νομικό κίνδυνο, όταν αναπτύσσουν νέα χρηματοοικονομικά προϊόντα ή εισάγουν νέους τύπους συναλλαγών ή δραστηριοποιούνται διεθνώς. Το εποπτικό πλαίσιο για τις τραπεζικές δραστηριότητες διαφέρει ευρύτατα μεταξύ χωρών και μπορεί να επιδέχεται διαφορετικών ερμηνειών. Η κακή κατανόηση από μία ξένη τράπεζα του εποπτικού πλαισίου που διέπει το τραπεζικό σύστημα μιας χώρας μπορεί να οδηγήσει στην επιβολή επώδυνων κυρώσεων.

Η αποτελεσματική διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου συνεισφέρει προστιθέμενη αξία βελτιώνοντας τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της τράπεζας και ελαττώνοντας το ύψος των απωλειών είτε από μεγάλης

εντάσεως σπάνια γεγονότα που θέτουν σε κίνδυνο τη χρηματοοικονομική κατάσταση της τράπεζας είτε από μικρής εντάσεως συχνά επεισόδια.

Η ανάπτυξη ενός πλαισίου διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου είναι χρήσιμο να ακολουθήσει ένα αυστηρό σύστημα κανόνων, όπως συμβαίνει με τους υπόλοιπους σημαντικούς τραπεζικούς κινδύνους π.χ. ο κίνδυνος αγοράς, ο κίνδυνος ρευστότητας και ο πιστωτικός κίνδυνος. Βεβαίως, είναι προφανές ότι ο λειτουργικός κίνδυνος διαφέρει από τους υπόλοιπους τραπεζικούς κινδύνους στο ό,τι δεν πηγάζει από την προσπάθεια επίτευξης κερδών αλλά είναι εγγενές χαρακτηριστικό της επιχειρηματικής τραπεζικής δραστηριότητας.

Με τον όρο διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου εννοούμε την ταυτοποίηση, επιβεβαίωση, παρακολούθηση και έλεγχο - μετριάσμο του. Για την ανάπτυξη ενός κατάλληλου περιβάλλοντος διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου απαιτείται η τήρηση ορισμένων αρχών, πολλές από τις οποίες υιοθετούνται από την Επιτροπή της Βασιλείας. Συγκεκριμένα, το Διοικητικό Συμβούλιο θα πρέπει να είναι επαρκώς ενημερωμένο σχετικά με τις κύριες πτυχές των λειτουργικών κινδύνων που αντιμετωπίζει η τράπεζα ως μία χωριστή κατηγορία κινδύνων που πρέπει να τεθεί υπό έλεγχο καθώς και να εγκρίνει το πλαίσιο διαχείρισής τους. Η Ανώτατη Εκτελεστική Διοίκηση θα φέρει την ευθύνη για την εφαρμογή αυτού του πλαισίου διαχείρισης. Στη εφαρμογή του, ωστόσο, θα πρέπει να εμπλακεί το σύνολο του τραπεζικού οργανισμού και θα πρέπει να γίνουν κατανοητές οι ευθύνες καθενός στο σύνολο του προσωπικού κάθε βαθμίδας (στο βαθμό που αναλογεί στον καθένα).

Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο θα πρέπει να διασφαλίζει ότι το πλαίσιο διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου που έχει υιοθετήσει η τράπεζα υπόκειται σε αποτελεσματικό και εξαντλητικό εσωτερικό έλεγχο από λειτουργικά ανεξάρτητο, κατάλληλα εκπαιδευμένο και υψηλών δεξιοτήτων (με κριτήρια αγοράς εργασίας) προσωπικό. Ας σημειώσουμε ότι η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου δεν πρέπει να φέρει οποιαδήποτε ευθύνη για τη διαχείριση του λειτουργικού ελέγχου.

Το Πρόβλημα της Ταυτοποίησης

Η ταυτοποίηση των κινδύνων αποτελεί ίσως το πιο σημαντικό βήμα στη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου. Η αποτελεσματικότητα της τράπεζας στην ταυτοποίηση εξαρτάται τόσο από εσωτερικούς όσο και από εξωτερικούς παράγοντες. Οι εσωτερικοί παράγοντες είναι:

- Πολυπλοκότητα της τραπεζικής δομής
- Η φύση των τραπεζικών δραστηριοτήτων
- Ποιότητα ανθρώπινου δυναμικού
- Οργανωτικές μεταβολές και
- Συχνότητα εναλλαγής των εργαζομένων σε διάφορες θέσεις

Οι εξωτερικοί παράγοντες μπορεί να είναι

- αλλαγές στο Θεσμικό πλαίσιο και νομικούς κανόνες και
- τεχνολογικές αλλαγές.

Με την ταυτοποίηση, η τράπεζα προχωρεί σε εκτίμηση του βαθμού στον οποίο είναι ευάλωτη στους συγκεκριμένους κινδύνους. Υπάρχουν διάφορες τεχνικές και διαδικασίες που χρησιμοποιούνται από τις τράπεζες με σκοπό την ταυτοποίηση και επιβεβαίωση του λειτουργικού κινδύνου.

- Η **διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης** αναλύει πόσο ευάλωτη είναι στο λειτουργικό κίνδυνο κάθε τραπεζική εργασία και δραστηριότητα χωριστά. Η διαδικασία αυτή απαιτεί την εξέταση αναλυτικών καταλόγων δραστηριοτήτων καθώς και την οργάνωση επιτροπών με ευρεία συμμετοχή για την συζήτηση ενδεχόμενων αδυναμιών στο πλαίσιο διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου.

- Η **διαδικασία της χαρτογράφησης των κινδύνων** προϋποθέτει την ταξινόμηση όλων των επιμέρους επιχειρησιακών μονάδων στην κλίμακα της οργανωτικής δομής ανάλογα με τον τύπο κινδύνου που αντιμετωπίζουν. Μία τέτοια άσκηση μπορεί να αποκαλύψει «περιοχές» στην οργανωτική δομή που παρουσιάζουν μεγαλύτερη έκθεση σε λειτουργικό κίνδυνο και συνεπώς μπορεί να βοηθήσει στην κατάστρωση προτεραιοτήτων στη διοικητική δράση.

- Η **διαδικασία κατάρτισης και παρακολούθησης βασικών δεικτών κινδύνου** (στατιστικών ή χρηματοοικονομικών δεικτών) που αποδίδουν το profile κινδύνου της τράπεζας. Οι δείκτες αυτοί μπορούν να ετοιμάζονται σε μηνιαία ή τριμηνιαία βάση, ώστε να σηματοδοτούν αλλαγές στην έκθεση και την ένταση των κινδύνων. Τέτοιοι δείκτες μπορεί να είναι ο αριθμός των ατυχών συναλλαγών, το ποσοστό του προσωπικού που αλλάζει θέση και η συχνότητα ή σφοδρότητα σφαλμάτων και παραλείψεων.

- Η **διαδικασία της ποσοτικοποίησης ποιοτικών εκτιμήσεων** που χρησιμοποιείται για τη σχετική κατάταξη της έκθεσης σε διαφορετικούς τύπους λειτουργικού κινδύνου. Η ανάλυση αυτή μπορεί να συσχετίζει τους κινδύνους με συγκεκριμένες τραπεζικές δραστηριότητες ή ομάδες δραστηριοτήτων. Έτσι διευκολύνει την αναδιανομή του οικονομικού κεφαλαίου μεταξύ των δραστηριοτήτων με βάση τις επιδόσεις στη διαχείριση και τον έλεγχο διαφόρων μορφών του λειτουργικού κινδύνου.

Τέλος, ορισμένες τράπεζες έχουν αρχίσει να ποσοτικοποιούν την έκθεση στο λειτουργικό κίνδυνο χρησιμοποιώντας μία ποικιλία προσεγγίσεων. Η πιο συνηθισμένη αφορά στη συλλογή ιστορικών στοιχείων για απώλειες που προεκλήθησαν από επεισόδια λειτουργικού κινδύνου. Έτσι δημιουργείται το κατάλληλο στατιστικό υλικό όχι μόνο για την εκτίμηση της έκθεσης στον κίνδυνο αλλά και για την επιλογή των ενδεδειγμένων εργαλείων διαχείρισής του.

Το Πρόβλημα της Παρακολούθησης

Μία αποτελεσματική διαδικασία παρακολούθησης των κινδύνων είναι καθοριστικής σημασίας για την ορθή διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου.

Παρέχει το πλεονέκτημα της ταχείας απομόνωσης και διόρθωσης ενδεχόμενων αναποτελεσματικότητων σε εργασίες και μονάδες της τράπεζας. Τούτο οδηγεί σε ουσιώδη μείωση της δυνητικής συχνότητας και έντασης των ενδεχόμενων απωλειών.

Ένα σημαντικό μέρος της παρακολούθησης αφορά στην κατάρτιση ορισμένων πρόδρομων δεικτών οι οποίοι αντανακλούν δυνητικές πηγές λειτουργικού κινδύνου όπως η ταχύτητα ανάπτυξης εργασιών μιας μονάδας ή ενός τομέα, η εισαγωγή νέων προϊόντων, ο μέσος χρόνος παραμονής του μέσου εργαζόμενου σε μία μονάδα στην ίδια θέση, η συχνότητα εναλλαγής θέσεων από το μέσο εργαζόμενο σε μία μονάδα, η μη ολοκλήρωση συναλλαγών και η διακοπή λειτουργίας για τεχνικούς λόγους.

Η παρακολούθηση είναι περισσότερο επιτυχής όταν το σύστημα εσωτερικού ελέγχου ενσωματώνεται λειτουργικά στον υπόλοιπο τραπεζικό οργανισμό ετοιμάζοντας συγκεκριμένες αναλυτικές αναφορές. Η ανώτατη εκτελεστική διοίκηση οφείλει να λαμβάνει αναφορές τόσο από τη μονάδα εσωτερικού ελέγχου όσο και από τις επιμέρους μονάδες. Για την εξασφάλιση της χρησιμότητας και της αξιοπιστίας αυτών των αναφορών, η διοίκηση πρέπει να ελέγχει τη σχετικότητα, την ακρίβεια και τη εγκυρότητά τους. Η εκτελεστική διοίκηση μπορεί να αντιπαραβάλλει αυτές τις αναφορές με άλλες που μπορεί να ζητήσει από ορισμένους εξωτερικούς ελεγκτές ή κάποιες εποπτικές αρχές.

Υποδείγματα οργανωτικής διάρθρωσης της διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου

Το πλαίσιο ανάλυσης για τους τραπεζικούς κινδύνους στηρίζεται σε μία βασική παραδοχή. Οι προβλέψεις με βάση τους λογιστικούς κανόνες καλύπτουν αναμενόμενες ζημίες ενώ οι κεφαλαιακές απαιτήσεις που επιβάλλουν οι εποπτικές αρχές καλύπτουν τις μη αναμενόμενες απώλειες. Εντούτοις, οι λογιστικοί κανόνες στις περισσότερες χώρες δεν φαίνεται να επιτρέπουν μία καθαρή προσέγγιση για τον υπολογισμό προβλέψεων ειδικά για το λειτουργικό κίνδυνο. Συνήθως, οι υφιστάμενοι κανόνες επιτρέπουν τον καθορισμό προβλέψεων μόνο για μελλοντικές υποχρεώσεις που συνδέονται με γεγονότα που έχουν ήδη συμβεί. Για το λόγο αυτό η Επιτροπή της Βασιλείας πρότεινε την εκτίμηση μιας κεφαλαιακής απαίτησης για το λειτουργικό κίνδυνο με σκοπό την κάλυψη έναντι τόσο των αναμενόμενων όσο και των μη αναμενόμενων ζημιών.

Το νέο εποπτικό περιβάλλον που προτείνεται για τους τραπεζικούς κινδύνους στηρίζεται όπως είναι γνωστό σε τρεις συμπληρωματικούς πυλώνες. Πρώτον, τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις, δεύτερον, τη διαδικασία του εποπτικού ελέγχου, και τρίτον, την εμπέδωση της πειθαρχίας

της αγοράς μέσω διεύρυνσης της διαφάνειας. Οι τρεις αυτοί πυλώνες εξακολουθούν να διαδραματίζουν πρωταρχικό ρόλο και στις προτάσεις για τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου. Το προτεινόμενο πλαίσιο για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων (Πυλώνας Ι) περιλαμβάνει τρεις εναλλακτικές μεθόδους σε ένα φάσμα αυξανόμενου βαθμού πολυπλοκότητας. Κάθε προσέγγιση απαιτεί ένα μεγαλύτερο όγκο επενδύσεων σε διαδικασίες και τεχνογνωσία.

Η Προσέγγιση του Βασικού Δείκτη

Η πιο βασική προσέγγιση εκτιμά την κεφαλαιακή απαίτηση για τη συνολική έκθεση στο λειτουργικό κίνδυνο ως ποσοστό των ακαθάριστων εσόδων της τράπεζας.

Η εφαρμογή του δείκτη αυτού είναι ιδιαίτερα εύκολη για τις περισσότερες από τις τράπεζες της υφηλίου. Η απλότητα της μεθόδου αυτής σημαίνει, ωστόσο, και περιορισμένη ευαισθησία στις ιδιαιτερότητες κάθε πιστωτικού ιδρύματος. Για το λόγο αυτό και η Επιτροπή της Βασιλείας τη συνιστά κυρίως στις μικρές τράπεζες, ενώ για τις μεγάλες τράπεζες είναι απαραίτητη μία περισσότερο ανεπτυγμένη προσέγγιση.

Η βαθμονόμηση των στατιστικών δεδομένων – βασισμένη σε ένα δείγμα τραπεζών – οδήγησε την Επιτροπή της Βασιλείας να προτείνει τιμές για το ποσοστό αυτό στην περιοχή του 17-20%, μέγεθος που αντιστοιχεί σε κεφαλαιακή απαίτηση ίση με το 12% των ελαχίστων εποπτικών ιδίων κεφαλαίων.

Η Τυποποιημένη Προσέγγιση

Σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση, οι δραστηριότητες των τραπεζών χωρίζονται σε 8 τομείς. Για κάθε τομέα εξειδικεύεται ένας γενικός δείκτης που αντανάκλα τον όγκο των δραστηριοτήτων του. Ο δείκτης αυτός αποτελεί μία *grosso modo* προσέγγιση της κλίμακας λειτουργίας του τομέα και υπό αυτήν την έννοια αντικατοπτρίζει την έκθεση σε λειτουργικό κίνδυνο του συγκεκριμένου τομέα.

Οι τομείς της τυποποιημένης μεθόδου

Τομείς Δραστηριοτήτων	Δείκτης	Παράγοντας Βήτα(%)
Χρηματοδότηση επιχειρήσεων Αποτελέσματα	Ακαθάριστα έσοδα	B1
Χρηματοοικονομικών πράξεων	Ακαθάριστα έσοδα	B2
Λιανική τραπεζική	Ακαθάριστα έσοδα	B3
Commercial banking	Ακαθάριστα έσοδα	B4
Πληρωμές και διακανονισμοί	Ακαθάριστα έσοδα	B5
Υπηρεσίες θεματοφυλακής	Ακαθάριστα έσοδα	B6
Διαχείριση χαρτοφυλακίων	Ακαθάριστα έσοδα	B7
Χρηματιστηριακές εργασίες	Ακαθάριστα έσοδα	B8

Σε κάθε τομέα, η κεφαλαιακή απαίτηση υπολογίζεται ως το γινόμενο του δείκτη (ακαθάριστα έσοδα) με ένα παράγοντα, Β, που εξειδικεύεται για κάθε δραστηριότητα. Ο παράγοντας αυτός αποτελεί προσέγγιση της σχέσης που συνδέει τις απώλειες λόγω λειτουργικού κινδύνου στο παρελθόν για ένα δεδομένο τομέα και το απόλυτο επίπεδο του δείκτη για αυτόν τον τομέα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι εάν η τράπεζα δεν μπορεί να κατανείμει μία συγκεκριμένη τραπεζική δραστηριότητα - εργασία σε ένα τομέα προτείνεται το έσοδο που συνδέεται με αυτήν τη δραστηριότητα να έχει το υψηλότερο Β που η τράπεζα αναφέρει.

Η συνολική κεφαλαιακή επιβάρυνση, λοιπόν, δεν είναι παρά το απλό άθροισμα των επιμέρους εποπτικών κεφαλαίων για κάθε τομέα.

Όπως και στην προηγούμενη μέθοδο, η κεφαλαιακή απαίτηση για κάθε δραστηριότητα αντιστοιχεί στο 12% των ελαχίστων εποπτικών ιδίων κεφαλαίων που αναλογούν στη δραστηριότητα αυτή. Τα τελευταία υπολογίζονται πολλαπλασιάζοντας τα ελάχιστα εποπτικά κεφάλαια της τραπεζής στο σύνολό τους με τα επιμέρους μερίδια των οικονομικών κεφαλαίων που κατανέμονται στη συγκεκριμένη δραστηριότητα για λειτουργικό κίνδυνο στο σύνολο των οικονομικών κεφαλαίων της τράπεζας. Σημειώνεται ότι τα οικονομικά κεφάλαια μιας τράπεζας είναι το ποσό της μη αναμενόμενης ζημίας που έχει μία συγκεκριμένη πιθανότητα να συμβεί και υπολογίζονται χονδρικά ως τα κεφάλαια που απασχολούνται σε κάποια δραστηριότητα επί την πιθανότητα τα κεφάλαια αυτά να χαθούν.

Τελικά τα Β που εκτιμήθηκαν λαμβάνουν τιμές που κυμαίνονται από 11% για τη λιανική τραπεζική έως 20% για τον τομέα «αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων».

Για να μπορεί, ωστόσο, μία τράπεζα να χρησιμοποιήσει την τυποποιημένη προσέγγιση θα πρέπει να τεθούν από τις εποπτικές αρχές της χώρας κάποια κριτήρια εκλογιμότητας που πρέπει η τράπεζα να πληροί. Η Επιτροπή της Βασιλείας προτείνει κριτήρια όπως :

- Η τράπεζα να διαθέτει μία εμπεριστατωμένη διαδικασία ελέγχου.
- Το Διοικητικό Συμβούλιο και η ανώτατη εκτελεστική διοίκηση να είναι ενεργά εμπλεκόμενοι στη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου.
- Οι εσωτερικοί ελεγκτές να επιθεωρούν τη διαδικασία διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου.
- Η τράπεζα πρέπει να έχει τα κατάλληλα συστήματα αναφοράς για τη δημιουργία αρχείων στατιστικών δεδομένων (ανά τομέα δραστηριοτήτων) που θα χρησιμοποιηθούν στον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων.

Προηγμένες Μέθοδοι Μέτρησης

Οι προηγμένες μέθοδοι μέτρησης του λειτουργικού κινδύνου παρέχουν σε μεμονωμένες τράπεζες τη διακριτική ευχέρεια να χρησιμοποιούν τα «εσωτερικά» υποδείγματα υπολογισμού κινδύνων και όχι μία μέθοδο υπολογισμού που τέθηκε από τις εποπτικές αρχές ομοιόμορφα για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα. Για την εφαρμογή αυτής της μεθόδου, οι εποπτικές αρχές θα επιβάλλουν ποσοτικά και ποιοτικά πρότυπα που να εξασφαλίζουν την επάρκεια της ακολουθούμενης μεθοδολογίας μέτρησης, την ποιότητα των δεδομένων και την αποτελεσματικότητα του περιβάλλοντος εσωτερικού ελέγχου.

Είναι εύλογο να περιμένει κανείς ότι το ύψος των απαιτούμενων εποπτικών κεφαλαίων θα είναι μικρότερο από αυτό της τυποποιημένης και της Βασικής μεθόδου, διότι μόνο σε αυτή την περίπτωση θα την προέκριναν οι τράπεζες. Τούτο άλλωστε θα αποτελούσε και ένα κίνητρο για τις τράπεζες ώστε να προχωρήσουν στη συλλογή στατιστικών δεδομένων για τα επεισόδια λειτουργικού κινδύνου και σε πιο προηγμένες επιστημονικά μεθοδολογίες εκτίμησης. Η επιτροπή της Βασιλείας, θέτει ωστόσο, ένα όριο για το ύψος της κεφαλαιακής απαίτησης στην περίπτωση που επιλεγούν οι προηγμένες μέθοδοι μέτρησης. Συγκεκριμένα, προτείνεται να μην είναι μικρότερη από το 75% της απαίτησης που εκτιμάται με την τυποποιημένη προσέγγιση (που συνεπάγεται ένα επίπεδο κεφαλαίων 9% των ελάχιστων εποπτικών κεφαλαίων).

Η ΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Η στάση του τραπεζικού κλάδου έναντι των προτάσεων για πρόσθετη κεφαλαιακή επιβάρυνση ήταν αρχικά ιδιαίτερα επιφυλακτική. Η συμπερίληψη μιας πρόσθετης κεφαλαιακής απαίτησης για το λειτουργικό κίνδυνο προκάλεσε σοβαρή αντίδραση από τα πιστωτικά ιδρύματα. Θεωρήθηκε ότι αποσκοπεί σε μερική αντιστάθμιση της μείωσης των εποπτικών κεφαλαίων που προκύπτει από την υιοθέτηση ιδίων υποδειγμάτων αξιολόγησης στον πιστωτικό κίνδυνο. Επιπλέον ο λειτουργικός κίνδυνος είναι υψηλότερος στις μη πιστωτικές δραστηριότητες όπως η επενδυτική τραπεζική, η διαχείριση χαρτοφυλακίου, η θεματοφυλακή κλπ. Θέτοντας έτσι σε κίνδυνο την κερδοφορία των τραπεζών, που τα τελευταία χρόνια έχουν αυξήσει σημαντικά τις θέσεις τους και την έκθεσή τους σε κίνδυνο σε αυτές τις δραστηριότητες. Από την άλλη πλευρά, φαίνεται να υπάρχει και ένας θεωρητικός λόγος αμφισβήτησης των προτάσεων. Οι τράπεζες που κινδυνεύουν από λειτουργικούς κινδύνους στην πράξη δεν αρκεί να διακρατούν κεφάλαια αλλά να ενισχύουν την Εσωτερική τους Επιθεώρηση και να απαιτούν μεγαλύτερο έλεγχο από πλευράς Ορκωτών Ελεγκτών επί των διαδικασιών. Η Επιτροπή

της Βασιλείας δεν αγνοεί βεβαίως την ανωτέρω παράμετρο. Στηρίζει τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου στους ίδιους κεντρικούς πυλώνες με τους οποίους χειρίστηκε και τον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο αγοράς. Τον κανόνα για τα εποπτικά κεφάλαια πλαισιώνουν συγκεκριμένες οδηγίες για την ανάπτυξη συστημάτων εσωτερικού ελέγχου. Τα ίδια, άλλωστε, τα προτεινόμενα υποδείγματα για τον υπολογισμό των εποπτικών κεφαλαίων είναι δομημένα κατά τέτοιο τρόπο, όπως είδαμε, ώστε να παρέχουν ισχυρά κίνητρα για την υιοθέτηση προηγμένων συστημάτων διαχείρισης. Τέλος, δίδεται η απαιτούμενη έμφαση στο ζήτημα της διαφάνειας γύρω από τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου ως μέσου για την εμπέδωση της πειθαρχίας της αγοράς. Πρότυπα ποιότητας της διαφάνειας και δημοσιοποίησης δεδομένων γύρω από τις πιθανότητες εμφάνισης επεισοδίων λειτουργικού κινδύνου δεν έχουν τεθεί ξεκάθαρα ακόμη και τούτο διότι πρόκειται για μία περιοχή η οποία αποτελεί πεδίο μελλοντικής έρευνας τόσο για τα πιστωτικά ιδρύματα όσο και για τις εποπτικές αρχές.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΛΠ - ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Παρατηρώντας και σχολιάζοντας τα ανωτέρω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ θα επιφέρει αλλαγές σε ουσιώδεις λογαριασμούς και στα αποτελέσματα των οικονομικών μονάδων. Το ερώτημα το οποίο τίθεται είναι κατά πόσο οι μεταβολές αυτές θα επιφέρουν αλλαγές στους δείκτες αυτών.

Στο Τραπεζικό τομέα ιδιαίτερη μνεία γίνεται για τους συντελεστές φερεγγυότητας και επάρκεια κεφαλαίων λόγω της σπουδαιότητας αυτών.

Συμπερασματικά :

1. Η εφαρμογή των ΔΛΠ αναμένεται να διαφοροποιήσει, σημαντικά, σε ορισμένες περιπτώσεις, πολλά στοιχεία του ισολογισμού των τραπεζών με άμεση επίπτωση στην λογιστική καθαρή θέση και τα αποτελέσματα τόσο της χρήσης πρώτης εφαρμογής των προτύπων όσο και των επομένων χρήσεων. Δεδομένου ότι ο υπολογισμός της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών για τον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο αγοράς βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε λογιστικά μεγέθη, σημαντική θα είναι επίσης και η επίπτωση στα εποπτικά ίδια κεφάλαια και τους εποπτικούς δείκτες. Με δεδομένο ότι οι συγκεκριμένες μεταβολές των εποπτικών δεικτών δεν αντανakλούν πρόσθετους κινδύνους που αναλαμβάνουν οι τράπεζες αλλά προκύπτουν

κυρίως από τις νέες λογιστικές αρχές και κανόνες που καθιερώνουν τα ΔΛΠ, έχει αποφασισθεί, τόσο σε διεθνές όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, η λήψη μέτρων για τον μετριασμό τους.

2. Πρόσφατα, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών των Τραπεζών (Committee of European Banking Supervisors - CEBS) εξέδωσε σύσταση για την θέσπιση εκ μέρους των εθνικών εποπτικών αρχών προσαρμογών στις συντασσόμενες σύμφωνα με τα ΔΛΠ οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών που χρησιμοποιούνται από τις εποπτικές αρχές για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής τους επάρκειας. Οι προσαρμογές αυτές (γνωστές και ως «εποπτικά φίλτρα») αποσκοπούν στην εξουδετέρωση των «ανεπιθύμητων» από εποπτικής απόψεως επιπτώσεων της εφαρμογής των ΔΛΠ στην σταθερότητα των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών. **Η υπερβολική διακύμανση των εποπτικών κεφαλαίων προκύπτει κυρίως λόγω της αποτίμησης στην εύλογη αξία (ουσιαστικά σε τρέχουσες τιμές) όχι μόνον του λεγόμενου χαρτοφυλακίου συναλλαγών των τραπεζών αλλά του μεγαλύτερου μέρους του ισολογισμού τους.** Ενώ δηλαδή μέχρι σήμερα σε τρέχουσες τιμές αποτιμώντο κυρίως χρεόγραφα και παράγωγα μέσα βραχυπρόθεσμης διακράτησης και υψηλής εμπορευσιμότητας στα οποία οι τράπεζες επένδυαν με σκοπό την αποκόμιση κέρδους, σύμφωνα με τα ΔΛΠ αποτιμώνται (δυνητικά) στην εύλογη αξία τους χρηματοπιστωτικά μέσα που δεν προορίζονται για άμεση ρευστοποίηση, ενσώματα πάγια στοιχεία και άυλα πάγια στοιχεία ή ακόμη και το σύνολο των δανείων και καταθέσεων των τραπεζών.

3. Η Τράπεζα της Ελλάδος στα πλαίσια της ως άνω σύστασης της CEBS, εξειδικεύει περαιτέρω τις προσαρμογές ορισμένων λογιστικών στοιχείων που προκύπτουν από την εφαρμογή των ΔΛΠ και με βάση τα οποία υπολογίζονται κυρίως τα ίδια κεφάλαια των τραπεζών όπως ορίζονται με την ΠΔ/ΤΕ 2053/1992, ως μεταβατικές ρυθμίσεις 2 που θα ισχύσουν από 1.1.2005 για τις τράπεζες που εφαρμόζουν τα ΔΛΠ. Στην κατεύθυνση των αλλαγών αυτών, έχει διανεμηθεί στις τράπεζες σχέδιο της κωδικοποιημένης ΠΔ/ΤΕ 1313/1998 που περιλαμβάνει τροποποιημένους σύμφωνα με τα ΔΛΠ πίνακες των υποβαλλόμενων στοιχείων βάσει των οποίων υπολογίζονται τα ίδια κεφάλαια και η κεφαλαιακή επάρκεια. Ο νέος τρόπος υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας θα ισχύσει από την πρώτη δημοσιοποίηση των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΛΠ. Διευκρινίζεται ότι, για το χρονικό διάστημα που ενδεχομένως ισχύσει η δημοσιοποίηση των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με το ισχύον Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο, δεν θα πρέπει να υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις στα υποβαλλόμενα στοιχεία για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων.

Η Τράπεζα της Ελλάδος με το έγγραφο Διαβούλευσης της 21 Ιανουαρίου 2005 της Διεύθυνσης Εποπτείας πιστωτικού συστήματος προσπαθεί να

θέσει κανόνες διευκρινίζοντας με λεπτομέρεια τις προσαρμογές που θα πρέπει να γίνουν για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας.

Συγκεκριμένα αναφέρει:

Ιδιαίτερα για το Πρότυπο Νο 39.

Χρηματοοικονομικά μέσα: Αναγνώριση και επιμέτρηση

1. Διατήρηση της εποπτικής διάκρισης των χρηματοοικονομικών μέσων σε μέσα του χαρτοφυλακίου συναλλαγών και μέσα του επενδυτικού χαρτοφυλακίου

Ανεξαρτήτως της κατάταξης των χρηματοοικονομικών μέσων στις κατηγορίες που προβλέπει το ΔΛΠ 39 αλλά και του τρόπου αποτίμησης των μέσων κάθε κατηγορίας (στο κόστος ή το αποσβεσμένο κόστος, στην εύλογη αξία μέσω της καθαρής θέσης ή στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων χρήσεως) ο ορισμός του χαρτοφυλακίου συναλλαγών που αναφέρεται στην ΠΔ/ΤΕ 2397/1996 διατηρείται. Αντίστοιχα αποσυνδέεται η στάθμιση για σκοπούς κεφαλαιακής επάρκειας των χρηματοπιστωτικών μέσων για τον πιστωτικό κίνδυνο είτε για τον κίνδυνο αγοράς από την κατηγορία του ΔΛΠ στην οποία αυτά κατατάσσονται.

2. Διαθέσιμα προς πώληση (Available fOr Sale- AFS) χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Τα περιουσιακά αυτά στοιχεία, κυρίως δάνεια, μετοχικοί και ομολογιακοί τίτλοι, που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο αποτιμώνται σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 στην εύλογη αξία τους με απ' ευθείας χρεοπίστωση των ζημιών/ κερδών από την αποτίμηση αυτή σε ανάλογο αποθεματικό αναπροσαρμογής της αξίας των μέσων αυτών (Fair value revaluation reserve-available for sale financial assets) . Σύμφωνα με το πρότυπο, στα αποτελέσματα χρήσεως μεταφέρονται τα κέρδη και οι ζημιές εφόσον πραγματοποιηθούν και μόνον. Επίσης στα αποτελέσματα μεταφέρονται και οι ζημιές λόγω απομείωσης της αξίας των δανείων του χαρτοφυλακίου αυτού που καθίστανται επισφαλή.

Η εποπτική αντιμετώπιση των τριών βασικών στοιχείων του συγκεκριμένου χαρτοφυλακίου θα είναι η εξής :

α) Δάνεια

Δεν συνυπολογίζονται στα εποπτικά ίδια κεφάλαια τα αποθεματικά αποτιμήσεως των δανείων στην εύλογη αξία, προκειμένου να αποφευχθεί η υπερβολική μεταβλητότητα του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας από τον συνυπολογισμό στα ίδια κεφάλαια των μη πραγματοποιούμενων κερδών και ζημιών. Στην περίπτωση αυτή τα δάνεια θα αποτιμώνται στις υποβαλλόμενες στη Τράπεζα της Ελλάδος οικονομικές καταστάσεις στο αποσβεσμένο κόστος

(amortised cost) και όχι στην εύλογη αξία τους. Κατά κανόνα τα δάνεια αυτά θα περιλαμβάνονται για σκοπούς κεφαλαιακής επάρκειας στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο.

β) Μετοχές

Στην περίπτωση αυτή οι τυχόν καθαρές ζημίες_από την αποτίμηση των μετοχών στην εύλογη αξία (χρεωστικό υπόλοιπο του αποθεματικού αναπροσαρμογής των διαθέσιμων προς πώληση μετοχών) θα αφαιρούνται από τα βασικά κεφάλαια της τράπεζας. Αντίθετα τα (προ φόρων) μη πραγματοποιηθέντα καθαρά κέρδη_θα αναγνωρίζονται στα συμπληρωματικά κεφάλαια αλλά μόνο σε ποσοστό 45%

ΠΡΟΣΟΧΗ: Όσα αναφέρονται στη συγκεκριμένη κατηγορία χαρτοφυλακίου δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις δανείων, ομολόγων και μετοχών των χαρτοφυλακίων: α) Δανείων και Απαιτήσεων (Loans and Receivables) όπου αναμένεται να ενταχθεί το σύνολο σχεδόν των δανείων των τραπεζών β) Διακρατούμενων μέχρι τη λήξη (Held to maturity) γ) Προοριζόμενων για εμπορική εκμετάλλευση (Held for Trading) και δ) Χρηματοοικονομικών μέσων που εντάσσονται στην κατηγορία των αποτιμώμενων σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Fair valued through profit and loss by designation- fair value option).

γ) Τίτλοι σταθερής απόδοσης (ομόλογα)

Στην περίπτωση αυτή υπάρχουν δύο εναλλακτικές επιλογές :

1η εναλλακτική

Προκειμένου να αποφευχθεί υπερβολική διαφοροποίηση μεταξύ των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων και της λογιστικής καθαρής θέσης που προκύπτει από την εφαρμογή του ΔΛΠ 39, ισχύει για τα ομόλογα η ίδια εποπτική μεταχείριση με αυτή των μετοχικών τίτλων. Δηλαδή τα μη πραγματοποιηθέντα καθαρά κέρδη (προ φόρων) να αναγνωρίζονται στα συμπληρωματικά κεφάλαια (σε ποσοστό 45%) ενώ οι μη πραγματοποιηθείσες καθαρές ζημίες να αφαιρούνται στο σύνολό τους από τα βασικά κεφάλαια. Με την επιλογή αυτή αναγνωρίζεται άμεσα στα ίδια κεφάλαια η ζημία από τις δυσμενείς μεταβολές των τιμών (επιτοκιακός κίνδυνος) και μερικώς μόνον το αποτέλεσμα συγκυριακών ενδεχομένως ευνοϊκών μεταβολών.

2η εναλλακτική

Προκειμένου να αποφευχθεί η υπερβολική μεταβλητότητα του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας από τον συνυπολογισμό στα ίδια κεφάλαια των μη πραγματοποιούμενων κερδών και ζημιών των ομολόγων αυτών, ισχύει η ίδια εποπτική μεταχείριση με αυτή των δανείων_δηλαδή τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες να μην συνυπολογίζονται στα ίδια κεφάλαια. Η επιλογή αυτή

στηρίζεται στην υπόθεση ότι : α) τα ομόλογα αυτά δεν προορίζονται κατά κανόνα για αποκόμιση κέρδους από βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις των τιμών, διότι εάν αυτό συνέβαινε θα έπρεπε σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 να καταταγούν στα προοριζόμενα για εμπορική εκμετάλλευση (Held-fOr-trading) και β) δεν κατατάσσονται στο χαρτοφυλάκιο διακρατούμενων έως τη λήξη (Held -tO-Maturity) λόγω των αυστηρών προϋποθέσεων που ισχύουν σχετικά με την πώληση τους.

Σε περίπτωση επιλογής της δεύτερης εναλλακτικής επιλογής τα διαθέσιμα προς πώληση ομόλογα θα πρέπει, για λόγους συνέπειας προς την εποπτική θεώρησης τους ως στοιχείων σχετικά μακροπρόθεσμης διακράτησης και μειωμένου κινδύνου αγοράς, να σταθμίζονται μόνο για τον πιστωτικό κίνδυνο ως τίτλοι του επενδυτικού χαρτοφυλακίου. Για τον ίδιο λόγο τα ομόλογα αυτά θα αποτιμώνται στις υποβαλλόμενες στην Τράπεζα της Ελλάδος καταστάσεις υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας στο αποσβεσμένο κόστος και όχι στην εύλογη αξία τους.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Σε περίπτωση πώλησης πριν τη λήξη τίτλων που ανήκουν στο χαρτοφυλάκιο των διακρατούμενων μέχρι τη λήξη τίτλων η τράπεζα υποχρεούται α) να μεταφέρει το σύνολο του χαρτοφυλακίου αυτού στην κατηγορία των διαθέσιμων προς πώληση και β) να κάνει χρήση της κατηγορίας αυτής μόνο μετά πάροδο δύο ετήσιων οικονομικών χρήσεων από την χρήση της «παράβασης».

Για λόγους αποφυγής της υπερβολικής διακύμανσης των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών και υπό τον όρο ότι ο κίνδυνος αγοράς στο χαρτοφυλάκιο ομολόγων που κατατάσσεται στην κατηγορία των Διαθεσίμων προς πώληση είναι περιορισμένος, η Τράπεζα της Ελλάδος προσανατολίζεται στην υιοθέτηση της δεύτερης εναλλακτικής λύσης. Η ύπαρξη τυχόν αυξημένου κινδύνου αγοράς ή η κατάταξη στο συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο μέσων που κατά το ΔΛΠ 39 εντάσσονται στην κατηγορία των προοριζόμενων για εμπορική εκμετάλλευση πάντως θα υπόκειται στον έλεγχο της Τράπεζας της Ελλάδος. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η Τράπεζα της Ελλάδος επιφυλάσσεται να επιβάλλει κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον επιτοκιακό κίνδυνο των ομολόγων αυτών σε περιπτώσεις σημαντικής δυνητικής επίπτωσης στα ίδια κεφάλαια. Εξυπακούεται ότι σε κάθε περίπτωση αποφασιστικής σημασίας είναι η γνώμη των εξωτερικών ελεγκτών των τραπεζών.

Τα πιστωτικά ιδρύματα καλούνται να γνωστοποιήσουν μέχρι 28.2.2005, τα ποσά του ομολογιακού χαρτοφυλακίου τους (επενδυτικού και συναλλαγών) της 31.12.2004 που κατατάσσονται από 1.1.2005 στην κατηγορία των Διαθεσίμων προς πώληση .

δ) Περίπτωση αντιστάθμισης του τύπου των ταμειακών ροών των ως άνω μέσων.

Στην περίπτωση που μετοχή (ή και ομόλογο σε περίπτωση που εφαρμοσθεί η 1η εναλλακτική πρόταση) του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου αντισταθμίζεται αποτελεσματικά με την μέθοδο των ταμειακών ροών, κατά το ΔΛΠ 39: τα κέρδη / ζημιές που προκύπτουν από την αποτίμηση στην εύλογη αξία του αντισταθμιζόμενου στοιχείου μεταφέρονται όπως προαναφέρθηκε στο αποθεματικό αναπροσαρμογής (Fair value revaluation reserve-available for sale financial assets), ενώ οι ζημιές / κέρδη που προκύπτουν από την αποτίμηση στην εύλογη αξία του μέσου αντιστάθμισης του ως άνω στοιχείου μεταφέρονται σε αντίστοιχο άλλο αποθεματικό (Cash flow hedges reserve – effective portion). Προκειμένου να υπάρχει ανάλογη εποπτική μεταχείριση των κερδών / ζημιών από την αποτίμηση του μέσου αντιστάθμισης με τις ζημιές / κέρδη του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου που αντισταθμίζεται:

- τα κέρδη από την αποτίμηση του μέσου αντιστάθμισης συνυπολογίζονται στα βασικά κεφάλαια της τράπεζας εάν από τα βασικά κεφάλαια έχουν αφαιρεθεί οι ζημιές του στοιχείου που αντισταθμίζεται, ενώ
- οι ζημιές από την αποτίμηση του μέσου αντιστάθμισης αφαιρούνται από τα συμπληρωματικά κεφάλαια εάν στα συμπληρωματικά κεφάλαια έχουν συνυπολογισθεί τα αντίστοιχα κέρδη του στοιχείου που αντισταθμίζεται.

Διευκρινίζεται ότι η υιοθέτηση της 2^{ης} εναλλακτικής για τα ομόλογα συνεπάγεται την μη εφαρμογή της εν λόγω ρύθμισης, όπως συμβαίνει και για τα δάνεια.

3. Απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων- Εποπτικής φύσεως προβλέψεις της ΠΔΤΕ 2442/1999

α) Στο ΔΛΠ 39 ορίζεται η ζημία από επισφαλή δάνεια και απαιτήσεις που αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του δανείου και της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών εισροών προεξοφλημένων με το πραγματικό επιτόκιο (effective interest rate). Η αξία των μελλοντικών εισροών στην περίπτωση ενός επισφαλούς δανείου προϋποθέτει βεβαίως την επανεκτίμηση της πορείας αποπληρωμής του κεφαλαίου και των τόκων λόγω υφιστάμενης ζημίας (incurred loss) και όχι μελλοντικής (future losses that have not been incurred).

Η ζημία που εκτιμάται με τα κριτήρια ή ενδείξεις επισφάλειας που προβλέπονται στο ΔΛΠ 39, σε πρώτο στάδιο κατά συγκεκριμένο δάνειο ή

ομάδα παρόμοιων δανείων και σε δεύτερο στάδιο κατά χαρτοφυλάκιο (collective assessment), σε κάθε περίπτωση βαρύνει τα αποτελέσματα, είτε μειωθούν άμεσα (ή διαγραφούν) τα επισφαλή δάνεια είτε μειωθούν εμμέσως με τον σχηματισμό πρόβλεψης (loan loss allowance account).

β) Οι «προβλέψεις» για εποπτικούς σκοπούς που υπολογίζονται βάσει της ΠΔ/ΤΕ 2442/1992 από την άλλη πλευρά, αποσκοπούν και στην κάλυψη της αναμενόμενης ζημίας (expected loss) του χαρτοφυλακίου των δανείων της τράπεζας αφού περιλαμβάνονται και οι ενήμερες και οι νέο-χορηγούμενες πιστοδοτήσεις στον υπολογισμό των προβλέψεων. Για το λόγο αυτό μέχρι σήμερα η τυχόν υστέρηση των «λογιστικών προβλέψεων» έναντι των εποπτικών αφαιρείτο από τα εποπτικά κεφάλαια των τραπεζών για σκοπούς υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας. Με την εφαρμογή των ΔΛΠ εφόσον οι εποπτικές προβλέψεις είναι υψηλότερες από τις ζημίες που θα εκτιμηθούν βάσει του ΔΛΠ 39, θα εξακολουθήσει μέχρι να τεθεί σε ισχύ το νέο πλαίσιο υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας (νέα Οδηγία 2001/12/ΕΚ) η διαφορά να αφαιρείται από τα εποπτικά ίδια κεφάλαια κατά τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας. Σημειώνεται ότι η αφαίρεση από τα ίδια κεφάλαια των εποπτικής φύσεως προβλέψεων δεν επηρεάζει τα λογιστικά μεγέθη της τράπεζας⁷ (αποτελέσματα χρήσεως ή το λογιστικό υπόλοιπο των δανείων).

γ) Εξυπακούεται πάντως ότι στην περίπτωση που τα πιστωτικά ιδρύματα χρησιμοποιούν συστήματα διαβάθμισης των πιστούχων βάσει πιθανοτήτων αθέτησης από τα οποία υπολογίζεται η πιθανή ζημιά τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις της παραγράφου 8 της ΠΔΤΕ 2442/99 για τον υπολογισμό των προβλέψεων, θα αναγνωρίζονται εποπτικά οι ζημίες που προκύπτουν από το σύστημα αυτό.

δ) Διευκρινίζεται ότι:

(i) Για τις τράπεζες που θα εφαρμόσουν από 1.1.2007 την τυποποιημένη μέθοδο στο πλαίσιο της αναθεωρημένης Οδηγίας 2000/12 για την κεφαλαιακή επάρκεια, θα εξακολουθήσουν να ισχύουν οι διατάξεις της ΠΔΤΕ 2442/99, (όπως ισχύει) σύμφωνα με τα παραπάνω.

(ii) Για τις τράπεζες που θα εφαρμόσουν την Μέθοδο Εσωτερικής Διαβάθμισης από 1.1.2007, κατόπιν σχετικής πιστοποίησης από την Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με τα άρθρα. 57 (α), (γ) και 63 (3) της ανωτέρω Οδηγίας που αναφέρονται στα εποπτικά ίδια κεφάλαια:

- τυχόν θετική διαφορά μεταξύ των αναμενόμενων ζημιών που θα έχουν υπολογισθεί σύμφωνα με το Παράρτημα VI I της ανωτέρω Οδηγίας και των ζημιών που προκύπτουν από την εφαρμογή του ΔΛΠ 39 θα αφαιρείται κατά 50% από τα βασικά κεφάλαια και το υπόλοιπο 50% από τα συμπληρωματικά κεφάλαια, ενώ
- τυχόν αρνητική διαφορά μεταξύ των ως άνω αναμενόμενων ζημιών και των ζημιών που προκύπτουν βάσει του ΔΛΠ 39 θα προστίθεται (υπό

προϋποθέσεις) στα συμπληρωματικά κεφάλαια μέχρι του ορίου του 0,6% του σταθμισμένου ενεργητικού της τράπεζας.

4. Χρήση της ευχέρειας αποτίμησης στην εύλογη αξία του συνόλου των χρηματοοικονομικών μέσων (Fair value option)

Τα πιστωτικά ιδρύματα που θα κάνουν χρήση της ευχέρειας αποτίμησης του συνόλου των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων τους σε εύλογη αξία υποχρεούνται να παρέχουν λεπτομερή πληροφόρηση την Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με την επίπτωση της επιλογής αυτής στα αποτελέσματα χρήσεως και στην καθαρή θέση της τράπεζας.

(Σύμφωνα με το ΔΛΠ 30 (παρ. 46) τυχόν πρόσθετες εποπτικές προβλέψεις (επιπλέον των όσων υπολογίζονται με βάση το ΔΛΠ 39) δεν αναγνωρίζονται ως έξοδα ούτε επηρεάζουν τη συνολική καθαρή θέση της τράπεζας αλλά μεταφέρονται απλώς από τα αδιάθετα κέρδη (retained earnings) σε ειδικό αποθεματικό).

Επί πλέον, δεδομένου ότι η γενικευμένη χρήση της συγκεκριμένης μεθόδου αποτίμησης θα αυξήσει σημαντικά τη μεταβλητότητα των ιδίων κεφαλαίων, τα εξ αποτιμήσεως στην εύλογη αξία κέρδη και ζημίες θα αναγνωρίζονται στα εποπτικά ίδια κεφάλαια κατά τον ίδιο τρόπο με αυτόν που περιγράφηκε για τις μετοχές στα διαθέσιμα προς πώληση στοιχεία. Συγκεκριμένα τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη θα συνυπολογίζονται κατά 45% μόνον στα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια ενώ οι ζημίες θα αφαιρούνται στο σύνολό τους από τα βασικά κεφάλαια.

Περαιτέρω, σε περίπτωση εφαρμογής της ευχέρειας αποτίμησης στην εύλογη αξία και των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, όπως είναι οι τίτλοι ομολογιακών δανείων που εκδίδονται από την τράπεζα, τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από την μεταβολή της εύλογης αξίας των υποχρεώσεων αυτών λόγω διαφοροποίησης της πιστοληπτικής ικανότητας της εκδότριας τράπεζας δεν θα συνυπολογίζονται στα εποπτικά ίδια κεφάλαια.

5. Λογιστική αντιστάθμισης του τύπου των ταμειακών ροών

Η μέθοδος αυτή αφορά την χρήση παραγώγων για την αντιστάθμιση μελλοντικών ταμειακών ροών από χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινόμενου επιτοκίου ή από προγραμματισμένες μελλοντικές συναλλαγές (forecast transactions). Σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, εφόσον υπάρχει αποτελεσματική αντιστάθμιση, στα χρηματοοικονομικά μέσα που αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος είτε στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων :

- τα κέρδη και οι ζημιές από την αποτίμηση στην εύλογη αξία του μέσου αντιστάθμισης μεταφέρεται στο σχετικό αποθεματικό (Cash flow hedges reserve – effective portion), ενώ α) είτε δεν προκύπτουν κέρδη ή ζημιές στην περίπτωση που το αντισταθμιζόμενο στοιχείο αποτιμάται στο κόστος β) είτε τα κέρδη ή ζημιές του αντισταθμιζόμενου στοιχείου που αποτιμάται σε εύλογη αξία μεταφέρονται στα αποτελέσματα.

Συνεπώς, στην καθαρή θέση αναγνωρίζονται ως αποθεματικά κέρδη και ζημιές που θα αντισταθμίσουν μελλοντικές διακυμάνσεις των ταμειακών ροών που θα επηρεάσουν τα αποτελέσματα χρήσεως των τραπεζών στο μέλλον. Τα αποθεματικά όμως αυτά, από εποπτικής πλευράς, δεν είναι δυνατόν να αναγνωρισθούν ως ίδια κεφάλαια των τραπεζών και για το λόγο αυτό κατά τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας θα αφαιρούνται από τα εποπτικά ίδια κεφάλαια.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Efg Eurobank Ergasias **Α.Ε**

Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Α.Τ.Ε

ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS A.E

Ε Ν Ε Ρ Γ Η Τ Ι Κ Ο (Ποσά σε χιλ. ευρώ)

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	31.12.2002	ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	31.12.2002
1. Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	1.089.014	Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	1.039.123
2. Κρατικά και άλλα αξιόγραφα δεκτά για επαναχρηματοδότηση από την Κεντρική Τράπεζα		Κρατικά και άλλα αξιόγραφα δεκτά για επαναχρηματοδότηση από την Κεντρική Τράπεζα	456.426
α. Κρατικά και εξομοιούμενα προς αυτά αξιόγραφα	456.426		
3. Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων		Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	1.566.387
α. Όψεως	260.330		
β. Λοιπές απαιτήσεις	1.022.157		
	<u>1.282.487</u>		
4. Απαιτήσεις κατά πελατών		Απαιτήσεις κατά πελατών	13.425.738
Χορηγήσεις	13.758.613		
Μείον: Προβλέψεις	397.833		
	<u>13.360.780</u>		
5. Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερής αποδόσεως		Χρεόγραφα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	3.263.019
α. Εκδόσεως Δημοσίου	5.594.420	Παράγωγα	163.693
β. Άλλων εκδοτών	685.519	Χρεόγραφα χαρτοφυλακίου διαθέσιμων επενδύσεων	3.443.575
	<u>6.279.939</u>	Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	123.581
6. Μετοχές και άλλοι τίτλοι μεταβλητής αποδόσεως	332.045		
7. Συμμετοχές σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις	77.712	Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	105.604
α. Καθαρή θέση συγγενών μη ελεγχόμενων εταιρειών	32.594		
8. Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	262		
9. Άυλα πάγια στοιχεία		Άυλα πάγια στοιχεία	34.251
γ. Λοιπά άυλα πάγια στοιχεία	223.318	Πάγια στοιχεία	764.818
Μείον: Αποσβέσεις	114.130		
	<u>109.188</u>		
10. Ενσώματα πάγια στοιχεία			
α. Γήπεδα - Οικόπεδα	65.710		
β. Κτίρια - εγκαταστάσεις κτιρίων	506.034		
Μείον: Αποσβέσεις κτιρίων - εγκ/σεων κτιρίων	-162.816		
γ. Έπιπλα, ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός	212.514		
Μείον: Αποσβέσεις επίπλων, ηλεκτρ.& λοιπού εξοπλ.	-136.807		
δ. Λοιπά ενσώματα πάγια στοιχεία	9.680		
Μείον: Αποσβέσεις λοιπών ενσώματων παγίων	-1.567		
ε. Ακίνητοποιήσεις υπό κατασκευή	123.903		
	<u>616.651</u>		
13. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	472.019	Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	911.729
14. Προπληρωμένα έξοδα και έσοδα εισπρακτέα	513.121		
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u><u>24.622.238</u></u>	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u><u>25.297.943</u></u>

Π Α Θ Η Τ Ι Κ Ο (Ποσά σε χιλ. ευρώ)

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ		31.12.2002	ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ		31.12.2002
1.Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα			Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα		4.383.870
α. Όψεως		67.713			
β. Προθεσμίας		3.774.470	Παράγωγα		543.156
		<u>3.842.183</u>			
2. Υποχρεώσεις προς πελάτες			Υποχρεώσεις προς πελάτες		16.970.801
α. Καταθέσεις		14.529.363			
β. Άλλες υποχρεώσεις					
Βα. Όψεως		384.799			
γ. Πράξεις Προσωρινής εκχώρησης χρεογράφων		2.118.808			
		<u>17.032.970</u>			
3.Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους		719.943	Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους		719.942
4. Λοιπά στοιχεία Παθητικού		663.494	Λοιπά στοιχεία Παθητικού		605.820
5. Προεισπραγμένα έσοδα και πληρωτέα έξοδα		297.426			
6. Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη					
α. Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού		19.442			
γ. Άλλες προβλέψεις		24.394			
		<u>43.836</u>			
6.α.Προβλέψεις γενικών τραπεζικών κινδύνων		16.427			
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		22.616.279	ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		23.223.589
8. Μετοχικό κεφάλαιο		906.017	Μετοχικό κεφάλαιο		827.292
9.Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		598.553	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		343.044
10.Αποθεματικά			Λοιπά Αποθεματικά		728.783
Τακτικό αποθεματικό		85.458			<u>1.899.119</u>
Έκτακτα		269.300			
Ειδικά		75.630			
11.Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας περιουσιακών στοιχείων		3.528			
12. Ενοποιημένα αποτελέσματα εις νέο		43.708			
13.Ίδιες μετοχές		-89.532			
14.Διαφορά ενοποίησης		-70.968			
		<u>1.821.694</u>			
15.Δικαιώματα Μειοψηφίας		184.265	Δικαιώματα Μειοψηφίας		175.235
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		24.622.238	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		25.297.943

ΕΝΟΠΙΗΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2002 (Ποσά σε χιλ. ευρώ)
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ **ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ**

Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα		Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	1.488.980
- Τόκοι τίτλων σταθερής απόδοσης	269.305	Μείον τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	767.547
- Λοιποί τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	1.221.179	Καθαρά έσοδα από τόκους	721.433
	<u>1.490.484</u>		
Μείον:			
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	766.930		
	<u>723.554</u>		
Πλέον:			
Έσοδα από τίτλους		Έσοδα από μερίσματα	5.913
α.Μετοχές και άλλους τίτλους μεταβλητής απόδοσης	6.918	Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	-29.904
β.Έσοδα από συμμετ σε συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρ	5.960	Αποτελέσματα από άλλους τίτλους	17.525
	<u>12.878</u>	Λοιπά λειτουργικά έσοδα	40.019
			33.553
Πλέον Έσοδα προμηθειών	362.378		
<u>Μείον Έξοδα προμηθειών</u>	<u>112.437</u>	Έσοδα προμηθειών	360.402
	249.941	Έξοδα προμηθειών	110.015
		Καθαρά έσοδα από Προμήθειες	250.387
Πλέον:			
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων	-5.468	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1.005.373
Λοιπά έσοδα εκμεταλλεύσεως	10.881		
		Λειτουργικά έξοδα	611.139
ΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	991.786	Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων	97.961
Μείον:		ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΕΡΔΗ	296.273
Γενικά έξοδα διοικήσεως			
α. Δαπάνες προσωπικού		Έσοδα από συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-18.139
- Μισθοί και ημερομίσθια	225.827		
- Επιβ/σεις κοινωνικής φύσεως για συντάξεις	47.947	ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	278.134
- Λοιπές επιβαρύνσεις	27.620	Φόρος εισοδήματος	94.909
β. Αλλά έξοδα διοικήσεως	189.790		
	<u>491.184</u>	ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ	183.225
Μείον:			
Αποσβέσεις παγίων στοιχείων	87.801	Δικαιώματα μειοψηφίας	1.018
Λοιπά έξοδα εκμεταλλεύσεως	10.465		
Διαφορές προσαρμογής αξίας απαιτήσεων και προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις	110.818	ΚΕΡΔΗ ΧΡΗΣΕΩΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ	184.243
ΟΛΙΚΑ ΚΕΡΔΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	291.518		
Έκτακτα έσοδα, έκτακτα έξοδα και αποτελέσματα	-14.497		
	<u>277.021</u>		
Καθαρά Αποτελέσματα Χρήσεως, (προ φόρων εισοδήματος)			
Δικαιώματα μειοψηφίας	-6.573		
Καθαρά αποτελέσματα Χρήσεως Ομίλου (προ φόρων)	270.448		

ΣΧΟΛΙΑ

Στους ανωτέρω πίνακες παρουσιάζεται ο ενοποιημένος ισολογισμός και τα αποτελέσματα της Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias για τη χρήση 2002 σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (IAS) και τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ε.Λ.Π.). Οι διαφορές που εμφανίζουν τα μεγέθη του 2002 με βάση τα IAS έναντι των αντιστοίχων με βάση τα Ε.Λ.Π, οφείλονται κυρίως σε διαφορές αποτίμησης των χαρτοφυλακίων παραγώγων και ακινήτων (IAS39, IAS40). Τα Ίδια Κεφάλαια του Ομίλου, ύψους € 1,9 δισ., που περιλαμβάνουν όλες τις αναγκαίες προσαρμογές αποτιμήσεων χαρτοφυλακίων, με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (IAS39 και IAS40), εξασφαλίζουν υψηλή κεφαλαιακή επάρκεια και διασφαλίζουν τη διατήρηση υψηλών ρυθμών οργανικής ανάπτυξης. Τα **Ίδια Κεφάλαια** στα τέλη του 2002, ανέρχονταν σε € 1,9 δισ., παραμένοντας από τα ισχυρότερα στον κλάδο.

Κατάσταση Ταμιακών Ροών Ομίλου
της χρήσεως: από **01-01-2002** μέχρι **31-12-2002**

Ταμιακές Ροές από συνήθεις λειτουργικές δραστηριότητες

A/A	Ανάλυση	Ποσά σε χιλ. ευρώ
A. 101	Τόκοι και προμήθειες (Έσοδα)	1,583,549
A. 102	Έσοδα από τίτλους	127,504
A. 103	Λοιπά έσοδα	5,126,659
A. 104	Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων	129,101
A. 105	Πώληση εμπορεύσιμων χρεογράφων	98,806,624
A. 108	Αύξηση καταθέσεων	5,103,539
A. 109 (α)	Προστίθεται: Μείωση Έσοδα Εισπρακτέα	0
A. 109 (β)	Αφαιρείται: Αύξηση έσοδα εισπρακτέα	-179,810
A. 110 (α)	Προστίθεται: Αύξηση έσοδα επομένων χρήσεων	10,921
A. 110 (β)	Αφαιρείται: Μείωση έσοδα επομένων χρήσεων	0
A. 111 (β)	Αφαιρείται: Αύξηση λογαριασμών Λοιπά στοιχεία Παθητικού	0
A. 112	Πώληση περιουσιακών στοιχείων από πλειστηριασμούς	8,762

Σύνολο Ταμιακών Εισροών (A100) 305,595,316

A. 201	Τόκοι και προμήθειες (Εξόδα)	-829,064
A. 202	Γενικά έξοδα Διοικήσεως	-540,320
A. 203	Λοιπά έξοδα	-25,150
A. 204	Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων	-258,709
A. 205	Αγορά (εμπορεύσιμων) χρεογράφων	-300,940,018
A. 206	Αγορά κρατικών και άλλων αξιόγραφων	-455,842
A. 207	Χορήγηση δανείων	-2,422,157
A. 209 (α)	Προστίθεται: Αύξηση Εξόδων επομένων χρήσεων	0
A. 209 (β)	Αφαιρείται: Μείωση Εξόδων επομένων χρήσεων	7,188
A. 210 (α)	Προστίθεται: Μείωση Εξόδων πληρωτέων	0
A. 210 (β)	Αφαιρείται: Αύξηση Εξόδων πληρωτέων	196,565
A. 211 (α)	Προστίθεται: Μείωση λογαριασμών Λοιπά στοιχεία Παθητικού	-31,935
A. 211 (β)	Αφαιρείται: Αύξηση λογαριασμών Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού	-32,402
A. 212	Αγορά περιουσιακών στοιχείων πλειστηριασμού	-614
A. 213	Φόροι	-102,965

Σύνολο Ταμιακών Εκροών (A200) -305,435,423

Ταμιακές Ροές από συνήθεις (λειτουργικές) δραστηριότητες (A100-A200)=A 159,893

Ταμιακές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες

B. 101	Πώληση χρεογράφων συμμετοχών και τίτλων	3,069,905
B. 102	Πώληση άυλων και ενσώματων παγίων	6,725
B. 103	Έσοδα από συμμετοχές και τίτλους	154,748
B. 104	Λοιπά έσοδα	2,189

Σύνολο Ταμιακών εισροών (B100) 3,233,567

B. 201	Αγορά χρεογράφων συμμετοχών και τίτλων	-3,321,849
B. 202	Αγορά άυλων και ενσώματων παγίων	-149,177

Σύνολο Ταμιακών εκροών (B200) -3,471,026

Ταμιακές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες (B100-B200)=B
237,459

Ταμιακές Ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Γ. 101	Αύξηση υποχρεώσεων από πιστωτικούς τίτλους	280,651
Γ. 103	Είσπραξη αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	1,816
Γ. 104	Πώληση Ιδίων Μετοχών	209

Σύνολο Ταμιακών εισροών (Γ100) 282,676

Γ. 204	Αγορά Ιδίων Μετοχών	-67,960
Γ. 205	Μείωση υποχρεώσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα	0
Γ. 207	Μερίσματα	-147,128
Γ. 208	Διάθεση κερδών στο προσωπικό	-8,207
Σύνολο Ταμιακών εκροών (Γ200)		-223,295

Ταμιακές Ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (Γ100-Γ200)=Γ
59,381

ΤΑΜΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΟΜΙΛΟΥ (Α+/-Β+/-Γ) -18,185

Δ. 100 Πλέον : ΤΑΜΙΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

1. Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	
2. Απαιτήσεις κατά Πιστωτικών Ιδρυμάτων	2,382,233

Πλέον : ΤΑΜΙΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 7-11-02 **7,455**

Σύνολο Ταμιακών διαθεσίμων έναρξης χρήσης (Δ.100) **2,389,688**

ΤΑΜΙΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΤΕΛΟΥΣ ΧΡΗΣΗΣ

1. Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	2,371,503

(Σημείωση : Την 10η Απριλίου 2003 ολοκληρώθηκε η συγχώνευση με απορρόφηση της Επενδύσεις Εργασίας Α.Ε. από την Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias Α.Ε. με ισολογισμούς μετασχηματισμού της 7ης Νοεμβρίου 2002. Τα κονδύλια της κατάστασης ταμιακών ροών 2002 περιλαμβάνουν την Επενδύσεις Εργασίας Α.Ε. από την 7η Νοεμβρίου 2002).

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ Α.Τ.Ε.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

31.12.2004

1. Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	121.309.395,23
2. Κρατικά και άλλα αξιόγραφα δεκτά για επαναχρηματοδότηση από την Κεντρική Τράπεζα	
α. Κρατικά και εξομοιούμενα προς αυτά αξιόγραφα	54.890.519,78
3. Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	
α. Όψεως	4.618.055,38
β. Λοιπές απαιτήσεις	2.313.979.570,74
	2.318.597.626,12
4. Απαιτήσεις κατά πελατών	
Χορηγήσεις	2.146.636.767,50
Μείον: Προβλέψεις	38.331.442,94
	2.108.305.324,56
5. Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερής αποδόσεως	
α. Εκδόσεως Δημοσίου	3.881.346.743,71
β. Άλλων εκδοτών	1.496.297.925,00
	5.377.644.668,71
6. Μετοχές και άλλοι τίτλοι μεταβλητής αποδόσεως	180.888.124,80
7. Συμμετοχές σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις	68.139.688,85
8. Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	600.000,00
9. Αυλα πάγια στοιχεία	
α. Εξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκατάστασης	9.900.000,00
γ. Λοιπά άυλα πάγια στοιχεία	9.001.553,70
Μείον: Αποσβέσεις	7.400.498,71
	11.501.054,99
10. Ενσώματα πάγια στοιχεία	
α. Γήπεδα - Οικόπεδα	65.615.461,77
β. Κτίρια - εγκαταστάσεις κτιρίων	41.722.544,64
Μείον: Αποσβέσεις κτιρίων - εγκ/σεων κτιρίων	-13.693.481,36
γ. Έπιπλα, ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός	20.183.838,26
Μείον: Αποσβέσεις επίπλων, ηλεκτρ. & λοιπού εξοπλ.	-14.580.500,49
δ. Λοιπά ενσώματα πάγια στοιχεία	3.142.828,78
Μείον: Αποσβέσεις λοιπών ενσώματων παγίων	-2.759.186,06
ε. Ακινήτοποιήσεις υπό κατασκευή	1.038.240,73
	100.669.746,27
13. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	75.833.993,87
14. Προπληρωμένα έξοδα και έσοδα εισπρακτέα	167.965.822,00

ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

10.586.345.965,18

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

31.12.2004

Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	121.309.395,23
Κρατικά και άλλα αξιόγραφα δεκτά για επαναχρηματοδότηση από την Κεντρική Τράπεζα	54.890.519,78
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	2.318.597.626,12
Απαιτήσεις κατά πελατών	2.106.517.903,21
Χρεόγραφα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	1.400.347.470,66
Παράγωγα	(72.522.427,28)
Χρεόγραφα χαρτοφυλακίου διαθεσίμων επενδύσεων	3.594.045.680,69
Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	947.390.255,56
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	600.000,00
Αυλα πάγια στοιχεία	11.501.054,99
Πάγια στοιχεία	100.669.746,27
13. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	75.833.993,87

ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

10.659.181.219,10

ΠΑΘΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	31.12.2004	ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	31.12.2004
2. Υποχρεώσεις προς πελάτες		Υποχρεώσεις προς πελάτες	9.275.032.457,74
α. Καταθέσεις	7.657.123.600,15		
β. Άλλες υποχρεώσεις			
βα. Όψεως	3.123.737,51		
γ. Πράξεις Προσωρινής εκχώρησης χρεογράφων	<u>1.614.785.120,08</u>		
	9.275.032.457,74		
4. Λοιπά στοιχεία Παθητικού	180.279.261,82	Λοιπά στοιχεία Παθητικού	180.279.261,82
5. Προεισπραγμένα έσοδα και πληρωτέα έξοδα	86.689.642,79		
6. Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη		Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη	692.947,05
α. Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού	692.947,05		
γ. Άλλες προβλέψεις	<u>5.241.480,98</u>		
	5.934.428,03		
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	9.547.935.790,38	ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	9.547.935.790,38
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
8. Μετοχικό κεφάλαιο	555.000.000,00		
10. Αποθεματικά			
Τακτικό αποθεματικό	53.350.196,75		
Μείον: Ζημία από διάθεση χρεογράφων	-20.670.331,72		
- Ειδικό αποθεματικό Ν.3082/2002	17.000.000,00		
- Αφορολόγητα αποθεματικά	260.771.529,04		
- Ειδικό φορολογημένο μη διανεμόμενο αποθεματικό	25.110.387,92		
11. Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας περιουσιακών στοιχείων	81.241.377,25	Μετοχικό κεφάλαιο	555.555.555,00
12. Αποτελέσματα εις νέο	<u>66.607.015,56</u>	Λοιπά Αποθεματικά	<u>647.620.997,49</u>
	1.038.410.174,80		1.203.176.552,49
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	<u><u>10.586.345.965,18</u></u>	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	<u><u>10.899.711.453</u></u>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ
ΤΑΧ. ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ (ΔΛΠ 39)**

**ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΔΑΝΕΙΩΝ
(Μέθοδος πραγματικού επιτοκίου)**

**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ
ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΧΕΙΡΙΣΜΩΝ**

- α) Προθεσμιακού Συμβολαίου**
- β) Δικαιώματος προαίρεσης (option)**
- γ) Ανταλλαγής επιτοκίων (Interest Rate Swap) I.R.S.**
- δ) Χορηγηθέντος από Τράπεζα Δανείου με περίοδο χάριτος και**
- ε) Δανείου ενιαίου ποσού.**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Παράδειγμα Προθεσμιακού Συμβολαίου (Forward contract).

Η επιχείρηση Α συνάπτει την 02.01.2004 ένα προθεσμιακό συμβόλαιο (FWD) με την τράπεζα Τ, με βάση το οποίο η Α θα πωλήσει στην Τ την 30.06.2004, 1.000.000 δολάρια Αμερικής για 960.000 Ευρώ (Ισοτιμία €/€ = 0,96). Την 31.03.2004 που η Α συντάσσει Ισολογισμό, πρέπει να αποτιμήσει την πραγματική αξία του προθεσμιακού συμβολαίου. Αν υποτεθεί ότι την 31.03.2004 η προθεσμιακή ισοτιμία €/€ για συμβόλαια λήξεως την 30.06.2004 διαμορφώνεται σε 0,97, δηλ. €/€ = 0,97 και τα επιτόκια διαμορφώνονται στο 6% ετησίως, τότε η πραγματική αξία του συμβολαίου δίδεται από τον τύπο:

$$\frac{c.v(F.R-S.R)}{(1+i)^n}$$

όπου: c.v. = αξία συμβολαίου

F.R. = Προθεσμιακή ισοτιμία

S.R. = Τρέχουσα ισοτιμία (Spot)

i = επιτόκιο

Με βάση τον ανωτέρω τύπο η πραγματική αξία του συμβολαίου ανέρχεται σε:

$$\frac{1.000.000 \$ (0,97-0,96)}{(1+0,015)} = 9.852$$

Το ποσό των 9.852 είναι ζημία για την Α, αφού υποθετικά πρέπει να αγοράσει 1.000.000 \$ με 0,97 ισοτιμία και στη συνέχεια να το πωλήσει με ισοτιμία 0,96.

Αν υποτεθεί στη συνέχεια ότι την 30.06.2002, ημερομηνία διακανονισμού του συμβολαίου, η ισοτιμία διαμορφώνεται στο 0,95 (€/€ = 0,95) τότε η αξία του προθεσμιακού ανέρχεται σε:

$$\frac{1.000.000 (0,96-0,95)}{(1+0)} = 10.000$$

Το ποσό των 10.000 είναι κέρδος για την Α, αφού θα αγοράσει 1.000.000 \$ με ισοτιμία 0,95 και θα το πωλήσει με ισοτιμία 0,96.

Οι εγγραφές θα έχουν ως εξής:

31.03.2004	Αποτελέσματα χρήσεως	9.852	
	Υποχρεώσεις προθεσμιακού		9.852
30.06.2004	Απαιτήσεις προθεσμιακού συμβολαίου	10.000	
	Υποχρεώσεις προθεσμιακού συμβολαίου	9.852	
	Αποτελέσματα χρήσεως		19.852
30.06.2004	Διαθέσιμα	10.000	
	Απαιτήσεις προθεσμιακού συμβολαίου		10.000

2. Παράδειγμα δικαιώματος προαίρεσης (option)

Ας παρακολουθήσουμε την αποτίμηση και λογιστική απεικόνιση ενός δικαιώματος προαίρεσης αγοράς, ενός συμμετοχικού τίτλου (μετοχής).

Η επιχείρηση Α την 30.11.2002 αγοράζει το δικαίωμα αγοράς (θέση long call) 1.000 μετοχών της εταιρείας Β που διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, με τιμή εξάσκησης του δικαιώματος στα 15 €. Η τιμή διαπραγμάτευσης της μετοχής της Β την 30.11.2002 είναι 15 €. Κατά τη σύναψη του συμβολαίου η Α καταβάλλει premium 0,30 € κατά μετοχή (συνολικώς καταβληθέν premium 0,3 x 1.000 = 300).

Με την καταβολή του premium η Α διενεργεί την εγγραφή:

30.11.2002	Δικαιώματα προαίρεσης	300	
	Διαθέσιμα		300

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η αξία του premium που ονομάζεται και χρονική αξία του δικαιώματος προαίρεσης (Time value), μειώνεται προϊόντος του χρόνου και μηδενίζεται στη λήξη του σύμφωνα με τη θεωρία των options. Η αξία του σε κάθε χρονική στιγμή μπορεί να υπολογιστεί από το μοντέλο Black - Scholes, η μαθηματική διατύπωση του οποίου έχει ως εξής:

$$C = SN(d_1) - Xe^{-rT} N(d_2)$$

Και

$$d_1 = \frac{\ln(s/x) + (r + [\sigma^2 \div 2]) T}{\sigma T}$$

Και

$$d_2 = d_1 - \sigma\sqrt{T}$$

όπου:

S = η τρέχουσα αξία του υποκείμενου συμμετοχικού τίτλου (μετοχή Β)

- r = το ελεύθερο κινδύνου επιτόκιο
- X = η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος
- T = ο χρόνος λήξης του δικαιώματος

σ = η απόκλιση της απόδοσης του υποκείμενου συμμετοχικού τίτλου (μετοχή της Β). Η παράμετρος αυτή είναι η πλέον δύσκολα προσδιοριζόμενη, αφού απαιτεί στατιστικά στοιχεία. Αν υποθεθεί, λοιπόν, ότι την 31.12.2002 με την εφαρμογή του ανωτέρω τύπου, η χρονική αξία του δικαιώματος διαμορφώνεται σε 190 τότε η εγγραφή θα είναι:

31.12.2002	Αποτελέσματα χρήσεως	110	
	Δικαιώματα προαίρεσης		110
	(300 - 190)		

Αν επιπλέον υποθεθεί ότι η τιμή του υποκείμενου τίτλου (μετοχή Β) διαμορφώνεται την 31.12.2002 σε 17, τότε το δικαίωμα της Α είναι ασκήσιμο και καταγράφει κέρδη $(17 - 15) \times 1.000 = 2.000$. Το ποσό των 2.000 είναι η αύξηση της εσωτερικής αξίας του δικαιώματος (intrinsic value) και καταχωρείται με την εγγραφή:

Δικαιώματα προαίρεσης	2.000	
Αποτελέσματα χρήσεως		2.000

Αν η τιμή της μετοχής διαμορφώνεται κάτω των 15 € την 31.12.2002, η Α δεν έχει συμφέρον να ασκήσει το δικαίωμά της, συνεπώς από πλευράς εσωτερικής αξίας δεν διενεργείται καμία εγγραφή

3. Παράδειγμα ανταλλαγής επιτοκίων (Interest Rate Swap) I.R.S.

(Θεωρούμε ότι τα I.R.S. χρησιμοποιούνται κυρίως για αντιστάθμιση)

Πριν δούμε όμως την αποτίμηση που στην ουσία είναι τα μαθηματικά ενός I.R.S. πρέπει να διευκρινίσουμε:

Το πρόβλημα της αποτίμησης ενός I.R.S. γεννάται σε κάθε περίοδο που καταρτίζεται Ισολογισμός, για τις εναπομένουσες καθαρές (εισπράξεις - πληρωμές) που προκύπτουν για κάθε συμβαλλόμενο μέρος που έχει συνάψει ένα I.R.S. και τούτο βεβαίως εξαρτάται από τη διακύμανση των επιτοκίων, αν για παράδειγμα υποθέσουμε ότι το I.R.S. αφορά ανταλλαγή μεταβλητού (π.χ., LIBOR), με σταθερό επιτόκιο. Στο παράδειγμα που ακολουθεί θα εξετάσουμε μία απλή μέθοδο αποτίμησης ενός I.R.S. που βασίζεται στη zero coupon method, (η αποτίμηση του I.R.S. είναι το άθροισμα της παρούσας αξίας των εναπομενουσών πληρωμών, θεωρούμενων όλων ίσων με την τελευταία). Στην πράξη όμως, η καμπύλη απόδοσης της αγοράς σπάνια είναι επίπεδη (flat), όντας τις περισσότερες φορές, είτε ανοδική (upward slope) ή καθοδική (downward slope). Στις περιπτώσεις αυτές, το μαθηματικό μοντέλο αποτίμησης γίνεται αρκετά περίπλοκο, αφού πρέπει να προβλεφθούν τα μελλοντικά επιτόκια (forward interest rates),

Ας δούμε όμως την αποτίμηση με την απλή, όπως ανωτέρω αναφέρθηκε, μέθοδο ενός I.R.S.

Την 02.01.2003 η επιχείρηση Α συνάπτει ένα I.R.S. με βάση το οποίο επί υποθετικού ποσού (notional amount) 10.000.000, η Α στη λήξη κάθε ημερολογιακού τριμήνου και μέχρι την 31.12.2004 (διετής σύμβαση) θα λαμβάνει από τον αντισυμβαλλόμενο της σταθερό επιτόκιο, έστω 6,5% επί των 10.000.000 και θα πληρώνει σ' αυτόν μεταβλητό (έστω LIBOR), όπως αυτό ισχύει στην αρχή κάθε ημερολογιακού τριμήνου. Στην αρχή του 2002 το LIBOR είναι 6,5%. Υποθέτοντας ότι το LIBOR διαμορφώνεται σε κάθε περίοδο σύμφωνα με τη δεύτερη στήλη του κατωτέρω πίνακα, η αποτίμηση του I.R.S. θα έχει σε κάθε τελευταία ημέρα του τριμήνου:

Τρίμηνα	Libor	Διαφορά μεταξύ σταθερού (6%) και LIBOR	Επόμενη Πληρωμή	Απομένουσες Πληρωμές	Παρούσα Αξία	Διαφορά στην παρούσα αξία
02.01.2002	6,5%	0	0	8	0	0
31.03.2002	6,55%	(0,05%)	(1.250)	7	(8.204)	(8.204)

30.06.2002	6,75%	(0,25%)	(6.250)	6	(35.381)	(27.177)
30.09.2002	7,00%	(0,50%)	(12.500)	5	(59.348)	(23.967)
31.12.2002	6,85%	(0,35%)	(8.750)	4	(33.551)	25.797
31.03.2003	6,70%	(0,20%)	(5.000)	3	(14.511)	19.040
30.06.2003	6,95%	(0,45%)	(11.250)	2	(21.926)	(7.415)
30.09.2003	7,15%	(0,65%)	(16.250)	1	(15.964)	5.962
31.12.2003	0	0	0	0	0	15.964

Σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα ισχύουν:

Την 31.03.2003 δεν γίνεται καμία πληρωμή, αφού η επιχείρηση Α:

λαμβάνει 1,625% (6,5%/4) x 10.000.000	162.500
πληρώνει 1,625% (6,5%/4) x 10.000.000	(162.500)
Διαφορά	0

Το επιτόκιο που λαμβάνει είναι το σταθερό (6,5%) βάσει σύμβασης.

Το επιτόκιο που πληρώνει είναι το LI BOR που ισχύει στην αρχή του τριμήνου και διαμορφώνεται και αυτό στο 6,5%.

Η αποτίμηση του I.R.S. την ημερομηνία αυτή (31.03.2002) με δεδομένα ότι:

Το LIBOR την 01.04.2002 διαμορφώνεται σε	6,55%
Το σταθερό επιτόκιο είναι βάσει σύμβασης	6,5%
Οι εναπομένουσες πληρωμές είναι 7 = (8-1)	

προσδιορίζεται ως εξής:

οφειλόμενη πληρωμή από Α την 30.06.2002 $(6,55\%/4 - 6,5\%/4) \times 10.000.000 = 1.250$.

Με την υπόθεση ότι οι πληρωμές αυτές θα ισχύσουν για τις επόμενες 7 περιόδους του I.R.S., η πραγματική του αξία ανέρχεται σε:

$$1.250 \cdot (1+0,016375)^{-1} + 1.250 \cdot (1+0,016375)^{-2} + 1.250 \cdot (1+0,016375)^{-3} + 1.250 \cdot (1+0,016375)^{-4} + 1.250 \cdot (1+0,016375)^{-5} + 1.250 \cdot (1+0,016375)^{-6}$$

Την 30.06.2003 η Α κάνει πληρωμή προς τον αντισυμβαλλόμενο της:

λαμβάνει 1,625% (6,5%/4) x 10.000.000	162.500
πληρώνει 1,6375% (6,55%/4) x 10.000.000	(163.750)
Διαφορά	1.250

Η αποτίμηση του I.R.S. την ημερομηνία αυτή (30.06.2003) με δεδομένα ότι:

Το LIBOR την 01.07.2002 διαμορφώνεται σε	6,75%
Το σταθερό επιτόκιο είναι βάσει σύμβασης	6,5%
Οι εναπομένουσες πληρωμές είναι 6 = (8-2)	

προσδιορίζεται ως εξής:

οφειλόμενη πληρωμή από Α την 30.09.2003 $(6,75\%/4 - 6,50\%/4) \times 10.000.000 = 6.250$.

Με την υπόθεση ότι οι πληρωμές αυτές θα ισχύσουν για τις επόμενες 6 περιόδους του I.R.S., η πραγματική του αξία ανέρχεται σε:

$$\frac{6.250}{(1+0,016875)} + \frac{6.250}{(1+0,016875)^2} + \frac{6.250}{(1+0,016875)^3} + \frac{6.250}{(1+0,016875)^4} + \frac{6.250}{(1+0,016875)^5} + \frac{6.250}{(1+0,016875)^6}$$

Οι λογιστικές εγγραφές παρακολούθησης του I.R.S. θα έχουν:

31.03.2003	Αποτελέσματα χρήσεως	8.204	
	Υποχρεώσεις SWAP		8.204
	Αποτίμηση SWAP		
30.06.2003	Αποτελέσματα χρήσεως	1.250	
	Διαθέσιμα		1.250
	Καταβολή διαφοράς		
30.06.2003	Αποτελέσματα χρήσεως	27.177	
	Υποχρεώσεις SWAP		27.177
	Αποτίμηση SWAP		
30.09.2003	Αποτελέσματα χρήσεως	6.250	
	Διαθέσιμα		6.250
	Καταβολή διαφοράς		
30.09.2003	Αποτελέσματα χρήσεως	23.967	
	Υποχρεώσεις SWAP		23.967
	Αποτίμηση SWAP		
31.12.2003	Αποτελέσματα χρήσεως	12.500	
	Διαθέσιμα		12.500
	Καταβολή διαφοράς		
31.12.2003	Υποχρεώσεις	25.797	
	Αποτελέσματα χρήσεως		25.797
	Αποτίμηση SWAP		
31.03.2004	Αποτελέσματα χρήσεως	8.750	
	Διαθέσιμα		8.750
	Καταβολή διαφοράς		
31.03.2004	Υποχρεώσεις SWAP	19.040	
	Αποτελέσματα χρήσεως		19.040
	Αποτίμηση SWAP		
30.06.2004	Αποτελέσματα χρήσεως	5.000	
	Διαθέσιμα		5.000

	Καταβολή διαφοράς		
30.06.2004	Αποτελέσματα χρήσεως	7.415	
	Υποχρεώσεις SWAP		7.415
	Αποτίμηση SWAP		
30.09.2004	Αποτελέσματα χρήσεως	11.250	
	Διαθέσιμα		11.250
	Καταβολή διαφοράς		
30.09.20034	Υποχρεώσεις	5.962	
	Αποτελέσματα χρήσεως		5.962
	Αποτίμηση SWAP		
31.12.2003	Αποτελέσματα χρήσεως	16.250	
	Διαθέσιμα		16.250
	Καταβολή διαφοράς		
31.12.2003	Υποχρεώσεις SWAP	15.964	
	Αποτελέσματα χρήσεως		15.964
	Κλείσιμο SWAP		

4. Παράδειγμα λογιστικής απεικόνισης χορηγηθέντος από Τράπεζα Δανείου με περίοδο χάριτος.

Η Τράπεζα Τ την 02/01/2001 χορηγεί στην εταιρεία Α δάνειο 1.000.000 νομισματικών μονάδων, τριετούς διάρκειας, με επιτόκιο 8% επί της ονομαστικής αξίας του δανείου και περίοδο χάριτος 1 έτος. Οι τόκοι 80.000 + 80.000 θα καταβληθούν την 31/12/2002 και 31/12/2003. Το κεφάλαιο του 1.000.000 επιστρέφεται την 31/12/2003. Για λογιστικούς σκοπούς η περίοδος χάριτος αγνοείται. Η Τράπεζα αναζητεί ένα πραγματικό επιτόκιο που προεξοφλεί ακριβώς το δάνειο. Το επιτόκιο αυτό ανέρχεται σε 5,197% ετησίως. Ο πίνακας απόσβεσης του δανείου έχει ως εξής:

	Δάνειο	Πραγματικό επιτόκιο 5,197%	Ροές	Διαφορά	Αναπόσβεστο κόστος
02/01/2001	1.000.000				
31/12/2001	1.051.970	51.970	0	51.970	1.051.970
31/12/2002	1.026.641	54.671	80.000	(25.329)	1.026.641
31/12/2003	1.000.000	53.359	80.000	(26.641)	1.000.000

Οι εγγραφές θα έχουν:

02/01/2001	Δάνειο Α		1.000.000	
		Διαθέσιμα		1.000.000
31/12/2001	Δάνειο Α		51.970	
		Έσοδα (τόκοι)		51.970

31/12/2002	Διαθέσιμα		80.000	
		Δάνειο Α		25.329
		Έσοδα (τόκοι)		54.671
31/12/2003	Διαθέσιμα		1.080.000	
		Δάνειο Α		1.026.641
		Έσοδα (τόκοι)		53.359

5. Παράδειγμα λογιστικής απεικόνισης χρηματοοικονομικής υποχρέωσης (δανείου) ενιαίου ποσού.

Η εταιρεία Α την 02/01/2001 συνάπτει με την Τράπεζα Τ δάνειο, τριετούς διάρκειας 1.000.000 νομισματικών μονάδων με επιτόκιο 6% σταθερό. Οι τόκοι καταβάλλονται στο τέλος κάθε ετήσιας περιόδου. Τα έξοδα σύναψης του δανείου ανήλθαν για την Α στο ποσό των 50.000. Για τον προσδιορισμό του χρηματοοικονομικού κόστους, η Α αναζητά ένα πραγματικό επιτόκιο που προεξοφλεί ακριβώς το δάνειο. Το επιτόκιο αυτό ανέρχεται σε 7,938%. Ο πίνακας απόσβεσης του δανείου έχει ως εξής:

	Δάνειο	Πραγματικό επιτόκιο 7,938%	Ροές	Διαφορά	Αναπόσβεστο κόστος
02/01/2001	950.000				
31/12/2001	965.411	75.411	60.000	15.411	965.411
31/12/2002	982.045	76.634	60.000	16.634	982.045
31/12/2003	1.000.000	77.955	60.000	17.955	1.000.000

Οι εγγραφές θα έχουν:

02/01/2001	Διαθέσιμα		950.000	
		Υποχρεώσεις (Δάνειο)		950.000
31/12/2001	Τόκοι (έξοδα)		75.411	
		Διαθέσιμα		60.000
		Υποχρεώσεις (Δάνειο)		15.411
31/12/2002	Τόκοι έξοδα		76.634	
		Διαθέσιμα		60.000
		Υποχρεώσεις (Δάνειο)		16.634
31/12/2003	Τόκοι έξοδα		77.955	
		Διαθέσιμα		60.000
		Υποχρεώσεις (Δάνειο)		17.955
31/12/2003	Υποχρεώσεις		1.000.000	

(Δάνειο)			
		Διαθέσιμα	1.000.000

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ

Νικόλαος Πρωτοψάλτης, Παναγιώτης Βρουστουρής « Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και Διερμηνείες »

Deloitte & Touche Tohmatsu « Financial Instruments applying IAS 32 & 39 »

Grant Thornton « Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα »

Περιοδικό Λογιστής

Τράπεζα της Ελλάδος

Διεύθυνση Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος

Σχετικές ιστοσελίδες του διαδικτύου

Αποτίμηση Δανείων με την μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/04	ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΕΣ ΡΟΕΣ	ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΞΙΑ
1	137'238'820.25	6'898'940.58	6'215'261.79
2	130'376'879.24	6'967'247.48	6'276'799.53
3	123'514'938.22	7'035'554.38	6'338'337.28
4	116'652'997.21	7'103'861.28	6'399'875.03
5	109'791'056.20	7'172'168.18	6'461'412.77
6	102'929'115.19	7'240'475.08	6'522'950.52
7	96'067'174.17	7'308'781.98	6'584'488.27
8	89'205'233.16	7'377'088.88	6'646'026.02
9	82'343'292.15	7'445'395.78	6'707'563.76
10	75'481'351.14	7'513'702.68	6'769'101.51
11	68'619'410.12	7'582'009.58	6'830'639.26
12	61'757'469.11	7'650'316.48	6'892'177.00
13	54'895'528.10	7'718'623.37	6'953'714.75
14	48'033'587.09	7'786'930.27	7'015'252.50
15	41'171'646.07	7'855'237.17	7'076'790.25
16	34'309'705.06	7'923'544.07	7'138'327.99
17	27'447'764.05	7'991'850.97	7'199'865.74
18	20'585'823.04	8'060'157.87	7'261'403.49
19	13'723'882.02	8'128'464.77	7'322'941.23
20	6'861'941.01	8'196'771.67	7'384'478.98

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΕΣ ΡΟΕΣ	150'957'122.53
ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΞΙΑ	135'997'407.68
ΔΙΑΦΟΡΑ	1'241'412.57

Αποτίμηση Δανείων με την μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ	ΥΠΟΛΟΙΠΑ 31/12/04	ΤΟΚ/ΣΙΑ	ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΕΣ ΡΟΕΣ	ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΞΙΑ ΜΕ 5%
084	256'715.00	3'275.54	275'145.59	232'608.69
082	313'893.19	4'096.18	335'886.76	285'051.21
081	221'617.30	2'925.36	236'954.16	201'478.43
080	755'780.22	10'092.90	807'431.69	687'867.54
077	396'090.39	5'482.29	422'136.36	361'709.38
076	1'210'726.93	16'964.47	1'289'299.62	1'106'873.67
072	994'194.10	14'656.90	1'055'296.84	913'005.83
068	14'939.36	232.45	15'806.28	13'781.38
067	772'821.59	12'194.12	817'005.99	713'725.05
060	190'075.36	3'330.09	199'805.41	176'940.59
059	165'589.25	2'947.88	173'924.63	154'322.28
058	123'298.46	2'231.03	129'399.92	115'040.16
057	117'431.40	2'160.39	123'142.49	109'691.23
055	78'755.71	1'499.12	82'451.79	73'733.17
054	36'672.10	710.41	38'361.97	34'372.72
052	137'478.38	2'761.15	143'579.77	129'154.26
051	69'020.12	1'412.25	72'024.67	64'915.57
049	91'482.95	1'945.10	95'310.10	86'240.74
048	38'682.91	838.92	40'268.40	36'508.31
047	37'642.91	833.06	39'153.87	35'567.77
046	122'673.76	2'771.61	127'493.91	116'045.01
045	124'103.50	2'863.88	128'874.78	117'533.22
043	148'995.02	3'592.35	154'471.25	141'433.90
042	104'922.91	2'587.87	108'690.62	99'713.83
041	16'148.24	407.67	16'714.47	15'364.35
040	99'752.61	2'579.15	103'166.20	95'020.53
039	5'252.24	139.17	5'427.54	5'008.90
038	35'042.28	952.17	36'182.33	33'457.67
037	4'806.01	134.01	4'958.32	4'594.03
036	44'931.46	1'286.60	46'317.52	42'999.75
035	58'009.11	1'707.14	59'749.76	55'579.99
034	82'870.39	2'508.45	85'287.30	79'493.01
033	6'609.71	205.97	6'796.92	6'347.75
032	25'941.28	832.94	26'654.23	24'942.33
031	12'180.34	403.38	12'504.86	11'725.03
030	11'006.46	376.35	11'290.47	10'607.46
029	13'978.15	494.04	14'327.11	13'487.25
028	14'380.02	525.96	14'726.95	13'891.32
027	20'566.18	779.45	21'045.11	19'890.62
026	30'363.27	1'194.04	31'044.91	29'400.49
025	23'884.03	976.01	24'400.22	23'153.97
024	36'067.02	1'534.01	36'816.32	35'005.83
023	52'444.50	2'325.66	53'490.18	50'961.58
022	41'426.40	1'918.99	42'217.76	40'302.63
021	60'457.16	2'931.50	61'561.55	58'886.77
020	11'765.20	598.51	11'970.29	11'473.17
019	17'643.34	944.01	17'936.18	17'225.82
018	27'484.42	1'550.98	27'917.67	26'865.87
017	20'667.63	1'233.89	20'976.19	20'226.51
016	7'699.59	488.01	7'808.13	7'544.22
015	21'544.37	1'455.34	21'830.12	21'134.75
014	15'290.91	1'105.79	15'480.99	15'018.06
013	7'476.34	581.77	7'563.06	7'351.69
012	12'658.89	1'066.27	12'795.20	12'462.70
011	13'093.21	1'202.12	13'223.31	12'905.70
010	11'069.54	1'117.03	11'170.34	10'924.07
009	17'531.99	1'964.12	17'677.09	17'322.31
008	7'041.60	886.75	7'094.03	6'965.72
007	3'055.42	439.38	3'075.64	3'026.12
006	3'530.79	591.87	3'551.23	3'501.13
005	8'642.31	1'737.04	8'685.18	8'580.03
004	2'806.23	704.46	2'817.83	2'789.36
003	8'098.75	2'708.51	8'125.52	8'059.75
001	325.85	326.39	326.39	325.06
ΣΥΝΟΛΑ.....	7'437'146.06			

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΕΣ ΡΟΕΣ

7'846'621.29

ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	7'437'146.06
ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΞΙΑ	6'891'137.28
ΔΙΑΦΟΡΑ	546'008.78

ΜΗΝΙΑΙΟ ΙΣΟΔΥΝΑΜΟ	
2.00%	5.00%
0.0016516	0.00407412

**ΕΙΣΠΡ
ΤΟΚ/ΣΙΑ 5%**

303'660.45
369'872.66
260'639.23
887'149.53
462'261.38
1'410'270.15
1'149'139.02
17'134.41
884'654.78
214'637.62
186'622.86
138'689.13
131'831.89
88'068.27
40'928.22
152'833.70
76'578.76
101'103.64
42'666.98
41'438.25
134'776.71
136'079.13
162'729.43
114'368.70
17'567.26
108'303.98
5'691.22
37'896.00
5'187.11
48'398.29
62'361.14
88'910.89
7'077.42
27'721.75
12'990.46
11'715.16
14'848.58
15'245.06
21'759.89
32'061.55
25'169.58
37'932.41
55'046.70
43'394.94
63'203.28
12'274.97
18'370.92
28'560.43
21'433.67
7'968.94
22'253.23
15'762.25
7'691.29
12'996.62
13'415.44
11'319.10
17'891.06
7'171.31
3'105.42
3'581.31
8'748.23
2'834.87
8'164.83
327.18
8'474'488.63
1'037'342.57

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ		ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	
Ε Ν Ε Ρ Γ Η Τ Ι Κ Ο		Ε Ν Ε Ρ Γ Η Τ Ι Κ Ο	
	31.12.2004		31.12.2002
1. Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	1'089'014	Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	1'039'123
2. Κρατικά και άλλα αξιόγραφα δεκτά για επαναχρηματοδότηση από την Κεντρική Τράπεζα		Κρατικά και άλλα αξιόγραφα δεκτά για επαναχρηματοδότηση από την Κεντρική Τράπεζα	456'425
α. Κρατικά και εξομοιούμενα προς αυτά αξιόγραφα	456'426		
3. Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων		Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	1'566'387
α. Όψεως	260'330		
β. Λοιπές απαιτήσεις	1'022'157		
	1'282'487		
4. Απαιτήσεις κατά πελατών		Απαιτήσεις κατά πελατών	13'425'738
Χορηγήσεις	13'758'613		
Μείον: Προβλέψεις	397'833		
	13'360'780		
5. Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερής αποδόσεως		Χρεόγραφα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	3'263'019
α. Εκδόσεως Δημοσίου	5'594'420	Παράγωγα	163'693
β. Άλλων εκδοτών	685'519	Χρεόγραφα χαρτοφυλακίου διαθέσιμων επενδύσεων	3'443'575
	6'279'939	Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	123'581
6. Μετοχές και άλλοι τίτλοι μεταβλητής αποδόσεως	332'045		
7. Συμμετοχές σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις	77'712		
α. Καθαρή θέση συγγενών μη ελεγχόμενων εταιρειών	32'594	Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	105'604
8. Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	262		
9. Άυλα πάγια στοιχεία		Άυλα πάγια στοιχεία	34'251
γ. Λοιπά άυλα πάγια στοιχεία	223'318	Πάγια στοιχεία	764'818
Μείον: Αποσβέσεις	114'130		
	109'188		
10. Ενσώματα πάγια στοιχεία			
α. Γήπεδα - Οικόπεδα	65'710		
β. Κτίρια - εγκαταστάσεις κτιρίων	506'034		
Μείον: Αποσβέσεις κτιρίων - εγκ/σεων κτιρίων	-162'816		
γ. Έπιπλα, ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός	212'514		
Μείον: Αποσβέσεις επίπλων, ηλεκτρ. & λοιπού εξοπλ.	-136'807		
δ. Λοιπά ενσώματα πάγια στοιχεία	9'680		
Μείον: Αποσβέσεις λοιπών ενσώματων παγίων	-1'567		
ε. Ακινητοποιήσεις υπό κατασκευή	123'903		
	616'651		
13. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	472'019	13. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	911'729
14. Προπληρωμένα έξοδα και έσοδα εισπρακτέα	513'121		
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u>24'622'238</u>	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u>25'297'943</u>

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	31.12.2002	ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	31.12.2002
1.Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα		Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	4'383'870
α. Όψεως	67'713		
β. Προθεσμίας	3'774'470	Παράγωγα	543'156
	3'842'183		
2. Υποχρεώσεις προς πελάτες		Υποχρεώσεις προς πελάτες	16'970'801
α. Καταθέσεις	14'529'363		
β. Άλλες υποχρεώσεις			
βα. Όψεως	384'799		
γ. Πράξεις Προσωρινής εκχώρησης χρεογράφων	2'118'808		
	17'032'970		
3.Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	719'943	Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	719'942
4. Λοιπά στοιχεία Παθητικού	663'494	Λοιπά στοιχεία Παθητικού	605'820
5. Προεισπραγμένα έσοδα και πληρωτέα έξοδα	297'426		
6. Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη			
α. Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού	19'442		
γ. Άλλες προβλέψεις	24'394		
	43'836		
6.α.Προβλέψεις γενικών τραπεζικών κινδύνων	16'427		
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	22'616'279	ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	23'223'589
8. Μετοχικό κεφάλαιο	906'017	Μετοχικό κεφάλαιο	827'292
9.Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	598'553	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	343'044
10.Αποθεματικά		Λοιπά Αποθεματικά	728'783
Τακτικό αποθεματικό	85'458		1'899'119
Έκτακτα	269'300		
Ειδικά	75'630		
11.Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας περιουσιακών στοιχείων	3'528		
12. Ενοποιημένα αποτελέσματα εις νέο	43'708		
13.Ίδιες μετοχές	-89'532		
14.Διαφορά ενοποίησης	-70'968		
	1'821'694	Δικαιώματα Μειοψηφίας	175'235
15.Δικαιώματα Μειοψηφίας	184'265		
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	24'622'238	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	25'297'943

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2002
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα

- Τόκοι τίτλων σταθερής απόδοσης	269'305
- Λοιποί τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	1'221'179
	1'490'484

Μείον:

Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	766'930
	723'554

Πλέον:

Εσοδα από τίτλους

α. Μετοχές και άλλους τίτλους μεταβλητής απόδοσης	6'918
β. Εσοδα από συμμετ σε συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρ	5'960
	12'878

Πλέον Εσοδα προμηθειών	362'378
<u>Μείον</u> Έξοδα προμηθειών	112'437
	249'941

Πλέον:

Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων	-5'468
Λοιπά έσοδα εκμεταλλεύσεως	10'881

ΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	991'786
-----------------------------------	----------------

Μείον:

Γενικά έξοδα διοικήσεως

α. Δαπάνες προσωπικού	
- Μισθοί και ημερομίσθια	225'827
- Επιβ/σεις κοινωνικής φύσεως για συντάξεις	47'947
- Λοιπές επιβαρύνσεις	27'620
β. Άλλα έξοδα διοικήσεως	189'790
	491'184

Μείον:

Αποσβέσεις παγίων στοιχείων	87'801
Λοιπά έξοδα εκμεταλλεύσεως	10'465

Διαφορές προσαρμογής αξίας απαιτήσεων και προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις	110'818
---	---------

ΟΛΙΚΑ ΚΕΡΔΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	291'518
-----------------------------------	----------------

Έκτακτα έσοδα, έκτακτα έξοδα και αποτελέσματα	-14'497
	277'021

Καθαρά Αποτελέσματα Χρήσεως, (προ φόρων εισοδήματος)	
Δικαιώματα μειοψηφίας	-6'573

Καθαρά Αποτελέσματα Χρήσεως Ομίλου (προ φόρων)	270'448
---	---------

Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα

Μείον τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	
Καθαρά έσοδα από τόκους	

Έσοδα από μερίσματα

Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγώ	
Αποτελέσματα από άλλους τίτλους	
Λοιπά λειτουργικά έσοδα	

Εσοδα προμηθειών

Εξοδα προμηθειών	
Καθαρά έσοδα από Προμήθειες	

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ

Λειτουργικά έξοδα	
Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων	

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΕΡΔΗ

Εσοδα από συνδεδεμένες επιχειρήσεις

ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ

Φόρος Εισοδήματος

ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ

Δικαιώματα μειοψηφίας

ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ

1'488'980
767'547

721'433

5'913
-29'904
17'525
40'019

33'553

360'402
110'015

250'387

1'005'373

611'139
97'961

296'273

-18'139

278'134

94'909

183'225

1'018

184'243

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ		ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	
Ε Ν Ε Ρ Γ Η Τ Ι Κ Ο		Ε Ν Ε Ρ Γ Η Τ Ι Κ Ο	
31.12.2004		31.12.2004	
1. Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	121'309'395.23	Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	121'309'395.23
2. Κρατικά και άλλα αξιόγραφα δεκτά για επαναχρηματοδότηση από την Κεντρική Τράπεζα		Κρατικά και άλλα αξιόγραφα δεκτά για επαναχρηματοδότηση από την Κεντρική Τράπεζα	54'890'519.78
α. Κρατικά και εξομοιούμενα προς αυτά αξιόγραφα	54'890'519.78		
3. Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων		Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	2'318'597'626.12
α. Όψεως	4'618'055.38		
β. Λοιπές απαιτήσεις	2'313'979'570.74		
	2'318'597'626.12		
4. Απαιτήσεις κατά πελατών		Απαιτήσεις κατά πελατών	2'106'517'903.21
Χορηγήσεις	2'146'636'767.50		
Μείον: Προβλέψεις	38'331'442.94		
	2'108'305'324.56		
5. Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερής αποδόσεως		Χρεόγραφα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	1'400'347'470.66
α. Εκδόσεως Δημοσίου	3'881'346'743.71	Παράγωγα	-72'522'427.28
β. Άλλων εκδοτών	1'496'297'925.00	Χρεόγραφα χαρτοφυλακίου διαθεσίμων επενδύσεων	3'594'045'680.69
	5'377'644'668.71	Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	947'390'255.56
6. Μετοχές και άλλοι τίτλοι μεταβλητής αποδόσεως	180'888'124.80		
7. Συμμετοχές σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις	68'139'688.85	Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	600'000.00
8. Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	600'000.00		
9. Άυλα πάγια στοιχεία		Άυλα πάγια στοιχεία	11'501'054.99
α. Εξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκατάστασης	9'900'000.00	Πάγια στοιχεία	100'669'746.27
γ. Λοιπά άυλα πάγια στοιχεία	9'001'553.70		
Μείον: Αποσβέσεις	7'400'498.71		
	11'501'054.99		
10. Ενσώματα πάγια στοιχεία			
α. Γήπεδα - Οικόπεδα	65'615'461.77		
β. Κτίρια - εγκαταστάσεις κτιρίων	41'722'544.64		
Μείον: Αποσβέσεις κτιρίων - εγκ/σεων κτιρίων	-13'693'481.36		
γ. Έπιπλα, ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός	20'183'838.26		
Μείον: Αποσβέσεις επίπλων, ηλεκτρ. & λοιπού εξοπλ.	-14'580'500.49		
δ. Λοιπά ενσώματα πάγια στοιχεία	3'142'828.78		
Μείον: Αποσβέσεις λοιπών ενσώματων παγίων	-2'759'186.06		
ε. Ακινητοποιήσεις υπό κατασκευή	1'038'240.73		
	100'669'746.27		
13. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	75'833'993.87	13. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	75'833'993.87
14. Προπληρωμένα έξοδα και έσοδα εισπρακτέα	167'965'822.00		
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	10'586'345'965.18	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	10'659'181'219.10

ΠΑΘΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	31.12.2004	ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	31.12.2004
2. Υποχρεώσεις προς πελάτες		Υποχρεώσεις προς πελάτες	9'275'032'457.74
α. Καταθέσεις	7'657'123'600.15		
β. Άλλες υποχρεώσεις			
βα. Όψεως	3'123'737.51		
γ. Πράξεις Προσωρινής εκχώρησης χρεογράφων	1'614'785'120.08		
	9'275'032'457.74		
4. Λοιπά στοιχεία Παθητικού	180'279'261.82	Λοιπά στοιχεία Παθητικού	180'279'261.82
5. Προεισπραγμένα έσοδα και πληρωτέα έξοδα	86'689'642.79		
6. Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη		Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη	692'947.05
α. Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού	692'947.05		
γ. Άλλες προβλέψεις	5'241'480.98		
	5'934'428.03		
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	9'547'935'790.38	ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	9'456'004'666.61
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
8. Μετοχικό κεφάλαιο	555'000'000.00		
10.Αποθεματικά			
Τακτικό αποθεματικό	53'350'196.75		
Μείον:Ζημία από διάθεση χρεογράφων	-20'670'331.72		
- Ειδικό αποθεματικό Ν.3082/2002	17'000'000.00		
- Αφορολόγητα αποθεματικά	260'771'529.04	Μετοχικό κεφάλαιο	555'555'555.00
- Ειδικό φορολογημένο μη διανεμόμενο αποθεματικό	25'110'387.92	Λοιπά Αποθεματικά	647'620'997.49
11.Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας περιουσιακών στοιχείων	81'241'377.25		1'203'176'552.49
12. Αποτελέσματα εις νέο	66'607'015.56		
	1'038'410'174.80		
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	10'586'345'965.18	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	10'659'181'219

SWAPS

1. SWAPS GOVERNMENT

	SETTL DATE	ISIN	BOND	ON.ΑΕΙΑ ΕΥΡΩ	SWAP	ΠΙΝΔ MARK #####
1	12/11/2003	GR0124008427	HELLENIC REPUBLIC	100'000'000	IRS	111.529
2	12/11/2003	GR0124008427	HELLENIC REPUBLIC	50'000'000	IRS	111.529
3	12/11/2003	GR0124008427	HELLENIC REPUBLIC	50'000'000	IRS	111.529
4	12/11/2003	GR0124008427	HELLENIC REPUBLIC	50'000'000	IRS	111.529
5	12/11/2003	GR0124008427	HELLENIC REPUBLIC	50'000'000	IRS	111.529
6	12/11/2003	GR0124008427	HELLENIC REPUBLIC	50'000'000	IRS	111.529
7	12/11/2003	GR0124008427	HELLENIC REPUBLIC	50'000'000	IRS	111.529
8	12/11/2003	GR0124008427	HELLENIC REPUBLIC	50'000'000	IRS	111.529
9	12/11/2003	GR0124008427	HELLENIC REPUBLIC	50'000'000	IRS	111.529
10	19/11/2003	GR0124011454	HELLENIC REPUBLIC	100'000'000	IRS	113.460
11	19/11/2003	GR0124011454	HELLENIC REPUBLIC	100'000'000	IRS	113.460
12	19/11/2003	GR0124011454	HELLENIC REPUBLIC	100'000'000	IRS	113.460
13	19/11/2003	GR0124011454	HELLENIC REPUBLIC	100'000'000	IRS	113.460
14	19/11/2003	GR0124011454	HELLENIC REPUBLIC	100'000'000	IRS	113.460
15	20/7/2004	GR0124011454	HELLENIC REPUBLIC	9'000'000	IRS	113.460
16	29/9/2003	GR0124013476	HELLENIC REPUBLIC	50'000'000	IRS	112.500
17	29/9/2003	GR0124013476	HELLENIC REPUBLIC	50'000'000	IRS	112.500
18	29/3/2004	GR0124013476	HELLENIC REPUBLIC	35'000'000	IRS	112.500
19	29/3/2004	GR0124013476	HELLENIC REPUBLIC	35'000'000	IRS	112.500
20	20/7/2004	GR0124013476	HELLENIC REPUBLIC	9'000'000	IRS	112.500
21	11/1/2004	GR0128002590	HELLENIC REPUBLIC	50'000'000	IRS	120.910
22	11/1/2004	GR0128002590	HELLENIC REPUBLIC	50'000'000	IRS	120.910
23	11/1/2004	GR0128002590	HELLENIC REPUBLIC	50'000'000	IRS	120.910
24	14/7/2004	GR0128002590	HELLENIC REPUBLIC	10'000'000	IRS	120.910
25	29/1/2004	GR0124006405	HELLENIC REPUBLIC	100'000'000	IRS	112.510
26	29/1/2004	GR0124006405	HELLENIC REPUBLIC	40'000'000	IRS	112.510
27	12/7/2004	GR0124015497	HELLENIC REPUBLIC	15'000'000	IRS	110.980
28	12/7/2004	GR0124021552	HELLENIC REPUBLIC	10'000'000	IRS	106.500
29	20/7/2004	GR0128001584	HELLENIC REPUBLIC	13'000'000	IRS	127.440

ΣΥΝΟΛΟ

2. SWAPS EMERGIN MARKETS

	SETTL DATE	ISIN	BOND	ON.ΑΕΙΑ ΕΥΡΩ	SWAP	ΠΙΝΔ MARK #####
1	19/11/2002	XS0126121507	CROATIA	5'000'000	IRS	116.590
2	15/4/2003	XS0097134414	SOUTH AFRICA	5'000'000	IRS	105.290
3	15/4/2003	XS0126121507	CROATIA	5'000'000	IRS	116.590
4	16/4/2003	XS0127518933	SOUTH AFRICA	10'000'000	IRS	111.080
5	22/4/2003	XS0127518933	SOUTH AFRICA	5'000'000	ASW	111.080
6	23/4/2003	XS0126121507	CROATIA	5'000'000	ASW	116.590
7	23/4/2003	XS0162316490	POLAND	5'000'000	ASW	104.840
8	24/4/2003	XS0097134414	SOUTH AFRICA	5'000'000	ASW	105.290
9	9/5/2003	DE0006101652	POLAND	5'000'000	ASW	110.720
10	12/5/2003	DE0006101652	POLAND	5'000'000	ASW	110.720
11	13/5/2003	XS0126121507	CROATIA	10'000'000	ASW	116.590
12	16/5/2003	XS0168670478	SOUTH AFRICA	2'000'000	IRS	105.980
13	16/5/2003	XS0168670478	SOUTH AFRICA	3'000'000	IRS	105.980
14	23/5/2003	XS0168883626	POLAND	12'000'000	IRS	104.840
15	26/6/2003	XS0170239932	MEXICO	10'000'000	ASW	105.550
16	8/7/2003	XS0163495004	CROATIA	5'000'000	ASW	104.950
17	17/7/2003	XS0162316490	POLAND	5'000'000	ASW	104.840
18	25/7/2003	XS0168670478	SOUTH AFRICA	5'000'000	ASW	105.980
19	25/7/2003	XS0163495004	CROATIA	5'000'000	ASW	104.950
20	30/7/2003	XS0162316490	POLAND	5'000'000	ASW	104.840
21	4/8/2003	XS0163880502	LITHUANIA	1'000'000	IRS	105.360
22	4/8/2003	XS0163880502	LITHUANIA	3'000'000	IRS	105.360

23	4/8/2003	XS0163880502	LITHUANIA	10'000'000	IRS	105.360
24	4/8/2003	XS0147459803	LITHUANIA	2'000'000	IRS	114.400
25	4/8/2003	XS0147459803	LITHUANIA	2'000'000	IRS	114.400
26	4/8/2003	XS0147459803	LITHUANIA	3'000'000	IRS	114.400
27	5/8/2003	XS0170239932	MEXICO	10'000'000	ASW	105.550
28	5/8/2003	XS0126121507	CROATIA	3'000'000	IRS	116.590
29	5/8/2003	XS0126121507	CROATIA	3'000'000	IRS	116.590
30	5/8/2003	XS0126121507	CROATIA	4'000'000	IRS	116.590
31	29/9/2003	XS0145624432	BULGARIA	5'000'000	ASW	124.030
32	17/12/2003	XS0145624432	BULGARIA	5'000'000	ASW	124.030
33	24/12/2003	XS0145624432	BULGARIA	5'000'000	ASW	124.030
34	12/12/2003	XS0171638330	ROMANIA	5'000'000	IRS	108.970
35	22/11/2004	XS0206170390	MEXICO	20'000'000	ASW	101.150

ΣΥΝΟΛΟ

3. SWAPS CORPORATE

	SETTL DATE	ISIN	BOND	ΟΝ.ΑΞΙΑ ΕΥΡΩ	SWAP	ΠΙΝΔ MARK #####
1	26/11/2002	XS0106765927	OTE	3'000'000	IRS	106.340
2	29/11/2002	XS0106765927	OTE	3'000'000	IRS	106.340
3	29/11/2002	XS0106765927	OTE	5'000'000	IRS	106.340
4	2/12/2002	XS0132408419	DEUTSCHE TELEK	3'000'000	IRS	105.240
5	11/12/2002	XS0106765927	OTE	3'000'000	IRS	106.340
6	26/3/2003	XS0106765927	OTE	5'000'000	IRS	106.340
7	26/3/2003	XS0106765927	OTE	5'000'000	IRS	106.340
8	16/4/2003	XS0132408419	DEUTSCHE TELEK	5'000'000	IRS	105.240
9	14/5/2003	XS0132408419	DEUTSCHE TELEK	5'000'000	ASW	105.240
10	3/6/2003	XS0128139531	SOGERIM	7'500'000	ASW	117.840
11	3/6/2003	XS0163822488	EADS FINANCE	5'000'000	ASW	105.440
12	3/6/2003	FR0000471476	FRANCE TELEC.	5'000'000	ASW	115.760
13	6/6/2003	XS0089315930	GALLAHER GROUP PLC	5'000'000	ASW	108.680
14	11/6/2003	XS0132121715	SYNGENTA LUX FINANCE	2'500'000	ASW	104.160
15	16/6/2003	XS0130738213	AXA	2'500'000	ASW	115.470
16	22/7/2003	XS0112533699	ROLLS-ROYCE PLC	5'000'000	ASW	108.130
17	23/7/2003	XS0128139531	SOGERIM	2'500'000	ASW	117.840
18	28/7/2003	XS0129477633	PHILLIPS	5'000'000	ASW	112.940
19	5/8/2003	XS0173549659	OTE PLC	20'000'000	IRS	104.175
20	5/8/2003	XS0112533699	ROLLS-ROYCE PLC	5'000'000	ASW	108.130
21	12/10/2004	XS0202356167	CITY OF MOSCOW	10'000'000	ASW	107.330

ΣΥΝΟΛΟ

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ

SWAP MKT
31/12/2004

- 3'150'715.86
- 1'822'477.01
- 1'922'095.95
- 1'756'708.90
- 1'826'339.68
- 1'767'050.28
- 1'580'905.52
- 1'478'779.37
- 1'446'467.63
- 3'601'641.72
- 3'554'118.97
- 3'264'799.39
- 3'099'796.18
- 3'100'144.42
- 274'104.63
- 1'921'184.28
- 1'518'224.14
- 1'160'560.23
- 1'160'560.23
- 298'429.77
- 2'960'722.28
- 2'465'370.88
- 3'146'790.48
- 497'226.14
- 1'912'251.57
- 1'162'915.07
- 553'032.28
- 479'903.52
- 628'705.74

- 53'512'022.12

SWAP MKT
31/12/2004

- 602'223.59
- 210'223.08
- 662'006.14
- 859'429.36
- 432'874.52
- 670'556.61
- 165'424.03
- 210'117.88
- 483'170.91
- 485'988.10
- 1'398'062.99

- 216'997.28
- 448'761.07
- 82'473.75
- 130'383.43
- 201'366.03
- 38'425.28
- 135'200.21
- 197'757.38

- 661'950.92

- 267'341.26

- 119'688.57

- 420'697.86

- 708'535.81

- 915'765.25

- 901'474.49

- 248'323.02

- 145'833.39

- 12'021'052.21

SWAP MKT 31/12/2004

- 164'928.06

- 163'751.30

- 272'918.83

- 68'828.58

- 163'626.74

- 266'516.09

- 267'387.78

- 193'750.66

- 202'352.01

- 1'035'578.93

- 97'668.76

- 634'131.30

- 349'774.39

- 94'473.88

- 348'544.90

- 321'463.75

- 388'603.47

- 559'795.34

- 844'032.26

- 330'565.92

- 220'660.00

- 6'989'352.95

#####

ΕΜΠΟΡΙΚΟ

ISIN	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ	ADJUSTED BOOK PRICE
A. ΟΜΟΛΟΓΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ				
GR032400	ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	14'673'514.31	100.00	14'673'514.31
GR032400	ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	17'608'217.17	100.00	17'608'217.17
GR033800	ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	20'000'000.00	103.96	20'791'537.94
				53'073'269.42
B. ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
XS0207764	BANQUE FED. CRED. MUTUEL	18'000'000.00	99.60	17'928'335.16
Γ. ΞΕΝΑ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ ΣΤΑΘΕΡΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ				
XS0145624	BULGARIA	15'000'000.00	100.00	15'000'000.00
XS0126121	CROATIA	35'000'000.00	102.43	35'851'693.88
XS016349E	CROATIA	10'000'000.00	99.92	9'991'667.32
XS0147459	LITHUANIA	7'000'000.00	106.29	7'439'957.02
XS016388C	LITHUANIA	14'000'000.00	99.11	13'874'726.32
XS0170239	MEXICO	20'000'000.00	100.00	20'000'000.00
XS020617C	MEXICO	20'000'000.00	100.00	20'000'000.00
DE000610	POLAND	10'000'000.00	100.00	10'000'000.00
XS016231E	POLAND	27'000'000.00	99.90	26'973'281.93
XS017163E	ROMANIA	5'000'000.00	100.00	5'000'000.00
XS0097134	SOUTH AFRICA	10'000'000.00	100.00	10'000'000.00
XS012751E	SOUTH AFRICA	15'000'000.00	100.00	15'000'000.00
XS016867C	SOUTH AFRICA	10'000'000.00	99.70	9'970'066.00
				199'101'392.47
Δ. COLLATERALIZED DEBT OBLIGATIONS (CDO)				
XS017308E	SEALS (CITIGROUP)	20'000'000.00	100.00	20'000'000.00
XS0156053	ARGON AAA (M.LYNCH)	10'000'000.00	100.00	10'000'000.00
XS0205512	CSFB DUAL SPREAD RANGE ACCRU	30'000'000.00	100.00	30'000'000.00
XS0204184	JP MORGAN CLASS AA	15'000'000.00	100.00	15'000'000.00
XS020536C	JP MORGAN CLASS BBB	15'000'000.00	100.00	15'000'000.00
XS020615E	MORGAN STANLEY 10Y EUR/GBP	30'000'000.00	99.01	29'701'807.23
XS0206491	SG DIVERSIFIED LEVERAGED FUN	30'000'000.00	100.00	30'000'000.00
				149'701'807.23
E. ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ				
XS0205609	DEUTSCHE BANK EIRLES THREE	30'000'000.00	100.00	30'000'000.00
XS020609E	HSBC 7Y RECOVERY NOTE	30'000'000.00	100.00	30'000'000.00
XS0197542	CSFB TREMONT	50'000'000.00	100.00	50'000'000.00
XS0140322	AEOLOS	37'768'706.00	99.93	37'742'805.09
XS0205707	ROTHCHILD EMTN "TOP 8%"	40'000'000.00	100.00	40'000'000.00
XS0159254	SUMMIT 2014	5'000'000.00	100.00	5'000'000.00
XS0131287	BANK CYPRUS	10'000'000.00	100.20	10'020'368.11
XS0108307	ALPHA	4'000'000.00	99.90	3'996'004.89
XS0144134	ALPHA	66'050'000.00	99.97	66'028'717.07
XS0159153	ALPHA	5'800'000.00	102.26	5'931'313.41
XS020536E	ALPHA	20'000'000.00	99.77	19'953'599.12
XS0166707	ALPHA	6'000'000.00	99.94	5'996'283.40
XS013073E	AXA	2'500'000.00	100.00	2'500'000.00
DE000A0D	DEUTSCHE POSTBANK	9'000'000.00	99.50	8'955'082.00
XS013240E	DEUTSCHE TELECOM	13'000'000.00	100.00	13'000'000.00
XS0163822	EADS FINANCE	5'000'000.00	100.00	5'000'000.00
XS0166962	EFG EUROBANK	15'000'000.00	99.90	14'984'822.63
XS018213E	EFG EUROBANK	7'700'000.00	100.01	7'700'796.86
XS0204324	EFG EUROBANK	20'000'000.00	100.00	20'000'000.00
DE000A0D	BANCO ESPANOL CREDITO	10'000'000.00	99.51	9'951'348.50
GRC00900	EGNATIA	4'644'864.00	100.00	4'644'864.00
GRC46000	EGNATIA	355'136.00	100.00	355'136.00
XS0129477	PHILIPS	5'000'000.00	100.00	5'000'000.00

XS0108244 ΔΕΗ	29'000'000.00	100.00	28'999'535.89
XS0197924 ΕΜΠΟΡΙΚΗ	30'000'000.00	99.86	29'959'425.82
FR0000471 FRANCE TEL	5'000'000.00	100.00	5'000'000.00
XS0089315 GALLAHER GR	5'000'000.00	100.00	5'000'000.00
XS0140326 ΓΕΝΙΚΗ	22'740'000.00	100.79	22'918'873.48
XS0106766 ΟΤΕ	24'000'000.00	100.00	24'000'000.00
XS0173549 ΟΤΕ PLC	20'000'000.00	99.42	19'884'375.91
XS0179799 ΟΤΕ PLC	7'000'000.00	99.98	6'998'738.66
XS0112533 ROLLS ROYCE	10'000'000.00	100.00	10'000'000.00
XS0202776 SAMPOO BANK	10'000'000.00	99.71	9'970'657.17
XS0128139 SOGERIM	10'000'000.00	100.00	10'000'000.00
XS0132121 SYNGENTA LUX	2'500'000.00	100.00	2'500'000.00
XS0169599 TANEO	1'500'000.00	100.00	1'500'000.00
XS0160274 ΑΓΡΟΤΙΚΗ	10'000'000.00	100.00	10'000'000.00
XS0198951 ΑΓΡΟΤΙΚΗ	30'000'000.00	99.86	29'959'263.66
XS0149903 ΕΘΝΙΚΗ	79'230'000.00	99.92	79'164'193.01
XS0172122 ΕΘΝΙΚΗ	30'000'000.00	100.00	30'000'000.00
xs0203171 ΕΘΝΙΚΗ	21'000'000.00	99.12	20'814'715.13
XS0204066 ΕΜΠΟΡΙΚΗ	10'000'000.00	99.81	9'980'642.01
GRC14400: ΕΠΙΧΕΙΡ. ΑΤΤΙΚΗΣ	3'000'000.00	100.00	3'000'000.00
XS0195713 ΠΕΙΡΑΙΩΣ	3'000'000.00	99.84	2'995'093.67
XS0201573 ΠΕΙΡΑΙΩΣ	30'000'000.00	99.65	29'895'218.27
			789'301'873.76

ΜΕΤΟΧΕΣ

1. ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΑΙΡΙΑ	ΤΕΜΑΧΙΑ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ	ΑΞΙΑ ΣΤΟ ΧΑΑ
1 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	1'061'181	18.33	17.98
2 ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ	1'182'300	13.33	6.62
3 ΟΤΕ	773'732	19.07	10.38
4 ALPHA BANK	688'166	18.14	20
5 MOTOR-OIL	1'387'780	8.54	8.02
6 EFG-EUROBANK	734'280	13.87	18
7 ΔΕΗ	531'240	17.73	19.74
8 COCA COLA EEE	360'860	13.86	19.5
9 ΟΠΑΠ	460'460	10.57	15.8
10 OLYMPIC CATERING	114'000	35.24	4.38
11 ΤΙΤΑΝ	187'440	19.24	20.1
12 ΤΡ. ΠΕΙΡΑΙΩΣ	403'116	7.96	9.16
13 COSMOTE	260'620	9.65	13.28
14 ΕΛΛ. ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ	424'024	5.12	3.42
15 ΙΝΤΡΑΛΟΤ Α.Ε.	99'630	15.92	12.48
16 ΗΥΑΤΤ REGENCY ΞΕΝ	174'110	8.91	8.04
17 ΤΡ.ΕΛΛΑΔΟΣ	255'455	5.61	84.55
18 ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ	138'040	8.71	8.28
19 DUTY FREE	78'800	13.12	13.28
20 ΕΥΔΑΠ	156'900	6.53	4.8
21 ΒΙΟΧΑΛΚΟ	164'460	6.06	6.02
22 ΟΛΘ	104'050	6.73	5.6
23 INTRAKOM	92'810	7.34	3.18
24 ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	27'782	21.51	12.42
25 JUMBO ΑΕΕ	87'400	4.94	4.66
26 ΕΛΛ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ	109'030	3.95	6.08
27 ΓΕΡΜΑΝΟΣ	34'200	12.47	20

28 FRIGOGLASS ABEE	100'000	3.28	3.12
29 ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	100'000	2.86	9.94
30 ELMEC SPORT	100'000	2.69	2.73
31 NOTOS COM HOLD	79'570	2.80	2.77
32 ΜΕΤΚΑ	50'000	4.27	4.08
33 ΣΑΡΑΝΤΗΣ	50'000	4.16	4.24
34 ΤΡ. ΑΤΤΙΚΗΣ	78'925	2.16	3.28
35 ΕΥΑΘ	40'380	3.58	3.86
36 ΜΑΙΛΗΣ ΑΕΒΕ	39'120	3.53	3.32
37 FOLLI-FOLLIE ABEE	5'470.00	21.74	21.7

2. ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

1 BNP PARIBAS	6'800	46.81	44.7
2 KONINKLIJKE KPN	44'600	6.51	6.5
3 ELF TOTAL FINA	1'400	134.42	133
4 THYSSENKRUPP AG	10'600	14.16	11.94
5 E.ON AG	3'300	45.24	42.48
6 BAYER AG	6'500	21.81	18.29
7 ABN AMRO HOLDING NV	1500	19.54	19.49

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ 3

Σημείωση: Οι κατεχόμενοι για εμπορικούς σκοπούς τίτλοι αποτιμώνται σε πραγματικά (τρέχουσες) αξίες την ημερομηνία Ισο. Οι μεταβολές σε σχέση με τις τιμές κτήσεως ή τις τιμές της προηγούμενης αποτίμησης καταχωρούνται (θετικές - αρνητικές) στα

MARKET
31/12/2004

ΥΠΕΡΑΞΙΑ

130.20	4'431'401.32
127.30	4'807'043.29
115.32	2'272'462.06
	<hr/>
	11'510'906.67

100.28	121'164.84
	<hr/>

ΥΠΕΡΑΞΙΑ

3'604'500.00
4'817'050.00
505'000.00
508'060.00
891'100.00
1'110'000.00
230'000.00
578'520.00
1'795'150.00
448'500.00
631'600.00
1'662'000.00
529'000.00
<hr/>
17'310'480.00

100.50	100'000.00
102.03	203'000.00
100.00	0.00
99.70	-45'000.00
99.80	-30'000.00
100.00	298'192.77
99.54	-138'000.00
	<hr/>
	388'192.77

100	0.00
99.62	-114'000.00
100	0.00
100.430	188'306.34
100.79	316'000.00
132.4	1'620'000.00
100.55	34'631.89
100	3'995.11
100.775	533'170.43
110.95	503'786.59
99.75	-3'599.12
100.20	15'716.60
115.47	386'750.00
102.1	233'918.00
105.24	681'200.00
105.44	272'000.00
100.185	42'927.37
100.34	25'383.14
100.4	80'000.00
100.53	101'151.50
100.00	0.00
100.00	0.00
112.940	647'000.00

99.55	-130'035.89
99.88	4'574.18
115.76	788'000.00
108.68	434'000.00
103.1	526'066.52
106.34	1'521'600.00
104.175	950'624.09
100.44	32'061.34
108.13	813'000.00
100.15	44'342.83
117.84	1'784'000.00
104.16	104'000.00
99.45	-8'250.00
102.43	243'000.00
99.91	13'736.34
100.9	778'876.99
105.85	1'755'000.00
101.15	426'784.87
99.75	-5'642.01
110.8	324'000.00
99.855	556.33
99.645	-1'718.27
	<hr/>
	15'966'915.17

ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΙΑΣ ΚΤΗΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΙΑΣ ΣΤΟ ΧΑΑ
19'456'293.39	19'080'034.38
15'761'638.78	7'826'826.00
14'758'275.45	8'031'338.16
12'481'835.41	13'763'320.00
11'851'773.75	11'129'995.60
10'180'926.93	13'217'040.00
9'417'475.82	10'486'677.60
5'000'057.45	7'036'770.00
4'868'629.22	7'275'268.00
4'017'082.32	499'320.00
3'606'208.47	3'767'544.00
3'210'495.24	3'692'542.56
2'516'120.17	3'461'033.60
2'173'095.33	1'450'162.08
1'586'533.19	1'243'382.40
1'551'283.54	1'399'844.40
1'433'068.00	21'598'720.25
1'202'918.98	1'142'971.20
1'034'029.18	1'046'464.00
1'024'706.99	753'120.00
996'688.87	990'049.20
700'583.30	582'680.00
681'395.91	295'135.80
597'571.72	345'052.44
431'540.35	407'284.00
430'423.42	662'902.40
426'429.77	684'000.00

328'162.44	312'000.00
286'439.86	994'000.00
269'037.74	273'000.00
222'839.23	220'408.90
213'542.69	204'000.00
207'780.25	212'000.00
170'580.44	258'874.00
144'633.83	155'866.80
138'073.37	129'878.40
118'911.98	118'699.00
133'497'082.78	144'748'205.17

318'281.17	303'960.00
290'519.85	289'900.00
188'182.93	186'200.00
150'066.83	126'564.00
149'304.72	140'184.00
141'758.24	118'885.00
29'308.50	29'235.00
1'267'422.24	1'194'928.00

1'343'871'183.06
11/12/04 1'400'347'470.66

πικές
;
α αποτελέσματα χρήσεως.

ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ΑΞΙΑ	ADJUSTED BOOK	MARKET	ΥΠΕΡΑΞΙΑ
	ΑΞΙΑ	ΚΤΗΣΗΣ	PRICE	31/12/2004	
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	10'000'000.00	100.70	10'069'522.35	101.09	39'477.65
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	344'894'000.00	100.39	346'234'973.75	100.44	176'559.85
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	14'415'000.00	100.55	14'491'313.96	101.30	108'452.47
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	210'169'919.30	99.96	210'093'098.31	100.82	1'800'214.33
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	180'000'000.00	101.36	182'445'430.97	101.97	1'100'569.03
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	79'597'945.71	100.90	80'311'227.71	101.67	616'003.69
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	163'507'556.86	100.00	163'507'556.86	105.72	9'355'902.40
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	387'398'239.18	101.60	393'585'034.98	103.96	9'154'174.47
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	245'556'419.66	102.14	250'801'661.58	108.63	15'946'277.10
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	81'649'303.01	107.76	87'988'589.78	114.86	5'793'799.66
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	28'147'468.82	104.90	29'528'001.76	117.53	3'553'718.34
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	3'443'140.13	100.00	3'443'140.13	119.72	678'987.23
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	140'959'207.63	101.10	142'512'332.31	112.51	16'080'872.19
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	533'798'092.44	98.39	525'195'712.10	111.53	70'143'962.42
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	509'783'712.40	99.66	508'051'356.52	113.46	70'349'243.57
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	179'841'526.05	102.71	184'707'171.57	112.50	17'614'545.24
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	15'000'000.00	100.44	15'065'959.18	110.98	1'581'040.82
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	10'000'000.00	100.25	10'024'643.64	106.50	625'356.36
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	13'041'085.84	111.35	14'521'482.43	127.44	2'098'077.36
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	160'512'839.33	101.16	162'372'637.32	120.91	31'703'436.71
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	453'411.59	100.83	460'196.93	125.97	113'965.65
	ΣΥΝΟΛΑ		3'335'411'044.14		258'634'636.55

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ 31/12/04 3'594'045'680.69

Σημείωση: Οι διαθέσιμοι για πώληση τίτλοι εφόσον είναι εισηγμένοι σε ενεργό αγορά (χρημα αποτιμώνται σε πραγματικές (τρέχουσες) αξίες κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού, με μεταβολές σε σχέση με την τιμή κτήσεως ή την προηγούμενη αποτίμηση καταχωρούμενες, είτε στα αποτελέσματα Χρήσεως είτε κατευθείαν στα ίδια κεφάλαια, της μεθόδου επιλεγόμενης από την επιχείρηση και ακολουθούμενης παγίως, για όλα τα διαθέσιμα για πώληση Χρηματοοικονομικά στοιχεία, τοκοφόρα και μη

τιστήριο),

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ

ISIN	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ	ADJUSTED BOOK PRICE
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ				
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ				67'398'461.94
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ				741'226.91
				68'139'688.85
ΟΜΟΛΟΓΑ				
GR011401	ΟΜΟΛΟΓΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	243'206'000.00	99.82	242'757'301.59
GR011401	ΟΜΟΛΟΓΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	250'428'000.00	99.87	250'105'128.56
		493'634'000.00		492'862'430.15
COLLATERALIZED DEBT OBLIGATIONS (CDO)				
XS0157224	AMETHYST AA (G.SACHS)	15'000'000.00	100.00	15'000'000.00
XS015722E	AMETHYST AAA (G.SACHS)	15'000'000.00	100.00	15'000'000.00
XS019865E	BEAR STEARNS VORTEX	15'000'000.00	100.00	15'000'000.00
XS0199207	FLOATING TRANCHE (G.SACHS)	25'000'000.00	100.00	25'000'000.00
XS015138Z	GREMLIN AA (G.SACHS)	15'000'000.00	100.00	15'000'000.00
XS015138Z	GREMLIN AAA (G.SACHS)	25'000'000.00	100.00	25'000'000.00
XS0207154	HYPO REAL ESTATE BANK	10'000'000.00	100.98	10'098'348.62
XS020109E	LEHMAN BROS RANGE ACCRUAL	10'000'000.00	100.00	10'000'000.00
		130'000'000.00		130'098'348.62
ΕΓΓΥΗΜΕΝΑ ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ (HEDGE FUNDS)-EMTN				
XS017149G	BNP PARIBAS SA	10'000'000.00	100.00	10'000'000.00
XS017758E	BNP PARIBAS SA	10'000'000.00	100.00	10'000'000.00
XS0183047	BNP PARIBAS SA	10'000'000.00	100.00	10'000'000.00
XS014446C	MAN AP STR SER2 LTD	10'000'000.00	100.00	10'000'000.00
XS0164384	MAN AP UNISON SER1.LTD	5'000'000.00	100.00	5'000'000.00
XS0150311	MAN IP 220 SER4 LTD	15'000'000.00	100.00	15'000'000.00
XS0153944	MAN MULTI-STR SER4 LTD	3'000'000.00	100.00	3'000'000.00
XS015878E	MAN MULTI-STR SER5 LTD	7'000'000.00	100.00	7'000'000.00
XS017470E	MAN MULTI-STR SER6 LTD	10'000'000.00	100.00	10'000'000.00
XS0159254	EMERALD 2012	5'000'000.00	100.00	5'000'000.00
		85'000'000.00		85'000'000.00
ΟΜΟΛΟΓΙΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
XS019501E	EFG EUROBANK	30'000'000.00	99.78	29'932'501.73
XS018131Z	EFG EUROBANK	7'600'000.00	101.54	7'717'300.66
XS019800E	MORGAN STANLEY ELAN	25'000'000.00	100.00	25'000'000.00
XS0204397	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	25'000'000.00	100.00	25'000'000.00
XS020235E	CITY OF MOSCOW	10'000'000.00	100.00	10'000'000.00
XS019866C	VELOS^2 (CITIGROUP)	25'000'000.00	100.00	25'000'000.00
		122'600'000.00		122'649'802.39

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

ΩΝΥΜΙΑ Α	ΤΥΠΟΣ Α/Κ	ΜΕΡΙΔΙΑ Α/Κ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΙΑΣ ΚΤΗΣΗΣ
T.T. - ΕΛΤ	ΜΙΚΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	5'582'561.84	2.01	11'200'000.00
T.T. - ΕΛΤ	ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	5'137'654.95	1.99	10'200'000.00
NBG - SICAV	NBG INCOME PLUS FUND B	7'803.81	1'025.14	8'000'000.00
ΔΗΛΟΣ	ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ ΕΞ.	493'057.75	10.14	5'000'000.00
NBG - SICAV	NBG EMERGING EUROBOND FUND B	3'963.73	1'009.15	4'000'000.00
ΔΗΛΟΣ	EUROBOND ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΟ ΕΞ.	536'375.18	5.59	3'000'000.00
EFG ΑΕΔΑ	MIDCAP PRIVATE SECTOR 50 ΜΕΤ. ΕΣΩΤ.	675'287.84	2.96	2'000'000.00
ING ΠΕΙΡΑ	ΜΙΚΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	690'045.52	1.82	1'252'689.93
T.T. - ΕΛΤ	ΔΙΑΧ. ΔΙΑΘ. ΒΡΑΧ. ΤΟΠΟΘΕΤ.	600'000.00	2.00	1'200'000.00
ΔΗΛΟΣ	ΜΙΚΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	69'407.74	3.03	210'014.62
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΒΡΑΧ. ΤΟΠΟΘ. ΕΣΩΤΕΡ.	17'530.87	3.47	60'915.23
BLACK SEA	(\$ 3.423.264)			2'516'365.77

48'639'985.55

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ

947'390'255.56